

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Τακτοποίηση τίτλων κυριότητας της εκκλησιαστικής περιουσίας	2
Υπόδειγμα Πράξης Τακτοποίησης	4
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΙΤΛΩΝ ΚΥΡΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ.	9
N.590/77	11
N.2200/1940	13
N.3800/1957	14
N.4178/2013	15
N.4235/2014	17
N.4258/2014	20
N.4301/2014	22
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 14/2016	25
ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ 45/2010	34
ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ 40/2014	45
ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΙΤΛΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	78
ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ 1/12/2014	84
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 3/2015	88
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΑ	89

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Έδρα: Χανιά - Πειραιώς 1-3 & Σκαλίδη
Διεύθυνση επικοινωνίας:
Οδός 1821 Αρ. 39, 712 01 Ηράκλειο
Τηλ.: 2810-289302 - Fax: 2810-221802
E-mail: symbsylkritis@hotmail.com

Ηράκλειο, 5 Ιουλίου 2016
Αρ. Πρωτ.: 221

Προς:
Τα μέλη του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
Εφετείου Κρήτης

Θέμα: Τακτοποίηση τίτλων κυριότητας της εκκλησιαστικής περιουσίας

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Σας διαβιβάζουμε μοντέλο πράξης τακτοποίησης τίτλων κυριότητας εκκλησιαστικής περιουσίας καθώς και το νομοθετικό πλαίσιο και βιβλιογραφία που διέπει γενικότερα το άνω θέμα.

Το μοντέλο αυτό βασίζεται στο άρθρο 7 του ν. 3800/1957, το οποίο έχει μεγαλύτερο εύρος εφαρμογής δεδομένου ότι:

α) αφορά κάθε είδους ακίνητα, όχι μόνο αγροτικά ή αστικά αλλά και δασικές εκτάσεις και ακίνητα Ιερών Μονών κλπ.,

β) το χρονικό σημείο ενάρξεως νομής και κατοχής δεν εντοπίζεται στην Τουρκοκρατία, αλλά και πολύ αργότερα από της απελευθέρωσης του Ελληνικού Κράτους το οποίο ειδικά για την Κρήτη είναι η 1-12-1913, και

γ) υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο της Ενορίας, Ιεράς Μητροπόλεως ή Μονής κλπ. (το θέμα του ποιος υπογράφει έχει λυθεί από τη σχετική βιβλιογραφία, σε συνδυασμό και με τους μεταγενέστερους νόμους 4178/2013 και 4258/2014).

Σας επισημαίνουμε όμως ότι σε περίπτωση Νομικών Προσώπων νεοϊδρυθέντων Μητροπόλεων ή Ενοριών ή νεοπαγών Μονών θα προτιμάται η έκθεση απογραφής (ν. 4301/2014). Στην περίπτωση αυτή ο εκπρόσωπος του εκκλησιαστικού Νομικού

Προσώπου θα προσκομίζει στο συμβολαιογράφο ένα κατάλογο με καταγραφή των ακινήτων του Νομικού Προσώπου συνοδευόμενο από τοπογραφικά διαγράμματα για την ακριβή περιγραφή των ακινήτων, ο οποίος θα περιάπτεται τον τύπο του Συμβολαιογραφικού εγγράφου και θα μεταγράφεται.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Η Αντιπρόεδρος
Ειρήνη Χατζάκη

ΑΡΙΘΜΟΣ

Πράξη τακτοποίησης της κυριότητας ακινήτου κατά το άρθρο 7 του νόμου 3800/1957, όπως συμπληρώθηκε με το νόμο 4258/2014 άρθρο 12 περ. Β, του Ιερού Ναού

Στο

παρουσιάστηκε ο μη εξαιρούμενος από το νόμο: ο του και της, ιερέας του Ιερού Ναού του Δήμου κάτοικος, κάτοχος δελτίου αστυν. ταυτότητας με αριθμόο οποίος μου δήλωσε ότι στο παρόν δεν ενεργεί για τον εαυτό του ατομικά **αλλά για λογαριασμό του Ιερού Ναού «.....», του Δήμου Ηρακλείου Κρήτης, ΑΦΜ.....**, παρίσταται δε αυτός ως νόμιμος εκπρόσωπος του Ιερού ως άνω Ενοριακού Ναού, δυνάμει **του με αριθμό πρακτικού αποφάσεως** του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ιερού Ενοριακού Ναού, το οποίο έχει εγκριθεί δυνάμει της με αριθμό αποφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης, επίσημο ακριβές αντίγραφο των οποίων εγγράφων προσαρτάται στο παρόν. Ο άνω εμφανισθείς μου ζήτησε την σύνταξη του

παρόντος εγγράφου με το οποίο δηλώνει, τα παρακάτω:

Ότι ο Ιερός Ενοριακός Ναός έχει στην πλήρη και αποκλειστική κυριότητα, νομή και κατοχή του το παρακάτω περιγραφόμενο ακίνητο, από της απελευθερώσεως του Ελληνικού Κράτους (και ειδικότερα από της απελευθερώσεως της Κρήτης που έλαβε χώρα 1-12-1913) για το οποίο δεν υφίσταται νόμιμος τίτλος κυριότητος λόγω αδυναμίας κτήσεως αυτού, το οποίο απέκτησε με άτυπη δωρεά από ευσεβή Χριστιανό που έλαβε χώρα από παλαιωτάτων χρόνων, και προ της συστάσεως του Νομικού Προσώπου της Ενορίας, αλλά ανήκε στον Ενοριακό Ναό που έχει περιέλθει στην Ενορία ανέκαθεν. Το ακίνητο αυτό είναι ένα **που βρίσκεται** εκτάσεως αυτού, όπως ειδικότερα φαίνεται και αποτυπώνεται αυτό με τα στοιχεία στο με χρονολογία τοπογραφικό διάγραμμα του ως άνω μηχανικού, (πλήρης περιγραφή από το συνημμένο στην πράξη τοπογραφικό διάγραμμα).

Σήμερα με την παρούσα πράξη μου ο ως άνω εμφανισθείς -νόμιμος εκπρόσωπος του άνω Ιερού Ναού- δηλώνει ρητά και κατηγορηματικά ότι η ιδιοκτησία αυτή όπως λεπτομερώς περιγράφηκε παραπάνω, ανήκει αποκλειστικά και μόνο στον

Ιερό Ενοριακό Ναό Αγίου, ότι ποτέ άλλοτε μέχρι και σήμερα η έκταση αυτή δεν διεκδικήθηκε από κανένα τρίτο, ούτε από το Δημόσιο και είναι της αποκλειστικής κυριότητας του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 3800/1957, όπως συμπληρώθηκε με το νόμο 4258/2014 άρθρο 12 παραγρ. 12 περ. Β.

Σημειώνεται ότι: α) Η παρούσα πράξη είναι απλή διαπιστωτική πράξη, έχουσα μόνο αποδεικτική δύναμη και όχι συστατική εμπραγμάτου δικαιώματος. Για τον λόγο αυτό δεν προσαρτάται στο παρόν ούτε πιστοποιητικό του άρθρου 54Α του Ν.4174/2013, ούτε βεβαίωση του Ν. 4178/2013, δεδομένου ότι με την παρούσα πράξη ούτε συστήνονται, ούτε μεταβάλλονται, αλλοιώνονται ή μεταβιβάζονται από οποιαδήποτε αιτία δικαιώματα επί ακινήτου. β) σύμφωνα με το άρθρο 7 παραγρ. 1 η παρούσα πράξη δεν συνεπάγεται υποχρέωση καταβολής φόρου μεταβιβάσεως. Για τον λόγο αυτό και δεδομένου ότι πρόκειται για απλή διαπιστωτική πράξη-τυπική τακτοποίηση του δικαιώματος κυριότητος, η οποία κυριότητα ήδη προϋφίσταται, όπως προαναφέρθηκε, δεν υπεβλήθη δήλωση Φ.Μ.Α. ή χρησικτησίας, ούτε αρνητική.

Τέλος, εγώ η Συμβολαιογράφος του υπενθύμισα την υποχρέωση της μεταγραφής της παρούσας πράξης στα οικεία βιβλία μεταγραφών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Ν. 3800/1957 (εξαιρετικό

δίκαιο), προκειμένου να ολοκληρωθεί η τυπική αυτή
τακτοποίηση του δικαιώματος κυριότητας, την οποία
ανέλαβε να κάνει ο ίδιος. Σε βεβαίωση των παραπάνω
συνετάγη η πράξη αυτή σε φύλλα

Τέλος, εγώ η Συμβολαιογράφος διάβασα στον
εμφανισθέντα το έγγραφο αυτό, ο οποίος το άκουσε,
το επιβεβαίωσε και το υπέγραψε νόμιμα αυτός με την
παραπάνω ιδιότητά του, καθώς και εγώ η
Συμβολαιογράφος.

Ο ΕΜΦΑΝΙΣΘΕΙΣ

Η ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΠΡΟΣΟΧΗ!!

Εάν το νομικό πρόσωπο της εκκλησίας δεν είναι Ιερός Ναός, αλλά Ιερά Μονή, η εκπροσώπηση θα γραφτεί ως εξής:

ως νόμιμος εκπρόσωπος της Ιεράς Μονής
....., ειδικά εξουσιοδοτημένος για τη
σύνταξη και υπογραφή του παρόντος με την απόφαση
που περιέχεται στο με αριθμό πρακτικό
του Ηγουμενοσυμβουλίου της Ιεράς Μονής
Καρδιωτίσσης, που έχει εγκριθεί
με την με αριθμό απόφαση του τοπικού
συμβουλίου Οργανισμού Διοικήσεως Μοναστηριακής
Περιουσίας (ΟΔΜΠ) Νομού, η οποία
επικυρώθηκε με την με αριθμό
απόφαση του Κεντρικού Εποπτικού Συμβουλίου (ΚΕΣ)
των (ΟΔΜΠ) Κρήτης, αντίγραφα των οποίων
εγγράφων προσαρτώνται στο παρόν

**ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ
ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΙΤΛΩΝ ΚΥΡΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ.**

- Α.Ν. 2200/1940 άρθρο 88.
- Νόμος 3800/1957 άρθρο 7.
- Νόμος 590/1977 (καταστατικός χάρτης της εκκλησίας της Ελλάδος) άρθρο 62.
- Σε συνδυασμό με τους Νόμους:
 - Ν. 4178/2013 άρθρο 53 παραγρ. 1 περ. 1Γ.
 - Ν. 4258/2014 άρθρο 12 παραγρ. 12 περ. Β.
 - Νόμος 4235/2014 άρθρο 68 παρ. 8 που αντικαθιστά το άρθρο 47 του Ν. 590/1977 και αφορά την έκθεση απογραφής για εκκλησιαστικά ακίνητα νέων Ιερών Μητροπόλεων ή Ενοριών.

ΕΙΔΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

- Νόμος 4149/1961 (καταστατικός χάρτης της εκκλησίας της Κρήτης) και ειδικότερα τα άρθρο 54 και 89 και 131 αυτού, όπως ο Νόμος αυτός ισχύει σήμερα σύμφωνα και με τον κανονισμό υπ' αριθμόν 3/2015 «Περί Ιερών Ναών και Ενοριών της Ιεράς Αρχιεπισκοπής και των Ιερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας Κρήτης» και ειδικότερα το άρθρο 17 παρ. 4 του κανονισμού αυτού.
- Νόμος 4301/2014 άρθρο 19 (εκθέσεις απογραφής) και άρθρο 25 (απόδειξη συστάσεως παλαιών Μονών και Ενοριών στερουμένων Φ.Ε.Κ.. ιδρύσεως).

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Γνωμοδότηση 43/2010 του ειδικού Νομικού Συμβούλου της Εκκλησίας της Ελλάδος Θεοδώρου Παπαγεωργίου.

-Εγκύκλιον Σημείωμα υπ' αριθμόν 2842/1330/13-06-2014 της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

-Εγκύκλιο σημείωμα της Ιεράς Συνόδου της εκκλησίας της Ελλάδος με αριθμ. πρωτ: 5992/2744/1-12-2014.

-Εγκύκλιο σημείωμα του Νομικού Συμβούλου του Οργανισμού Διοίκησης Μοναστηριακής Περιουσίας Νομού Ηρακλείου, Εμμανουήλ Ανδρουλακάκη.

-Επικαιροποιημένη γνωμοδότηση με αριθμό 14/2016 του προαναφερθέντος ειδικού Νομικού Συμβούλου της Εκκλησίας της Ελλάδος Θεοδώρου Παπαγεωργίου.

-Πράξεις τακτοποίησης κυριότητας – εκθέσεις απογραφής (Συγκεντρωτικός πίνακας – Περιπτωσιολογία) του ιδίου Θεοδώρου Παπαγεωργίου.

4th November 2010 2. Ν. 590/77 (ΦΕΚ Α 146) : Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος

[] Ν. 590/77 (ΦΕΚ Α 146) : Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 :

1. Η Εκκλησία της Ελλάδος, ούσα θείον καθίδρυμα έχουσα κεφαλήν τον Κύριον ημών Ιησού Χριστόν, είναι αναποσπάστως ηνωμένη δογματικώς μετά της εν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης και πάσης άλλης Ορθοδόξου του Χριστού Εκκλησίας, στοιχούσα τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής και τηρούσα απαρασαλεύτως, ως και πάσαι αι λοιπαί Ορθόδοξοι Εκκλησίαι, τα δόγματα, τους ιερούς αποστολικούς και συνοδικούς κανόνας και τας ιεράς παραδόσεις.

2. Η Εκκλησία της Ελλάδος είναι αυτοκέφαλος αυδιοικείται δε , εν τω πλαισίω των περί θρησκείας άρθ., του Συντάγματος δια των εν ενεργεία Μητροπολιτών αυτής.

3. Η Εκκλησία της Ελλάδος περιλαμβάνει τας Μητροπόλεις της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Ελλάδος , συμφώνως προς τον από 29ης Ιουνίου 1850 Πατριαρχικόν και Συνοδικόν Τόμον και τας από Ιουλ. 1866 και Μαΐου 1882 Πατριαρχικάς Συνοδικάς Πράξεις και τας Μητροπόλεις των Νέων Χωρών, συμφώνως προς την από 4ης Σεπτεμβρίου 1928 Πατριαρχείου και έχει ως μέλη πάντας τους κατοικούντας εν τη περιοχή αυτών Ορθοδόξους Χριστιανούς.

4. Κατά τας νομικάς αυτών σχέσεις η Εκκλησία της Ελλάδος αι Μητροπόλεις, αι Ενορίαί μετά των Ενοριακών αυτών Ναών, αι Μοναί, η Αποστολική Διακονία, ο ΟΔΕΠ , το ΤΑΚΕ, το Διορθόδοξον Κέντρον της Εκκλησίας της Ελλάδος, είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. το Εκκλησιαστικόν Ορφανοτροφείον Βουλιαγμένης , ως και τα λοιπά Εκκλησιαστικά Καθιδρύματα της Αρχιεπισκοπής Αθηνών και των Μητροπόλεων, τα λειτουργούντα μέχρι της ισχύος του παρόντος και κεκτημένα νομικήν προσωπικότητα, είναι Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου λειτουργούν δε επί τη βάσει των υφισταμένων μέχρι σήμερα οργανισμών αυτών, οίτινες δύνανται να συμπληρώνονται και να τροποποιώνται εφ εξής δια κανονιστικών αποφάσεων, εκδιδομένων υπό του οικείου Αρχιερέως, δι'ων θα ρυθμίζονται τα της διοικήσεως, διαχειρίσεως ελέγχου και εν γένει λειτουργίας αυτών, ως και τα της υπηρεσιακής εν γένει καταστάσεως του προσωπικού αυτών.

(Με την παρ. Του άρθρου 38 του Ν. 3986/11, ΦΕΚ-152 Α/1-7-11, ορίζεται ότι : "7. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του άρθρου 1 παρ. 4 του ν. 590/1977 (Α' 146) δεν υπάγονται στις διατάξεις του α.ν. 1611/1950 (Α' 304), του άρθρου 13 του ν. 1902/1990 (Α' 138), του άρθρου 14 του ν. 2042/1992 (Α' 75), του άρθρου 3 του ν. 2216/1994 (Α' 83) και του άρθρου 15 παρ. 11 του ν. 2469/1997 (Α' 38)").

5. Η εις Κρήτην, Δωδεκάνησον και Αγιον Ορος κρατούσα Εκκλησιαστική κατάσταση, διεπομένη υπό του ισχύοντος εν αυταίς πατριαρχικού καθεστώτος , δεν θίγεται δια του παρόντος.

Άρθρο 2 :

Η Εκκλησία της Ελλάδος συνεργάζεται μετά της Πολιτείας, προκειμένου περί θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος , ως τα της χριστιανικής αγωγής της νεότητος, της εν τω στρατεύματι θρησκευτικής υπηρεσίας, της εξυψώσεως του θεσμού του γάμου και της οικογένειας , της φροντίδος δια την περιθαλψιν των δεομένων εν γένει προστασίας, της διαφυλάξεως των ιερών κειμηλίων και εκκλησιαστικών και χριστιανικών μνημείων , της καθιερώσεως νέων θρησκευτικών εορτών ζητεί δε την προστασίαν της Πολιτείας οσάκις προβάλλεται η θρησκεία.

Άρθρο 3 :

1. Ανωτάτη Εκκλησιαστική Αρχή της Εκκλησίας της Ελλάδος είναι η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας (Ι.Σ.Ι) , συγκροτούμένη εκ του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος, ως Προέδρου, και εκ πάντων των διαποιμαινόντων Μητροπόλεις Αρχιερέων, διαρκές δε διοικητικόν όργανον αυτής είναι η Διαρκής Ιερά Σύνοδος (Δ.Ι.Σ) συγκροτούμένη κατά τα εν άρθ. 7 του παρόντος οριζόμενα. Αμφότεραι

3. Δια την κάλυψιν της προκαλουμένης δαπάνης εκ της ιδρύσεως και λειτουργίας αυτών, εγγράφεται πίστωση εις τον Κρατικόν Προϋπολογισμόν του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία και μεταβιβάζεται εις τας εν λόγω Σχολάς υπό τύπον επιχορηγήσεως δ'αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

4. Πτυχιούχοι Τμημάτων Ιερατικής Επιμορφώσεως των Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, δύναται να εγγράφονται εις το Γ έτος σπουδών των Ποιμαντικών Τμημάτων των ως άνω σχολών.

Αρθρο 62 :

1. Εκκλησιαστικά κτίρια, προοριζόμενα δια την εγκατάστασιν γραφείων Μητροπόλεων ή Ενοριών, ή δια κατοικίαν Αρχιερέων ή Εφημερίων και ανεγερθέντα ή αποκτηθέντα δι'εισφορών Μονών και Ναών ή εξ εράνων ή ειδικών φορολογιών, φερόμενα δε επ'ονόματι Φυσικών ή Νομικών Προσώπων, πλην του Δημοσίου μεταβιβάζονται υποχρεωτικώς εις το ποιούμενον χρήσιν Νομικόν Πρόσωπον της Μητροπόλεως ή Ενορίας δι' απλής ενώπιον συμβολαιογράφου δηλώσεως, συντασσομένης και μεταγραφομένης ατελώς. Τα αυτά ισχύουν και δια τα κτίρια της Ιεράς Συνόδου, των λοιπών αυτοτελών Συνοδικών Υπηρεσιών και της Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

2. Αι διατάξεις των άρθ. 4 και 23 του ΑΝ 1539/38 <Περί προστασίας των Δημοσίων Κτημάτων, ως ούτος μεταγενεστέρως ετροποποιήθη και συνεπληρώθη, έχουν ανάλογον εφαρμογήν και επί των κτημάτων των ανηκόντων εις τα εν άρθ. 1 παρ. 4 του παρόντος αναφερόμενα Νομικά Πρόσωπα.

Αρθρο 63 :

Το ΔΣ του ΤΑΚΕ συγκροτείται από της ισχύος του παρόντος εξ επτά μελών ως κάτωθι:

α. Του Αρχιεπισκόπου Αθηνών ως Προέδρου, αναπληρουμένου υπό του πρώτου τη τάξει Αρχιερέως εκ των μελών της Δ.Ι.Σ.

β. Ενός συνοδικού Αρχιερέως, οριζομένου μετά του αναπληρωτού αυτού υπό της Δ.Ι.Σ.

γ. Τεσσάρων τακτικών εφημερίων οριζομένων μετά των αναπληρωτών αυτών υπό του Ιερού Συνδέσμου Κληρικών Ελλάδος και δ. Ενός λαϊκού, πτυχιούχου ανωτάτης σχολής οικονομικών επιστημών οριζομένου ωσαύτως μετά του αναπληρωτού αυτού υπό του Ιερού Συνδέσμου Κληρικών Ελλάδος.

Η Περί συγκροτήσεως του ως άνω Συμβουλίου πράξις εκδίδεται υπό της Δ.Ι.Σ. εις την αρχήν εκάστης συνολικής περιόδου και η θητεία αυτού είναι διετής, πλην του συνοδικού Αρχιερέως του οποίου η θητεία είναι ενιαύσιος.

Αρθρο 64 :

1. Οι διοριζόμενοι εφημέριοι δύναται να προσμετρηθούν εις την εφημεριακήν των υπηρεσιών δια πάσαν συνέπειαν και πάσαν προϋπηρεσίαν αυτών διανυθείσαν επί σχέσει δημοσίου δικαίου, παρά τω Δημοσίω παρά τοις Οργανισμοίς Τοπικής Αυτοδιοικήσεως ή παρά τινι Νομικώ Πρόσωπω Δημοσίου Δικαίου, Εκκλησιαστικώ ή μη, ή την διανυθείσαν υπό την ιδιότητα του τακτικού Ιεροκήρυκος.

2. Κληρικοί οιοδήποτε βαθμού, υπηρετούντες ως τακτικοί Ιεροκήρυκες ή εις θέσιν εκκλησιαστικού υπαλλήλου, παρά τοις γραφείοις της Ιεράς Συνόδου, της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών και των λοιπών Ιερών Μητροπόλεων, οιοδήποτε Εκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου δημοσίου Δικαίου ή του ΤΑΚΕ, και επί σχέσει δημοσίου δικαίου, δικαιούνται να προσμετρήσουν εις την ως άνω υπηρεσίαν των, δια πάσαν συνέπειαν, και την ως τακτικού ή ως προσωρινού εφημερίου ή διακόνου, οποτεδήποτε διανυθείσαν προϋπηρεσίαν των, ως και την υπό την ιδιότητα του τακτικού Ιεροκήρυκος, διανυθείσαν υπηρεσίαν, εφ'όσον αύτη δεν συμπίπτει με αναγνωριζομένην ετέραν υπηρεσίαν.

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 του Ν. 401/76 «περί αναδιαβαθμίσεως εφημερίων πτυχιούχων Θεολογίας», αντικαθίσταται αφ' ής ίσχυσεν ως εξής: «1. Εφημέριοι υπαγόμενοι εις τας διατάξεις του Α.Ν. 536/45 «περί ρυθμίσεως των αποδοχών του Ορθοδόξου Εφημεριακού Κλήρου της Ελλάδος, του τρόπου πληρωμής αυτών και περί καλύψεως της σχετικής δαπάνης», οίτινες απέκτησαν ή θα αποκτήσουν πτυχίον Θεολογικής Σχολής των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της Θεολογικής Σχολής

Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για την ΤΑΧΥΤΕΡΗ & καλύτερη ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ - ΕΠΙΚΟΛΛΗΣΗ ολόκληρου του κειμένου στο WORD (select all) και καλύτερη εκτύπωση συνιστάται η χρήση της κατωτέρω επιλογής Εκτύπωση\Αποθήκευση.

+ Μέγεθος Γραμμάτων -

Εκτύπωση\Αποθήκευση

N 2200/1940: Περί Ιερών Ναών και Εφημερίων. (45726)

Αρθρο	88
Κατά εξουσιοδότηση Εκδοθέντα και Εφαρμοστικά Νομοθετήματα	1

Αρθρο 88.

Ακίνητα κτήματα αστικά και αγροτικά πάσης φύσεως και κατηγορίας ή τα εξ' εκποιήσεως αυτών χρεώγραφα διαχειριζόμενα επί τουρκοκρατίας ή ενετοκρατίας και εφεξής υπό των Μητροπολιτών ή Επισκόπων επί ή υπό των εις τας Μητροπόλεις ή Επισκοπάς επί τουρκοκρατίας ή ενετοκρατίας ανήκόντων Μητροπολιτικών Ναών ενοριακών ή μη είτε επί σκοπώ απολήψεως ή συμπληρώσεως του μισθού των Μητροπολιτών ή επισκόπων είτε προς επισκευάς των Μητροπολιτικών οικημάτων ή και προς τας ανάγκας των εις αυτάς υπαγομένων κατά τα ανωτέρω Ιερών Ναών ανήκουσιν αυτοδικαίως και άνευ πάσεως άλλης διατυπώσεως εις την Μητρόπολιν ως νομικόν πρόσωπον όπερ διαχειρίζεται ταύτα προς συντήρισιν των Μητροπόλεων ή των εις τας Μητροπόλεις υπαγομένων Μητροπολιτικών ή Ευκτηρίων οίκων των Μητροπολιτών ή Επισκόπων ή προς ενίσχυσιν Φιλανθρωπικών Ιδρυμάτων.

Επί τη βάσει δηλώσεως του οικείου Μητροπολίτου ενώπιον του αρμοδίου Υποθηκοφυλακών ή ως άνω περιουσία μεταγράφεται επ' ονόματι του Νομικού προσώπου της Μητροπόλεως. Η μεταγγραφή αυτή απαλλάσσεται παντός δημοσίου σή δημοτικού ή και κοινοτικού αμέσου ή εμμέσου φόρου και δικαιώματος οιουδήποτε.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Κρίνεται ότι οι διατάξεις του παρόντος αντικαταστάθηκαν από τις διατάξεις του Κανονισμού υπ' αριθμ. 2/1969 της Ιεράς Συνόδου, και της Κανονιστικής Διάταξης υπ' αριθμ.5/1969. Εν τούτοις παρατίθενται τα άρθρα 7 παρ.1-2, 31,32, 60,61, 67-70 και 88, τα οποία δύναται να θεωρηθούν ως ισχύοντα.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 17 παρ.4 του Κανονισμού 3/2015,ΦΕΚ Α 23/6.2.2015: "4. Τα εκκλησιαστικά ακίνητα, επί των οποίων έχουν εκδοθεί τίτλοι κυριότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7 του Ν. 3800/1957 (Φ.Ε.Κ. Α' /256/19.12.1957) και 88 του Α.Ν. 2200/1940 (Φ.Ε.Κ. Α' /42/1-2-1940), θεωρούνται και αναγνωρίζονται ως ανέκαθεν ανήκοντα στα οικεία εκκλησιαστικά πρόσωπα".

Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)
 ΠΡΟΣΟΧΗ: Για την ΤΑΧΥΤΕΡΗ & καλύτερη ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ - ΕΠΙΚΟΛΛΗΣΗ ολόκληρου του κειμένου στο WORD
 (select all) και καλύτερη εκτύπωση συνιστάται η χρήση της κατωτέρω επλογής Εκτύπωση\Αποθήκευση.

+ | Μέγεθος Γραμμάτων - | Εκτύπωση\Αποθήκευση |

Ν 3800/1957: ;Περί Δημοσίων Κτημάτων-Οργανισμού Δωδεκανήσων-Απαλ/σεις κλπ (27971)

Άρθρο	7
Σύνδεση με Νομολογία και Αρθρογραφία	4
Κατά εξουσιοδότηση Εκδοθέντα και Εφαρμοστικά Νομοθετήματα	1

Άρθρον 7.

1. Κτήματα των Ιερών Ναών της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος τελούντα υπό την νομήν και κατοχήν τούτων από της απελευθέρωσης του Ελληνικού Κράτους και διά τα οποία δεν υφίστανται νόμιμος τίτλος της μεταβιβάσεως ταύτης, λόγω αδυναμίας κτήσεως τοιούτου κατά το επί Τουρκοκρατίας υφιστάμενον καθεστώς, θεωρούνται ως περιελθόντα κατά πλήρες δικαίωμα κυριότητας εις τους ναούς τούτους από της κτήσεως των. Η τυπική αυτή τακτοποίησης του δικαιώματος κυριότητας επί των κτημάτων του προηγουμένου εδαφίου, συντελείται διά μεταγραφής εις τα βιβλία των μεταγραφών του εγγράφου της συναινέσεως του εμφανιζομένου ως κυρίου των κτημάτων ή των ειδικών ή καθολικών διαδόχων τούτου, συντασσόμενου ενώπιον συμβολαιογράφου. Αι διά την εφαρμογήν του παρόντος πράξεις, συντασσόμεναι επί παγίου τέλους χαρτοσήμου, δεν συνεπάγονται υποχρέωσιν καταβολής φόρου μεταβιβάσεως.

Εγγράφο συναινέσεως

2. Άπασα η κινητή και ακίνητος περιουσία του εν Θεσσαλονίκη λειτουργούντος ενδισατήματος, πτωχών, ιδρυθέντος διά δωρεάς της ασιδήμου χήρας Ροβέρτου Άμποτ, περιέρχεται κατά εποπτεϊαν και διαχείρισιν εις την Ιεράν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης (Γενικών Φιλόπτωχων Ταμείον)

Υπόψη για τον Εκκ/σισί - Κρίσις;

και για τις περιπτώσεις όπου έχει κινηθεί η διαδικασία αναθεώρησης κατά τα ανωτέρω.

Άρθρο 52

Τροποποίηση του άρθρου 9 του π.δ. 100/2010 (Α' 177)

1. Στο άρθρο 9 του π.δ. 100/2010 (Α' 177) προστίθεται νέα παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Από την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης και για διάστημα ενός (1) έτους, για την άσκηση της δραστηριότητας του Ενεργειακού Επιθεωρητή και την εγγραφή στα οικεία Μητρώα του άρθρου 5, ο υποψήφιος Ενεργειακός Επιθεωρητής πρέπει να διαθέτει τα παρακάτω προσόντα:

α) Να είναι Διπλωματούχος Μηχανικός ή Αρχιτέκτονας, μέλος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ) ή Πτυχιούχος Μηχανικός Τεχνολογικής Εκπαίδευσης ή μηχανικός που έχει αποκτήσει αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων στη χώρα μας κατ' εφαρμογή του π.δ. 38/2010 (Α' 78).

β) Να παρακολουθήσει εξειδικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές που εγγράφονται στα οικεία Μητρώα, οφείλουν να υποβάλουν στην Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (ΕΥΕΠΕΝ), εντός δι-αστήματος ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης, Πιστοποιητικό Επιτυχούς Εξέτασης εκδιδόμενο από το ΤΕΕ κατά τις διατάξεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος. Μετά την παρέλευση του ενός (1) έτους διαγράφονται αυτοδίκαια από το Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών και απολλύουν τη δυνατότητα άσκησης της δραστηριότητας έως την υποβολή του Πιστοποιητικού Επιτυχούς Εξέτασης.»

2. Οι παράγραφοι 6, 7, 8, 9 του άρθρου 9 του π.δ. 100/2010 (Α' 177) αναριθμούνται σε 7, 8, 9, 10.

3. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 9 του π.δ. 100/2010 (Α' 177), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 31 του ν. 4111/2013 (Α' 18), αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων στις εξετάσεις καταβάλλεται παράβολο εκατό (100) ευρώ στον φορέα που τις διενεργεί.»

Άρθρο 53

Άδειες δόμησης εκκλησιαστικών ακινήτων

1. Προστίθεται παρ. 2 στο άρθρο 2 του ν. 4030/2011 (Α' 249) και η υπάρχουσα παράγραφος αναριθμείται σε παράγραφο 1. Η προστιθέμενη παράγραφος 2 έχει ως εξής:

«2.Α. Για την έκδοση της άδειας δόμησης και της έγκρισης δόμησης ακινήτων των νομικών προσώπων του ν. 590/1977 (Α' 146) εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου.

Β. Ειδικώς για κάθε οικοδομική εργασία που αφορά σε Ιερούς Ναούς, Μητροπολιτικά Μέγαρα (ένα (1) σε κάθε Μητρόπολη), που ανήκουν αποκλειστικά και μόνο σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/1977 (Α' 146) και σε Ιερές Μονές ειδικά όσον αφορά τον περίβολο και ό,τι περικλείεται εντός αυτού και εξυπηρετεί την κοινοβιακή ζωή, η έγκριση δόμησης εκδίδεται από τη Διεύθυνση Οικοδομικών και Κτιριακών Κανονισμών (Δ.Ο.Κ.Κ.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Γ. Για τα ως άνω έργα η γνωμοδότηση επί των αρχιτεκτονικών μελετών εκδίδεται πριν την έγκριση δόμησης

από το Κεντρικό Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Ε.Α.) της επόμενης παραγράφου κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη.

Δ. Συστήνεται στην Εκκλησία της Ελλάδος Κεντρικό Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Ε.Α.), που αποτελείται από:

α) κληρικό ή Καθηγητή Αρχιτεκτονικής σε Πολυτεχνική Σχολή, ως Πρόεδρο,

β) έναν Αρχιτέκτονα, υπάλληλο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που ορίζεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του,

γ) έναν Αρχιτέκτονα εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, που προτείνεται με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε.,

δ) έναν Αρχιτέκτονα Μηχανικό, μέλος Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι.,

ε) έναν Πολιτικό Μηχανικό ή Μηχανολόγο Μηχανικό ή Ηλεκτρολόγο Μηχανικό, μέλος Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι. αναλόγως προς το θέμα της συνεδρίας,

στ) έναν αγιογράφο ή ξυλογλύπτη ή μαρμαρογλύπτη αναλόγως προς το θέμα της συνεδρίας.

Ο Πρόεδρος, τα μέλη, με τους αναπληρωτές τους (πλην της περίπτωσης β') και ο γραμματέας του Συμβουλίου διορίζονται από τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος με διετή θητεία, η οποία δύναται να ανανεώνεται.

Ε. Μετά την έγκριση δόμησης η άδεια δόμησης και η άδεια καθιερώσεως ή χρήσης εκδίδεται κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου από την Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) της Εκκλησίας της Ελλάδος της περίπτωσης ΣΤ' της παρούσας παραγράφου. Για την έναρξη εκτέλεσης των οικοδομικών εργασιών, πέραν όσων προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, η άδεια δόμησης αποστέλλεται στη Δ.Ο.Κ.Κ. και αποτελεί αρχείο της Δ.Ο.Κ.Κ. για την εκκίνηση της διαδικασίας ελέγχου των κατασκευών κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

ΣΤ. Συστήνεται στην Εκκλησία της Ελλάδος Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.), η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Δόμησης του ν. 4030/2011, όπως εκάστοτε ισχύουν, και εκδίδει την άδεια δόμησης χωρικής δικαιοδοσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος αποκλειστικά και μόνο για τα:

α) Μητροπολιτικά μέγαρα (ένα (1) σε κάθε Μητρόπολη),

β) Τους Ιερούς Ναούς εφόσον ανήκουν αποκλειστικά και μόνο σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/1977 (Α' 146), και τα προσκτίσματά τους. Η ανέγερση προσκτίσματος επιτρέπεται μόνο σε Ιερούς Ναούς, που ανήκουν σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/1977 (Α' 146) και εφόσον αποτελούν ενιαίο αρχιτεκτονικό σύνολο με τον Ιερό Ναό και εξυπηρετούν τον Ιερό Ναό.

γ) Τις Ιερές Μονές ειδικά όσον αφορά τον περίβολο και ό,τι περικλείεται εντός αυτού και εξυπηρετεί την κοινοβιακή ζωή.

δ) Η έγκριση δόμησης και η έκδοση άδειας δόμησης για ιδιωτικούς ιερούς ναούς και παρεκκλήσια εκδίδονται από τις αρμόδιες κατά τόπους υπηρεσίες δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) των δήμων.

Ζ. Η ανωτέρω Υ.ΔΟΜ. είναι επίσης αρμόδια για την έκδοση αφενός της άδειας καθιερώσεως για όλους τους χώρους λατρείας των ανωτέρω κτιρίων και αφετέρου της άδειας χρήσης για τους μη λατρευτικούς χώρους των ανωτέρω κτιρίων. Η άδεια καθιερώσεως και η άδεια χρήσης αποτελούν νόμιμη προϋπόθεση για την έναρξη των εργασιών ή χρήσεων, που αδειοδοτούνται με την

άδεια δόμησης και είναι δυνατόν να ενσωματώνονται στο ίδιο στέλεχος.

Η. Η ανωτέρω Υπηρεσία Δόμησης υπάγεται στην εποπτεία και έλεγχο του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Το προσωπικό της υπηρεσίας προσλαμβάνεται και μισθοδοτείται από την Εκκλησία της Ελλάδος. Η Υπηρεσία Δόμησης είναι ενταγμένη στο εκάστοτε ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο είναι συνδεδεμένες και οι λοιπές Υ.ΔΟΜ.

Θ. Ο ενδιαφερόμενος, για την υποβολή αίτησης για έκδοση της έγκρισης δόμησης υποβάλλει αίτηση και φάκελο στη Δ.Ο.Κ.Κ. ή Υ.ΔΟΜ. κατά περίπτωση, μέσω της κατά τόπον αρμόδιας Ιεράς Μητροπόλεως, εφόσον διατυπώνεται και σύμφωνη γνώμη του επιχωρίου Μητροπολίτου. Η παραπάνω διαδικασία τηρείται για κάθε Ιερή Μονή ή Ιερό Ναό, που ακολουθεί το δόγμα της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας του Χριστού είτε ανήκει σε εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο είτε σε φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου.

Ι. Για τον ασιογραφικό και λοιπό διάκοσμο όλων των Ιερών Μονών και Ιερών Ναών, που αποτελεί καλλιτεχνική εργασία, απαιτείται επίσης άδεια από την Υ.ΔΟΜ. της Εκκλησίας της Ελλάδος και σύμφωνη γνώμη του ΚΕ.Σ.Ε.Α..

ΙΑ. Κανονισμός της Δ.Ι.Σ. εξειδικεύει τη συγκρότηση, οργάνωση, αρμοδιότητες, τη διοικητική υποστήριξη, τη λειτουργία και το υπηρεσιακό καθεστώς των παραπάνω υπηρεσιών και οργάνων, τη δημιουργία και τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου τους. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται ο τρόπος ενημέρωσης, διασύνδεσης και ανταλλαγής δεδομένων του αρχείου της Υπηρεσίας Δόμησης με τις αρχές, που είναι υπεύθυνες για την τήρηση των διατάξεων 1-4 του ν. 3843/2010 (Α' 62) και των εκτελεστικών του κανονιστικών πράξεων, όπως εκάστοτε ισχύουν.

ΙΒ. Τα κτίρια της περίπτωσης Β' είναι ειδικά κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος και επιτρέπονται παρεκκλίσεις με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κατά το άρθρο 27 του ν. 4067/2012, όπως εκάστοτε ισχύει, μετά από γνώμη και του ΚΕ.Σ.Ε.Α..

ΙΓ. Για την κατασκευή ή επισκευή των οικοδομών της περίπτωσης Β', αντί του τίτλου ιδιοκτησίας, οι ενδιαφερόμενοι υποχρεούνται να προσκομίσουν, προκειμένης της έκδοσης έγκρισης και άδειας δόμησης, στην αρμόδια Υπηρεσία τα ακόλουθα δικαιολογητικά έγγραφα:

Πιστοποιητικό από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο περί μη διεκδικήσεως του ακινήτου από το Δημόσιο ή Ο.Τ.Α..

Συμβολαιογραφική πράξη συναινεσεως, που συντάσσεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256) ή 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42) ή 62 του ν. 590/1977 (Α' 146), υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου και συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα. Πράξη συναινεσεως κατά τις ανωτέρω διατάξεις συντάσσεται και για ακίνητα Ιερών Μονών.

Προκειμένου για υφιστάμενα κτίρια υπεύθυνη δήλωσή του ν. 1599/1986, στην οποία δηλώνεται ο χρόνος ανέγερσής τους.

2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος η παρ. 2 του άρθρου 47 του ν. 590/1977 (Α' 146) καταργείται.

Άρθρο 54

Περιεχόμενο, έγκριση και τροποποίηση Οργανισμών

1. Η οργάνωση και λειτουργία των υπουργείων, των αυτοτελών δημοσίων υπηρεσιών, των αποκεντρωμένων διοικήσεων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου καθορίζεται με τους Οργανισμούς των φορέων αυτών, οι οποίοι καταρτίζονται, αντικαθίστανται ή τροποποιούνται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού. Επίσης, μπορεί να καταρτίζονται ενιαίοι Οργανισμοί για κατηγορίες νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 35 του ν. 4024/2011 μπορεί με τα ίδια προεδρικά διατάγματα να αντικαθίσταται, να καταργείται ή να τροποποιείται κάθε ισχύουσα διάταξη νόμου ή κανονιστικής πράξης, σχετική με την οργάνωση και λειτουργία των φορέων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου.

Η οργάνωση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης οποιουδήποτε βαθμού, καθώς και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών, διέπεται από τους Οργανισμούς τους, οι οποίοι καταρτίζονται, τροποποιούνται και αντικαθίστανται σύμφωνα με τις κείμενες ειδικές διατάξεις και τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

Η κατάρτιση και τροποποίηση των Οργανισμών των φορέων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου βασίζεται σε εκθέσεις αξιολόγησης των οργανικών μονάδων τους που συνοδεύονται από περιγράμματα αποστολής και θέσεων, καθώς και από σχέδια στελέχωσης, τα οποία έχουν εγκριθεί από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Μεταρρύθμισης.

2. Με τους Οργανισμούς των φορέων της παραγράφου 1 καθορίζονται:

α) Η αποστολή του φορέα, όπως προκύπτει από τις κείμενες διατάξεις που διέπουν τη σύσταση και τις αρμοδιότητές του, καθώς και η διάρθρωση των υπηρεσιών του σε οργανικές μονάδες (γενικές διευθύνσεις, διευθύνσεις, υποδιευθύνσεις, τμήματα, αυτοτελή και μη, αυτοτελή γραφεία).

β) Η ονομασία και η έδρα των παραπάνω οργανικών μονάδων, καθώς και οι στρατηγικοί σκοποί των Γενικών Διευθύνσεων, οι επιχειρησιακοί στόχοι των Διευθύνσεων και Υποδιευθύνσεων και οι αρμοδιότητες των Τμημάτων και λοιπών οργανικών μονάδων.

γ) Οι κλάδοι προσωπικού κατά κατηγορίες, ο αριθμός και η κατανομή των θέσεων προσωπικού σε κλάδους και ειδικότητες, καθώς και τα τυπικά προσόντα διορισμού ή πρόσληψης κατά κλάδο και ειδικότητα.

δ) Η γενική περιγραφή προσόντων και καθηκόντων κάθε θέσης ευθύνης, καθώς και οι κλάδοι από τους οποίους θα προέρχονται οι Προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων.

3. Με τους Οργανισμούς της προηγούμενης παραγράφου μπορεί επίσης να προβλέπεται:

α) Η κατάργηση ή συγχώνευση υπηρεσιών ή οργανικών μονάδων των φορέων της παραγράφου 1, καθώς και η μεταφορά των αρμοδιοτήτων τους σε άλλες υπηρεσίες ή οργανικές μονάδες του φορέα ή εποπτευόμενων φορέων του ή η κατάργησή τους.

Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για την ΤΑΧΥΤΕΡΗ & καλύτερη ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ - ΕΠΙΚΟΛΛΗΣΗ ολόκληρου του κειμένου στο WORD (select all) και καλύτερη εκτύπωση συνιστάται η χρήση της κατωτέρω επιλογής Εκτύπωση\Αποθήκευση.

+ Μέγεθος Γραμμάτων - Εκτύπωση\Αποθήκευση

N 4235/2014: Τρόφιμα, Ζώα, Ζωοτροφές, Γεωργ. Φάρμακα ΚΥΡΩΣΕΙΣ/Αγρότες, αναδασμοί/Θέματα εκπαίδευσης κλπ (614709)

Άρθρο	68
Σύνδεση με Νομολογία και Αρθρογραφία	2
Κατά εξουσιοδότηση Εκδοθέντα και Εφαρμοστικά Νομοθετήματα	48
Προισχύσασες μορφές άρθρου	2

Άρθρο 68

Ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του
Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων

Παράγραφος 1

Θέματα Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων

«1. Διορισμοί κληρικών των Ιερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας της Ελλάδος, της Εκκλησίας της Κρήτης και της Δωδεκανήσου, οι οποίοι έλαβαν χώρα μέχρι το έτος 2010 και δεν δημοσιεύθηκαν εκ παραδρομής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, παρότι οι κληρικοί ανέλαβαν καθήκοντα και μισθοδοτούνται, δημοσιεύονται με αναδρομική ισχύ από την ημερομηνία ανάληψης υπηρεσίας.»

***Η υποπαρ.1, όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 17 του Ν.4283/2014

(ΦΕΚ Α 189 10.09.2014) αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 55 παρ.2 Ν.4386/2016,
ΦΕΚ Α 83/11.5.2016.

2. Στο άρθρο 7 του ν. 1920/1991 (Α 182) μετά από τη φράση «Οι Μουφτείες θεωρούνται δημόσια υπηρεσία» προστίθεται η φράση «επιπέδου γενικής διεύθυνσης».

3. Τα νομικά πρόσωπα του άρθρου 1 παρ. 4 του ν. 590/1977 (Α 146) και του ν. 4149/1961 (Α 41), του άρθρου 1 του ν. 349/1976 (Α 149), οι Ιερές Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου (Ρόδου, Κώου και Νισύρου, Λέρου, Καλύμνου και Αστυπάλαιας, Καρπάθου και Κάσου και Σύμης) και οι Ενορίες και οι Μονές τους, καθώς και η Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου, οι Πατριαρχικές και Σταυροπηγιακές Μονές στην Ελλάδα, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του άρθρου 1 του ν. 2456/1920 (Α 173) του άρθρου 1 του ν.δ. 301/1969 (Α 195) και του άρθρου 1 του β.δ. της 29.3.1949 (Α 79) υπάγονται στις διατάξεις που διέπουν τη Γενική Κυβέρνηση και τον δημόσιο τομέα ως προς την οργάνωση και διοίκηση τους, την εν γένει περιουσιακή και λογιστική διαχείριση τους, τους λειτουργούς και το προσωπικό τους, μόνον εφόσον αυτές το ορίζουν ρητά. Οι ισχύουσες διατάξεις, γενικές ή ειδικές, που ορίζουν ρητώς την κρατική εποπτεία επί των ανωτέρω νομικών προσώπων, τη διοίκηση και διαχείριση τους, το δημοσιονομικό και διαχειριστικό έλεγχο τους, καθώς και τη διαδικασία πρόσληψης και την υπηρεσιακή κατάσταση του κάθε είδους προσωπικού τους δεν θίγονται. Διαχειριστικές πράξεις των ανωτέρω προσώπων, για τις οποίες αυτά επιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους, υπόκεινται στις διατάξεις για τις κρατικές ή δημόσιες συμβάσεις και την εποπτεία και έλεγχο της διαχείρισης κρατικών και ευρωπαϊκών πόρων.

4. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 590/1977 (Α 146) μετά τη φράση «Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου,» προστίθεται η φράση «όπως και τα Ιερά Προσκυνητάματα, τα εκκλησιαστικά Ιδρύματα και εκκλησιαστικά Μουσεία» και μετά τη φράση «εκδιδομένων υπό» προστίθεται η φράση «της Ι.Σ.Ι. ή της Δ.Ι.Σ. κατόπιν προτάσεως».

5. α) Προστίθεται τρίτο εδάφιο στην παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 590/1977 (Α 146), το οποίο έχει ως ακολούθως:

«Η Δ.Ι.Σ. δύναται κατόπιν σχετικής προτάσεως του επιχώριου Μητροπολίτη, να συστήνει με αποφάσεις της εκκλησιαστικά Ιδρύματα για την προαγωγή μη κερδοσκοπικών φιλανθρωπικών, μορφωτικών, κοινωνικών και πολιτιστικών σκοπών, τα οποία αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και αποκτούν νομική προσωπικότητα από της δημοσίευσής της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την απόφαση αυτή εγκρίνεται ο Κανονισμός του εκκλησιαστικού ιδρύματος, ο οποίος περιέχει τους εν γένει κανόνες λειτουργίας και διαχείρισης του,

με τους οποίους καθορίζεται οπωσδήποτε η επωνυμία, η έδρα, ο σκοπός του και το εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που το εκκλησιαστικό ίδρυμα επικουρεί, η διοίκηση του, οι πόροι και οι κανόνες διαχείρισης της περιουσίας του, καθώς και οι όροι διάλυσης του. Σε περίπτωση διάλυσης του εκκλησιαστικού ιδρύματος, η περιουσία του περιέρχεται αυτοδικαίως στο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, τους σκοπούς του οποίου επικουρεί Εκκλησιαστικό Ίδρυμα που συστήθηκε για τη θεραπεία ορισμένου σκοπού και διαχειρίζεται περιουσία, η οποία διατέθηκε εν ζωή ή αιτία θανάτου σε νομικό πρόσωπο του άρθρου 1 παρ. 4 ειδικά για αυτόν το σκοπό, δεν μεταβάλλει το σκοπό του, ει μη μόνον υπό τους όρους του άρθρου 109 του Συντάγματος και της κείμενης νομοθεσίας για τα κοινωφελή ιδρύματα, αναλόγως εφαρμοζόμενης στην περίπτωση αυτή στα εκκλησιαστικά Ίδρύματα. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως στα εκκλησιαστικά Μουσεία της παραγράφου 5 του άρθρου 45 και στα Ιερά Προσκυνήματα της παραγράφου 1 του άρθρου 59.»

β) Η ισχύς της προηγούμενης ρύθμισης για τα προϋ-φιστάμενα του παρόντος εκκλησιαστικά Ίδρύματα ανατρέχει στο χρόνο δημοσίευσης κάθε Κανονισμού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, από τον οποίο χρόνο θεωρείται ότι αυτά έχουν αποκτήσει νομική προσωπικότητα. Κανονισμοί εκκλησιαστικών Ίδρυμάτων, που δεν πληρούν τους παραπάνω όρους οφείλουν να προσαρμοστούν με αποφάσεις της Δ.Ι.Σ. κατά τα ανωτέρω εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους, διαφορετικά συνεχίζουν να λειτουργούν ως αποκεντρωμένη υπηρεσία του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που επικουρούν. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στα εκκλησιαστικά μουσεία της παραγράφου 5 του άρθρου 45 και τα Ιερά Προσκυνήματα της παραγράφου 1 του άρθρου 59.

6. Η παρ. 2 του άρθρου 46 του ν. 590/1977 (Α 146) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ο τρόπος διοικήσεως, ελέγχου, διαφυλάξεως και καταγραφής λογιστικής διαχειρίσεως, αναθέσεως, εκπονήσεως και διενέργειας έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών, εκπονήσεως και εκμισθώσεως και γενικά κάθε ζήτημα της διαχειρίσεως και αξιοποιήσεως της περιουσίας κάθε νομικού προσώπου του άρθρου 1 παράγραφος 4 του παρόντος καθορίζεται, κατόπιν εισηγήσεως του επιχωρίου Μητροπολίτου ή του αρμοδίου οργάνου της Εκκλησίας της Ελλάδος (προκειμένου για την περιουσία που διοικεί και διαχειρίζεται), με Κανονισμούς της Δ.Ι.Σ. και βάσει των Ιερών Κανόνων, δημοσιευόμενων στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κανονισμοί, που αφορούν τη διοίκηση, διαχείριση, έλεγχο, διαφύλαξη, καταγραφή και αξιοποίηση του συνόλου της εκκλησιαστικής περιουσίας ψηφίζονται από τη Δ.Ι.Σ. και κατόπιν εγκρίσεως τους από την Ι.Σ.Ι. δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

7. Η παρ. 3 του άρθρου 46 του ν. 590/1977 (Α 146) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. Τα νομικά πρόσωπα του άρθρου 1 παράγραφος 4 δύνανται να συνιστούν εταιρείες κάθε νομικής μορφής, μονοπρόσωπες ή μη, με αποκλειστικό σκοπό την υποστήριξη του θρησκευτικού, μορφωτικού, πολιτιστικού και φιλανθρωπικού τους έργου. Στις εταιρίες αυτές δεν επιτρέπεται η με οποιονδήποτε τρόπο συμμετοχή φυσικού προσώπου ή νομικού προσώπου που επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό.»

8.α) Η παρ. 3 του άρθρου 47 του ν. 590/1977 (Α 146) αντικαθίσταται ως εξής:

«3.α. Επιτρέπεται προς εκπλήρωση των σκοπών της παρ. 1 του παρόντος άρθρου η δωρεάν παραχώρηση εμπράγματων δικαιωμάτων ή κατοχής επί εκκλησιαστικών, δημοσίων ή ακινήτων Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α.. Οι μεταβιβάσεις αυτές, όπως και οι άνευ ανταλλάγματος μεταβιβάσεις ακινήτων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. ή ιδιωτών, επί των οποίων λειτουργεί ή με σκοπό να ανεγερθεί Ιερός Ναός ή Επισκοπείο ή Ιερά Μονή, προς το οικείο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο ή μεταξύ εκκλησιαστικών νομικών προσώπων του παρόντος νόμου προκειμένου να εξυπηρετηθεί η λειτουργία τους απαλλάσσονται των τελών μεταγραφής,

β. Στην περίπτωση της οποτεδήποτε σύστασης νέων Ιερών Μητροπόλεων ή Ενοριών εκκλησιαστικά ακίνητα, που υπάγονται πλέον στην εδαφική περιφέρεια των νέων Μητροπόλεων ή Ενοριών, περιέρχονται κατά κυριότητα σε αυτές από τη σύσταση τους ως οιονεί καθολικούς διαδόχους, χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή αντάλλαγμα. Ο Μητροπολίτης της νεοπαγούς Ιεράς Μητροπόλεως ή η Ενορία υποχρεούνται σε απογραφή των ακινήτων, που περιέρχονται σε αυτές και η έκθεση απογραφής που περιγράφει τα ακίνητα, καθώς και τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα επί των ακινήτων, εγκρίνεται από τη Δ.Ι.Σ. ή το Μητροπολιτικό Συμβούλιο αντίστοιχα, περιβάλλεται το συμβολαιογραφικό τύπο και μαζί με την περίληψη, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 9 του β.δ. 533/1963 (Α 147), καταχωρίζεται στα οικεία βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου υποθηκοφυλακείου και αναλόγως πραγματοποιούνται και οι απαιτούμενες κτηματολογικές εγγραφές. Οι ανωτέρω εκθέσεις απογραφής δεν αποτελούν μεταβιβαστικές εμπραγματικών δικαιωμάτων πράξεις, συντάσσονται και καταχωρίζονται χωρίς φόρους, εισφορές, αμοιβές, δικαιώματα και τέλη. Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ιερών

Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή ερημωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεως Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα του άρθρου 1 παράγραφος 4 ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω.»

β) Οσον αφορά την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων της παρούσας παραγράφου δεν θίγονται οι διατάξεις του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία (ν. 2961/2001, Α 266) και του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 1859/2000, Α 248), όπως εκάστοτε ισχύουν.

9. Στο άρθρο 47 του ν. 590/1977 (Α 146) προστίθεται παράγραφος 5 που έχει ως εξής:

«5. Επιτρέπεται η σύσταση δικαιώματος επιφάνειας στα ακίνητα των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου του παρόντος νόμου, κατά ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 18-26 του ν. 3986/2011 (Α 152).»

10. Στην παρ. 2 του άρθρου 62 του ν. 590/1977 (Α 146) η φράση «α.ν. 1530/1938» διορθώνεται επί το ορθό σε «α.ν. 1539/1938».

Παράγραφος 2
Θέματα Πρωτοβάθμιας και
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

1. Η περίπτωση ε της παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 2986/2002 (Α 24) αντικαθίσταται ως εξής:

«ε. Στις περιπτώσεις υπαίτιας διακοπής της εκπαιδευτικής άδειας ή αθέτησης των υποχρεώσεων των προηγούμενων περιπτώσεων γ και δ επιστρέφονται οι καταβληθείσες πρόσθετες αποζημιώσεις, καθώς και οι καταβληθείσες αποδοχές, ολικά ή μερικά, κατά τα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του αρμόδιου για τη χορήγηση εκπαιδευτικών αδειών υπηρεσιακού συμβουλίου.»

2. Η παρ. 12 του άρθρου 11 του ν. 3848/2010 (Α 71) αντικαθίσταται ως εξής:

«12. Δεν επιλέγεται ως στέλεχος της εκπαίδευσης εκπαιδευτικός, ο οποίος έχει καταδικαστεί τελεσίδικα για πειθαρχικό παράπτωμα με την ποινή της προσωρινής ή της οριστικής παύσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 109 του Υπαλληλικού Κώδικα (κ.ν. 3528/2007, Α 26) ή για τον οποίον συντρέχουν τα κωλύματα διορισμού της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του ίδιου Κώδικα.»

Παράγραφος 3
Ειδικές κατηγορίες διδακτικού και
εργαστηριακού προσωπικού των Α.Ε.Ι.

«1. Τα υπηρετούντα κατά τη δημοσίευση του παρόντος μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.ΔΙ.Π. (κλάδων Ι και ΙΙ), ΕΡ.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.Τ.Π. των Α.Ε.Ι. εντάσσονται αυτοδίκαια σε αντίστοιχες θέσεις των προβλεπόμενων στο άρθρο 29 του ν. 4009/2011 κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π.. Για την ένταξη των μελών των ανωτέρω κατηγοριών εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του οικείου Πρύτανη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και η διανυθείσα στον κλάδο υπηρεσία λαμβάνεται υπόψη για κάθε υπηρεσιακή, βαθμολογική και μισθολογική συνέπεια. Ειδικότερα, από τη δημοσίευση του παρόντος, τα υπηρετούντα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.ΔΙ.Π. (κλάδων Ι και ΙΙ), Ε.Τ.Ε.Π., Ε.Τ.Π. και ΕΡ.ΔΙ.Π. που διαθέτουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 29 του ν. 4009/2011 τυπικά προσόντα των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. αντίστοιχα, εντάσσονται αυτοδίκαια σε κενές οργανικές θέσεις ή συνιστώμενες με μετατροπή των θέσεών τους, ενώ τα μέλη που δεν διαθέτουν τα τυπικά προσόντα εντάσσονται αυτοδίκαια σε αντίστοιχες προσωποπαγείς θέσεις του ως άνω άρθρου. Σε περίπτωση απόκτησης των τυπικών προσόντων των κατηγοριών προσωπικού Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. τα μέλη εντάσσονται σε οργανικές θέσεις με την ίδια διαδικασία. Για την ανωτέρω διαδικασία αυτοδίκαιης ένταξης δεν απαιτείται η κατοχή διδακτορικού διπλώματος ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών για γνωστικά αντικείμενα εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας, για τα οποία δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής ή η απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου».

*** Η υποπαράγραφος 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 27 παρ.4 Ν.4386/2016, ΦΕΚ Α 83/11.5.2016.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Με τις παρ.1 και 4 του άρθρου 55 του Ν.4264/2014 ΦΕΚ Α 118/15.05.2014 και με έναρξη ισχύος από την 5η Μαΐου 2014 ορίζεται ότι:

"1. Τα προβλεπόμενα στο τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης 1 της παρ. 3 του άρθρου 68 του ν.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 94

14 Απριλίου 2014

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4258

Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα - ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ
ΘΕΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΑ

Άρθρο 1
Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, οι ακόλουθοι ορισμοί έχουν την εξής έννοια:

1. Υδατορέματα ή υδατορεύματα ή ρέματα (μη πλεύσιμοι ποταμοί, χείμαρροι, ρέματα και ρυάκια): οι φυσικές ή διευθετημένες διαμορφώσεις της επιφάνειας του εδάφους που είναι κύριοι αποδέκτες των υδάτων της επιφανειακής απορροής και διασφαλίζουν τη διόδυσή τους προς άλλους υδάτινους αποδέκτες σε χαμηλότερες στάθμες. Στην έννοια του υδατορέματος δεν περιλαμβάνονται τα εγγειοβελτιωτικά έργα, όπως αρδευτικές και αποστραγγιστικές τάφροι.

2. Μικρά υδατορέματα (επιφανειακές πτυχώσεις απορροής): οι επιφανειακές πτυχώσεις του εδάφους που είναι αποδέκτες των υδάτων της επιφανειακής απορροής, με έκταση λεκάνης απορροής μικρότερης ή ίσης του 1,0 τ.χ., όταν βρίσκονται εκτός ορίων οικισμών ή σχεδίων πόλεως ή μικρότερης ή ίσης των 0,50 τ.χ. όταν βρίσκονται εντός ορίων οικισμών ή σχεδίων πόλεως. Ως σημείο έναρξης της μέτρησης της λεκάνης απορροής ορίζεται κάθε σημείο της βαθιάς γραμμής της επιφανειακής πτύχωσης.

3. Κοίτη: η φυσική ή διευθετημένη διαμόρφωση του εδάφους στην οποία ρέει μόνιμα ή περιοδικά το νερό του υδατορέματος. Δεν περιλαμβάνονται στην έννοια αυτή οι περιοχές μόνιμης ή περιοδικής κατάκλυσης των υγροτόπων.

4. Όχθη (οχθιογραμμή): η γραμμή που ενώνει τα άνω άκρα κάθε πρανού της κοίτης (φρύδι), όπου αυτή αποτελεί διακριτό μορφολογικό στοιχείο του περιβάλλοντος χώρου του υδατορέματος.

5. Βαθιά γραμμή ή άξονας: η γραμμή που ενώνει, τα βαθύτερα σημεία της κοίτης του υδατορέματος. Αν η φυσική κοίτη έχει αντικατασταθεί με τεχνικό έργο, βαθιά γραμμή νοείται ο άξονας του τεχνικού έργου.

6. Παροχή σχεδιασμού: η παροχή πλημμύρας, όπως υπολογίζεται για συγκεκριμένη περίοδο επαναφοράς (Τ), με την οποία θα μελετηθεί η δίατα του υδατορέματος και τα πιθανά αντιπλημμυρικά έργα, με βάση την οποία θα καθοριστούν οι γραμμές πλημμύρας.

7. Γραμμές πλημμύρας: οι γραμμές και από τις δύο πλευρές της βαθιάς γραμμής του υδατορέματος, που προκύπτουν ύστερα από την υδραυλική μελέτη και περικλείουν τη ζώνη πλημμύρας.

8. Ζώνη πλημμύρας: η εδαφική περιοχή η οποία κατακλύζεται από τα πλημμυρικά νερά για συγκεκριμένη κάθε φορά περίοδο επαναφοράς και περικλείεται από τις γραμμές πλημμύρας.

9. Οριογραμμές υδατορέματος: οι πολυγωνικές γραμμές και από τις δύο πλευρές της βαθιάς γραμμής του υδατορέματος, που περιβάλλουν σωρευτικά: α) τις όχθες του υδατορέματος, β) τις γραμμές πλημμύρας και γ) οποιοδήποτε φυσικό ή τεχνητό στοιχείο, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του υδατορέματος, το οποίο έχει περιβαλλοντική αξία και χρήζει προστασίας.

10. Καθορισμός των οριογραμμών: η αποτύπωση των οριογραμμών στο οριζοντιογραφικό και υψομετρικό διάγραμμα που προβλέπεται στην περίπτωση α΄ της παρ. 1 του άρθρου 2.

11. Οριοθέτηση: Η διαδικασία και η επικύρωση του καθορισμού των οριογραμμών του υδατορέματος, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 3, με στόχο την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απορροής των επιφανειακών νερών και την περιβαλλοντική προστασία του υδατορέματος.

12. Ζώνη υδατορέματος: η εδαφική περιοχή που περικλείεται από τις οριογραμμές του υδατορέματος.

13. Διευθέτηση υδατορέματος: η επέμβαση στο υδατόρεμα, με την εκτέλεση των αναγκαίων έργων με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών. Στα έργα αυτά περιλαμβάνεται και η εκτροπή του υδατορέματος, καθώς και η υποκατάστασή του με κλειστό ή ανοιχτό τεχνικό έργο στην ίδια ή διαφορετική θέση.

παρόντος από ενεργειακούς επιθεωρητές με προσωρινή άδεια θεωρούνται έγκυρα για κάθε συνέπεια.

6. Οι παράγραφοι 2α και 2β του άρθρου 2 του π.δ. της 24/31.5.1985 (Δ'270), «Τροποποίηση των όρων και περιορισμών δόμησης των γηπέδων των κειμένων εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων των πόλεων και εκτός των ορίων των νομίμως υφισταμένων προ του έτους 1923 οικισμών», αντικαθίσταται ως εξής:

«2α. Εγκαταστάσεις ξηραντήριων καπνών Βιρτζίνια και Θερμοκήπια για την καλλιέργεια ανθέων και κηπευτικών προϊόντων, καθώς και εγκαταστάσεις για την εκτροφή σαλιγκαριών, σύμφωνα προς τις εγκεκριμένες μελέτες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατασκευάζονται χωρίς άδεια και περιορισμό ως προς το ποσοστό κάλυψης του γηπέδου, το μέγιστο ύψος και τον αριθμό των κατασκευών.

2β. Κατ' εξαίρεση των διατάξεων του προηγούμενου εδάφιου προκειμένου για την κατασκευή θερμοκηπίων από γυαλί, οι αποστάσεις τους από τα όρια του γηπέδου ορίζονται σε 2,50 μέτρα.»

7. Στο άρθρο 2 του π.δ. της 24/31.5.1985 (Δ' 270) προστίθεται παράγραφος 6 ως ακολούθως:

«Επιτρέπεται η εγκατάσταση εκτροφείων σαλιγκαριών και η καλλιέργεια αυτών στις καθορισμένες από ειδικές διατάξεις ή Ζ.Ο.Ε. ή Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια περιοχές ως Γεωργικές ή Αγροτικές Γαίες ή περιοχές αποκλειστικά γεωργικής καλλιέργειας, καθώς και σε όλες τις περιοχές στις οποίες επιτρέπεται η χρήση και η κατασκευή θερμοκηπίων.»

8. Το εδάφιο «Δ. Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού. Προϊστάμενος» του άρθρου 20 του π.δ. 51/1988 «Οργάνισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Α' 19)» τροποποιείται ως ακολούθως:

«Δ. Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού. Προϊστάμενος ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών, ΠΕ Τοπογράφων Μηχανικών, ΠΕ Αρχιτεκτόνων».

9. Κατά παρέκκλιση των οριζομένων στα άρθρα 39 και 47 του ν. 4178/2013 (Α' 174) το σύνολο των ποσών του ενιαίου ειδικού προστίμου, που εισπράττεται κατά τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' του ως άνω νόμου για αυθαίρετες κατασκευές ή αυθαίρετες αλλαγές χρήσεις επί ακινήτων, στους Δήμους Κεφαλονιάς και Ιθάκης, αποδίδεται υπέρ του Πράσινου Ταμείου, κατατίθεται σε ειδικό κωδικό αριθμό υπό τον τίτλο «Περιβαλλοντικό Ισοζύγιο» και διατίθεται για την αντιστάθμιση των δυσμενών συνεπειών κατά τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο Β' του ίδιου νόμου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

10. Σε εκτάσεις εκτός σχεδίου πόλης ή εκτός ορίων οικισμού που ρυθμίζονται από ειδικότερες διατάξεις κοινής υπουργικής απόφασης ή προεδρικού διατάγματος κατ' εξουσιοδότηση του ν. 1650/1986 ή του νομοθετικού διατάγματος 17.7.1923 ή του ν. 4067/2012, ως ισχύει, και σε κάθε περίπτωση εκτός ζωνών απολύτου προστασίας, εφόσον δεν απαγορεύεται η δόμηση και η χρήση εγκατάστασης παραγωγικών δραστηριοτήτων, επιτρέπεται η συντήρηση, η βελτίωση, ο εκσυγχρονισμός, η επέκταση υφισταμένων εγκαταστάσεων ή η δημιουργία νέων κατά παρέκκλιση των ειδικών όρων δόμησης που ισχύουν, (όπως ανώτερο ύψος, διάσπαση όγκου), καθώς και η ανανέωση περιβαλλοντικών όρων, σύμφωνα με τις

διατάξεις του Κεφαλαίου Α' του ν. 4014/2011, εφόσον δεν παραβιάζεται η ακεραιότητα (ως προς τις οικολογικές της λειτουργίες) της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με τους στόχους διατήρησης, υπό τις εξής προϋποθέσεις:

Α) Εκδίδεται απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την παρέκκλιση, μετά από γνωμοδότηση του αρμοδίου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

Β) Ειδικά, η έγκριση και η άδεια δόμησης και επέκτασης υφισταμένων εγκαταστάσεων εκδίδονται σύμφωνα με τους όρους δόμησης που ίσχυαν κατά το χρόνο έκδοσης της εν λόγω άδειας, εφόσον εξακολουθεί να είναι σε ισχύ και δεν μεταβάλλεται ο βαθμός όχλησης κατά τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 12

Άδειες Δόμησης Εκκλησιαστικών Ακινήτων της Εκκλησίας Κρήτης

1. Για την έκδοση της άδειας δόμησης και της έγκρισης δόμησης ακινήτων των νομικών προσώπων του ν. 4149/1961 (Α' 41) «Περί Καταστατικού Νόμου της εν Κρήτη Ορθοδόξου Εκκλησίας και άλλων τινών διατάξεων» εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4030/2011 (Α' 249).

2. Ειδικώς, για κάθε οικοδομική εργασία που αφορά σε Ιερούς Ναούς, Ιερές Μονές και τα υφιστάμενα Μετόχια αυτών, Μητροπολιτικά Μέγαρα (ένα (1) σε κάθε Μητρόπολη), που ανήκουν αποκλειστικά και μόνο σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 4149/1961 ειδικά όσον αφορά τον περίβολο και ότι περικλείεται εντός αυτού και εξυπηρετεί την κοινοβιακή ζωή, η έγκριση δόμησης εκδίδεται από τη Διεύθυνση Οικοδομικών και Κτιριακών Κανονισμών (Δ.Ο.Κ.Κ.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

3. Για τα ως άνω έργα η γνωμοδότηση επί των αρχιτεκτονικών μελετών εκδίδεται πριν την έγκριση δόμησης από το Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής Κρήτης και Δωδεκανήσου της επόμενης παραγράφου.

4. Συστήνεται στην Εκκλησία της Κρήτης Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής Κρήτης και Δωδεκανήσου που αποτελείται από:

α) έναν κληρικό ή καθηγητή Αρχιτεκτονικής σε Πολυτεχνική Σχολή, ως Πρόεδρο,

β) έναν Αρχιτέκτονα, υπάλληλο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που ορίζεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του,

γ) έναν Αρχιτέκτονα εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, που προτείνεται με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε.,

δ) έναν Αρχιτέκτονα Μηχανικό, μέλος Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι.,

ε) έναν Πολιτικό Μηχανικό ή Μηχανολόγο Μηχανικό ή Ηλεκτρολόγο Μηχανικό, μέλος Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι. αναλόγως προς το θέμα της συνεδρίας,

στ) έναν αγιογράφο ή ξυλογλύπτη ή μαρμαρογλύπτη αναλόγως προς το θέμα της συνεδρίας,

ζ) έναν Αρχιτέκτονα, υπάλληλο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που ορίζεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του.

Ο Πρόεδρος, τα μέλη, με τους αναπληρωτές τους, πλην των περιπτώσεων β' και ζ', και ο γραμματέας του Συμβουλίου διορίζονται από την Ιερά Επαρχιακή Σύνοδο της Εκκλησίας Κρήτης, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Οικουμενικού Πατριαρχείου, με διετή θητεία, η οποία δύναται να ανανεώνεται.

5. Μετά την έγκριση δόμησης η άδεια δόμησης και η άδεια χρήσης λατρευτικών χώρων ή η άδεια χρήσης μη λατρευτικών χώρων εκδίδεται κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου από την Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) της Εκκλησίας Κρήτης της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου. Για την έναρξη εκτέλεσης των οικοδομικών εργασιών, πέραν όσων προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, η άδεια δόμησης αποστέλλεται στην κατά τόπον αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης και αποτελεί αρχείο της για την εκκίνηση της διαδικασίας ελέγχου των κατασκευών κατά τις διατάξεις του ν. 4030/2011.

6. Συστήνεται στην Εκκλησία Κρήτης και των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου, Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.), η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Δόμησης του ν. 4030/2011, όπως εκάστοτε ισχύουν, και εκδίδει την άδεια δόμησης χωρικής δικαιοδοσίας της Εκκλησίας Κρήτης αποκλειστικά και μόνο για τα:

α) Μητροπολιτικά μέγαλα (ένα (1) σε κάθε Μητρόπολη).

β) Τους Ιερούς Ναούς εφόσον ανήκουν αποκλειστικά και μόνο σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 4149/1961 και των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου και τα προσκτίσματά τους. Η ανέγερση προσκτίσματος επιτρέπεται μόνο σε Ιερούς Ναούς, που ανήκουν σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 4149/1961 και εφόσον αποτελούν ενιαίο αρχιτεκτονικό σύνολο με τον Ιερό Ναό και εξυπηρετούν τον Ιερό Ναό.

γ) Τις Ιερές Μονές ειδικά όσον αφορά τον περίβολο και ό,τι περικλείεται εντός αυτού και εξυπηρετεί την κοινοβιακή ζωή.

δ) Σε κάθε περίπτωση η έγκριση δόμησης και η έκδοση άδειας δόμησης για ιδιωτικούς Ιερούς Ναούς και παρεκκλήσια εκδίδονται από τις αρμόδιες κατά τόπους υπηρεσίες δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) των δήμων.

Η άδεια χρήσης λατρευτικών χώρων ή η άδεια χρήσης μη λατρευτικών χώρων αποτελούν νόμιμη προϋπόθεση για την έναρξη των εργασιών ή χρήσεων που αδειοδοτούνται με την άδεια δόμησης και είναι δυνατόν να ενσωματώνονται στο ίδιο στέλεχος.

7. Η ανωτέρω Υπηρεσία Δόμησης της Εκκλησίας Κρήτης υπάγεται στην εποπτεία και έλεγχο του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Το προσωπικό της υπηρεσίας προσλαμβάνεται και μισθοδοτείται από την Εκκλησία Κρήτης. Η Υπηρεσία Δόμησης είναι ενταγμένη στο εκάστοτε ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο είναι συνδεδεμένες και οι λοιπές Υ.ΔΟΜ..

8. Ο ενδιαφερόμενος, για την υποβολή αίτησης για έκδοση της έγκρισης δόμησης, υποβάλλει αίτηση και φάκελο στην αρμόδια Υ.ΔΟΜ. μέσω της κατά τόπον αρμόδιας Ιεράς Μητροπόλεως, εφόσον διατυπώνεται και σύμφωνη γνώμη του επιχωρίου Μητροπολίτου. Η παραπάνω διαδικασία τηρείται για κάθε Ιερή Μονή ή Ιερό Ναό, που ακολουθεί το δόγμα της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας του Χριστού είτε ανήκει σε εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο είτε σε φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου εντός χωρικής αρμοδιότητας της Εκκλησίας της Κρήτης και των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου.

9. Για τον ασιογραφικό και λοιπό διάκοσμο όλων των Ιερών Μονών και Ιερών Ναών, που αποτελεί καλλιτεχνική εργασία, απαιτείται επίσης άδεια από την Υ.ΔΟΜ. της Εκκλησίας της Κρήτης και σύμφωνη γνώμη του Συμ-

βουλίου Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής της Εκκλησίας Κρήτης και Δωδεκανήσου.

10. Κανονισμός της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας Κρήτης που εκδίδεται, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Οικουμενικού Πατριαρχείου εξειδικεύει τη συγκρότηση, οργάνωση, αρμοδιότητες, τη διοικητική υποστήριξη, τη λειτουργία και το υπηρεσιακό καθεστώς των παραπάνω υπηρεσιών και οργάνων, τη δημιουργία και τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου τους. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται ο τρόπος ενημέρωσης, διασύνδεσης και ανταλλαγής δεδομένων του αρχείου της Υπηρεσίας Δόμησης με τις αρχές, που είναι υπεύθυνες για την τήρηση των διατάξεων 1 - 4 του ν. 3843/2010 (Α' 62) και των εκτελεστικών του κανονιστικών πράξεων, όπως εκάστοτε ισχύουν.

11. Τα κτίρια της παραγράφου 2 είναι ειδικά κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος και επιτρέπονται παρεκκλίσεις με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κατά το άρθρο 27 του ν. 4067/2012, όπως εκάστοτε ισχύει, μετά από γνώμη και του Συμβουλίου Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής Κρήτης και Δωδεκανήσου.

12. Για την κατασκευή ή επισκευή των οικοδομών της περίπτωσης Β', αντί του τίτλου ιδιοκτησίας, οι ενδιαφερόμενοι υποχρεούνται να προσκομίσουν, προκειμένης της έκδοσης έγκρισης και άδειας δόμησης, στην αρμόδια Υπηρεσία τα ακόλουθα δικαιολογητικά έγγραφα:

Α. Πιστοποιητικό από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο περί μη διεκδικήσεως του ακινήτου από το Δημόσιο ή Ο.Τ.Α..

Β. Συμβολαιογραφική πράξη, που συντάσσεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256) ή 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42), υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου και συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα. Πράξη κατά τις ανωτέρω διατάξεις συντάσσεται και για ακίνητα Ιερών Μονών.

Γ. Προκειμένου για υφιστάμενα κτίρια υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, στην οποία δηλώνεται ο χρόνος ανέγερσής τους.

13. Τα προβλεπόμενα στις ανωτέρω παραγράφους για τα ακίνητα των νομικών προσώπων του ν. 4149/1961 (Α' 41) «Περί Καταστατικού Νόμου της εν Κρήτη Ορθοδόξου Εκκλησίας και άλλων τινών διατάξεων» ισχύουν και για ακίνητα Ιερών Μητροπόλεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου. Για την Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου την αίτηση για έκδοση της έγκρισης δόμησης της παραγράφου 8 του παρόντος, με το σχετικό φάκελο, υποβάλλει στην αρμόδια Υ.ΔΟΜ. ο Πατριαρχικός Έξαρχος, με την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Άρθρο 13

Ορισμός

Για την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου, ως υφιστάμενες Αθλητικές Εγκαταστάσεις Ποδοσφαίρου (Α.Ε.Π.) εντός του οικιστικού ιστού των πόλεων νοούνται όλες οι αθλητικές εγκαταστάσεις και υποδομές που βρίσκονται σε οικοδομικά τετράγωνα εντός σχεδίου

Αναζήτηση

Live αναζήτηση νόμων

Live αναζήτηση αποφάσεων

Αναζήτηση Ανά κλάδο

Θεματική αναζήτηση

Κωδικοποιημένοι νόμοι

Νόμοι 4301/2014 Άρθρο 19

Άρθρο 19. Ρυθμίσεις για την Εκκλησία της Κρήτης

1. Προστίθεται ενδέκατη παράγραφος στο άρθρο 10 του ν. 4149/1961 (Α' 41), η οποία έχει ως εξής:

«11. Η Ιερά Επαρχιακή Σύνοδος της Εκκλησίας της Κρήτης δύναται, κατόπιν σχετικής πρότασης του Αρχιεπισκόπου ή του επιχώριου Μητροπολίτη, να συστήνει με αποφάσεις της, εκκλησιαστικά Ιδρύματα για την προαγωγή μη κερδοσκοπικών φιλανθρωπικών, μορφωτικών, κοινωνικών και πολιτιστικών σκοπών, τα οποία αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και αποκτούν νομική προσωπικότητα από της δημοσίευσής της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την απόφαση αυτή εγκρίνεται ο Κανονισμός του Εκκλησιαστικού Ιδρύματος, ο οποίος περιέχει τους εν γένει κανόνες λειτουργίας και διαχείρισής του, με τους οποίους καθορίζεται οπωσδήποτε η επωνυμία, η έδρα, ο σκοπός του και το εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που το εκκλησιαστικό ίδρυμα επικουρεί, η διοίκησή του, οι πόροι, οι κανόνες διαχείρισης της περιουσίας του, καθώς και οι όροι διάλυσής του. Σε περίπτωση διάλυσης του εκκλησιαστικού Ιδρύματος, η περιουσία του περιέρχεται αυτοδικαίως στο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, τους σκοπούς του οποίου επικουρεί. Εκκλησιαστικό Ιδρυμα που συστήθηκε για τη θεραπεία ορισμένου σκοπού και διαχειρίζεται περιουσία, η οποία διατέθηκε, εν ζωή ή αιτία θανάτου, σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου της Εκκλησίας της Κρήτης, ειδικά γι' αυτόν το σκοπό, δεν μεταβάλλει το σκοπό του, ει μη μόνον υπό τους όρους του άρθρου 109 του Συντάγματος και της κείμενης νομοθεσίας για τα κοινωφελή ιδρύματα, αναλόγως εφαρμοζόμενης στην περίπτωση αυτή στα εκκλησιαστικά ιδρύματα. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως στα εκκλησιαστικά μουσεία και στα Ιερά Προσκυνηματα της Εκκλησίας της Κρήτης.»

2. Η ισχύς της προηγούμενης ρύθμισης για τα προϋφιστάμενα του παρόντος εκκλησιαστικά Ιδρύματα ανατρέχει στο χρόνο δημοσίευσής κάθε Κανονισμού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, από τον οποίο χρόνο θεωρείται ότι αυτά έχουν αποκτήσει νομική προσωπικότητα. Κανονισμοί εκκλησιαστικών Ιδρυμάτων, που δεν πληρούν τους παραπάνω όρους οφείλουν να προσαρμοσθούν με αποφάσεις της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας της Κρήτης, κατά τα ανωτέρω, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους, διαφορετικά συνεχίζουν να λειτουργούν ως αποκεντρωμένη υπηρεσία του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που επικουρούν. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στα εκκλησιαστικά μουσεία και τα Ιερά Προσκυνηματα της Εκκλησίας της Κρήτης (Ιερά Αρχιεπισκοπή, Ιερές Μητροπόλεις, Ιερές Μονές, Ιεροί Ενοριακοί Ναοί και στα υπαγόμενα σε αυτά εκκλησιαστικά ιδρύματα, Ιερά Προσκυνηματα και εκκλησιαστικά μουσεία.»

3. Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 131 του ν. 4149/ 1961 (Α' 41) προστίθεται νέο εδάφιο που έχει ως ακολούθως:

«Οι διατάξεις των άρθρων 4 και 23 του α.ν. 1539/1938 «Περί προστασίας των Δημοσίων Κτημάτων», όπως αυτός μεταγενέστερα τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε, έχουν ανάλογη εφαρμογή και επί των κτημάτων, που ανήκουν στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της Εκκλησίας της Κρήτης (Ιερά Αρχιεπισκοπή, Ιερές Μητροπόλεις, Ιερές Μονές, Ιεροί Ενοριακοί Ναοί) και στα υπαγόμενα σε αυτά εκκλησιαστικά Ιδρύματα, Ιερά Προσκυνηματα και εκκλησιαστικά μουσεία.»

4. Προστίθενται έκτη, έβδομη, όγδοη και ένατη παράγραφοι στο άρθρο 131 του ν. 4149/1961 (Α' 41), οι οποίες έχουν ως εξής:

«6. Ο τρόπος διοικήσεως, ελέγχου, διαφυλάξεως και καταγραφής, λογιστικής διαχειρίσεως αναθέσεως, εκπονήσεως και διενέργειας έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών, εκποιήσεως και εκμισθώσεως και γενικά κάθε ζήτημα της διαχειρίσεως και αξιοποίησεως της περιουσίας των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου της Εκκλησίας της Κρήτης, καθορίζεται, κατόπιν εισηγήσεως του επιχώριου Μητροπολίτη ή του αρμοδίου οργάνου της Εκκλησίας της Κρήτης (προκειμένου για την περιουσία που διοικεί και διαχειρίζεται) με Κανονισμούς της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας της Κρήτης, βάσει των Ιερών Κανόνων, δημοσιευόμενων στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κανονισμοί, που αφορούν τη διοίκηση, διαχείριση, έλεγχο, διαφύλαξη, καταγραφή και αξιοποίηση του συνόλου της εκκλησιαστικής περιουσίας ψηφίζονται από την Ιερά Επαρχιακή Σύνοδο της Εκκλησίας Κρήτης και κατόπιν εγκρίσεώς τους από την Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο επίσημο Δελτίο της Εκκλησίας της Κρήτης «Απόστολος Τίπος».

7. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της Εκκλησίας της Κρήτης δύναται να συστήνουν εταιρείες κάθε νομικής μορφής, μονοπρόσωπες ή μη, με αποκλειστικό σκοπό την υποστήριξη του θρησκευτικού, μορφωτικού, πολιτιστικού και φιλανθρωπικού τους έργου. Στις εταιρείες αυτές δεν επιτρέπεται η, με οποιονδήποτε τρόπο, συμμετοχή φυσικού προσώπου ή νομικού προσώπου που επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό.

8.α) Επιτρέπεται προς εκπλήρωση των σκοπών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου της Εκκλησίας της Κρήτης και των υπαγομένων σε αυτά Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, η δωρεάν παραχώρηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων ή κατοχής επί εκκλησιαστικών, δημοσίων ή ακινήτων Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α.. Οι μεταβιβάσεις αυτές, όπως και οι άνευ ανταλλάγματος μεταβιβάσεις ακινήτων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. ή ιδιωτών, επί των οποίων λειτουργεί ή με σκοπό να ανεγερθεί Ιερός Ναός ή Επισκοπείο ή Ιερά Μονή, προς το οικείο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο ή μεταξύ εκκλησιαστικών νομικών προσώπων του παρόντος νόμου προκειμένου να εξυπηρετηθεί η λειτουργία τους απαλλάσσονται των τελών μεταγραφής.

β) Στην περίπτωση της οποτεδήποτε σύστασης νέων Ενοριών εκκλησιαστικά ακίνητα, που υπάγονται πλέον στην εδαφική περιφέρεια των νέων Ενοριών, περιέρχονται κατά κυριότητα σε αυτές από τη σύστασή τους ως, οιονεί καθολικούς διαδόχους, χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή αντάλλαγμα. Η Ενορία υποχρεούται σε απογραφή των ακινήτων, που περιέρχονται σε αυτή και η έκθεση απογραφής που περιγράφει τα ακίνητα, καθώς και τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα επί των ακινήτων, εγκρίνεται από το Μητροπολιτικό Συμβούλιο, περιβάλλεται τον συμβολαιογραφικό τύπο και μαζί με την περίληψη, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 9 του β.δ. 533/1963 (Α'147), καταχωρίζεται στα οικεία βιβλία μεταγραφών του αρμοδίου υποθηκοφυλακείου και αναλόγως πραγματοποιούνται και οι απαιτούμενες κτηματολογικές εγγραφές. Οι ανωτέρω εκθέσεις απογραφής δεν αποτελούν μεταβιβαστικές εμπραγμάτων δικαιωμάτων πράξεις, συντάσσονται και καταχωρίζονται χωρίς φόρους, εισφορές, αμοιβές, δικαιώματα και τέλη. Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ιερών Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή ερημωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεις Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της Εκκλησίας της Κρήτης ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω.

γ) Όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, δεν θίγονται οι ρυθμίσεις του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προϊκών και Κερδών από Λαχεία (ν. 2961/2001, Α' 266) και του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 2859/2000, Α' 248), όπως εκάστοτε ισχύουν.

9. Επιτρέπεται η σύσταση δικαιώματος επιφάνειας στα ακίνητα των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου της Εκκλησίας της Κρήτης, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 18 έως 26 του ν. 3986/2011 (Α' 152).»

Προβολή νόμου στο σύνολό του

Σχετικές αποφάσεις άρθρου

Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για την ΤΑΧΥΤΕΡΗ & καλύτερη ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ - ΕΠΙΚΟΛΛΗΣΗ ολόκληρου του κειμένου στο WORD (select all) και καλύτερη εκτύπωση συνιστάται η χρήση της κατωτέρω επιλογής Εκτύπωση\Αποθήκευση.

+ Μέγεθος Γραμμάτων - Εκτύπωση\Αποθήκευση

N 4301/2014: ΘΡΗΣΚΕΥΤ.ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ/Θέματα εκπαιδευτικών, μεταπτυχιακών κλπ/Κέντρα Κοινων.Πρόνοιας κλπ (631612)

Άρθρο	25
Κατά εξουσιοδότηση Εκδοθέντα και Εφαρμοστικά Νομοθετήματα	1

Άρθρο 25

Απόδειξη σύστασης παλαιών Ενοριών και Ιερών Μονών

1. Η σύσταση παλαιών Ιερών Μονών (Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. - ησυχαστηρίων) και Ενοριών της Εκκλησίας της Ελλάδος, οι οποίες ιδρύθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 590/1977 και κατά το χρόνο ίδρυσης των οποίων δεν δημοσιεύθηκε διάταγμα ιδρυτικό ή εγκριτικό της ιδρυτικής πράξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αποδεικνύεται με διαπιστωτική πράξη της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος κατόπιν εισηγήσεως του επιχωρίου Μητροπολίτη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και καθορίζει: α) την επωνυμία (της Μονής ή του Ενοριακού Ναού της Ενορίας αντίστοιχα), β) την έδρα τους, γ) την Ιερά Μητρόπολη, στην πνευματική δικαιοδοσία της οποίας τώρα υπάγονται, δ) το χρόνο ίδρυσής τους, αναφερομένων οπωσδήποτε στο σώμα της, των αποδεικτικών στοιχείων (έγγραφα δημόσιων ή εκκλησιαστικών αρχών, μοναστηριακό τυπικό κ.λπ.), από τα οποία συνάγεται ο χρόνος ίδρυσής τους. Κατά τα λοιπά, ισχύουν και για αυτά τα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα οι διατάξεις του ν. 590/1977 (Α' 146), καθώς και των άρθρων 7 του μν. 3800/1957 (Α' 256), 2 παρ. 2 περίπτωση ΙΓ' του ν. 4030/2011 (Α' 249), 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42) για τη σύνταξη πράξεων τακτοποίησης και εκθέσεων απογραφής δικαιωμάτων τους από τα ίδια ή τους διαδόχους τους.

2. Η σύσταση Ιερών Μονών (Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. - ησυχαστηρίων) και Ενοριών της Εκκλησίας της Κρήτης κατά το χρόνο ίδρυσης των οποίων δεν δημοσιεύθηκε η σχετική υπουργική απόφαση ή το σχετικό ιδρυτικό ή εγκριτικό διάταγμα, αντίστοιχα, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αποδεικνύεται με διαπιστωτική πράξη της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας της Κρήτης κατόπιν εισηγήσεως του επιχωρίου Μητροπολίτη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και καθορίζει: α) την επωνυμία (της Μονής ή του Ενοριακού Ναού της Ενορίας αντίστοιχα), β) την έδρα τους, γ) την Ιερά Μητρόπολη, στην πνευματική δικαιοδοσία της οποίας τώρα υπάγονται, δ) το χρόνο ίδρυσής τους, αναφερομένων οπωσδήποτε στο σώμα της των αποδεικτικών στοιχείων (έγγραφα δημόσιων ή εκκλησιαστικών αρχών, μοναστηριακό τυπικό κ.λπ.), από τα οποία συνάγεται ο χρόνος ίδρυσής τους. Κατά τα λοιπά, ισχύουν και για αυτά τα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα οι διατάξεις του ν. 4149/1961 (Α' 41), καθώς και των άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256), 2 παρ. 2 περίπτωση ΙΓ' του ν. 4030/2011 (Α' 249), 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42) για τη σύνταξη πράξεων τακτοποίησης και εκθέσεων απογραφής δικαιωμάτων τους από τα ίδια ή τους διαδόχους τους.

ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΙΣ 14/2016

Θέμα : «Σύνταξη έκθέσεων απογραφής εκκλησιαστικής περιουσίας (47 παρ. 3.β ν. 590/1977, 25 παρ. 1 ν. 4301/2014) - παρατηρήσεις επί των πράξεων τακτοποιήσεως κυριότητας (7 ν. 3800/1957, 88 ά.ν. 2200/1940, 62 παρ. 1 ν. 590/1977, 2 παρ. 2 περ. ΙΓ ν. 4030/2011)»

1. Έκθεσεις απογραφής (άρθρων 47 παρ. 3.β. του ν. 590/1977, 25 παρ. 1 του ν. 4301/2014)

Ἡ διάταξη τοῦ ἄρθρου 68 παρ. 1 ὑποπαρ. 8.α τοῦ ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α΄ 32/11.2.2014, ὅπως τροποποιήθηκε μέ τό ἄρθρο 51 παρ. 4-5 τοῦ ν. 4301/2014, ΦΕΚ Α΄ 223/7.10.2014) θέσπισε νέο εἶδος συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου, τήν «έκθεση ἀπογραφής». Τό ἐν λόγῳ συμβολαιογραφικό ἐγγράφο δέν ἀποτελεῖ τίτλο συστατικό τῆς κυριότητος, δέν ἰδρύει μὴ ὑπάρχουσα κυριότητα, ἀλλά ἀποτελεῖ ἀποδεικτικό τύπο τῆς κυριότητος ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου, ὁ ὁποῖος εἴτε ἀποδεικνύει τήν (λόγῳ χρησιμότητος) ὑφιστάμενη κυριότητα, σέ περίπτωση ἐλλείψεως ἢ μὴ διασώσεως ἐγγράφου τίτλου ἰδιοκτησίας ἢ ἀποδεικνύει τήν κυριότητα στήν περίπτωση ἐκ τοῦ νόμου «οἰονεῖ καθολικῆς διαδοχῆς» μεταξύ ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων καί, ἐπομένως, διαδοχῆς τοῦ ἐνός στά περιουσιακά δικαιώματα τοῦ ἄλλου.

Α) Οἱ διατάξεις, πού προβλέπουν τήν έκθεση ἀπογραφῆς εἶναι:

ι) ἄρθρο 47 παρ. 3.β τοῦ ν. 590/1977 (Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ΦΕΚ Α΄ 146), τοῦ ὁποῖου ἡ παρ. 3.β προστέθηκε μέ τό ἄρθρο 68 παρ. 1 ὑποπαρ. 8.α τοῦ ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α΄ 32/11.2.2014), καί τά ἐδάφια α - β καί δ αὐτῆς ἀκολουθῶς ἀντικαταστάθηκαν μέ τό ἄρθρο 51 παρ. 4 καί 5 τοῦ ν. 4301/2014 (ΦΕΚ Α΄ 223/7.10.2014) : «β. Στήν περίπτωση τῆς ὀποτεδήποτε σύστασης νέων Ἱερῶν Μητροπόλεων ἢ Ἐνοριῶν, ἐκκλησιαστικά ἀκίνητα Μητροπόλεων, Ἐνοριῶν, παλαιῶν Ἐπισκοπῶν ἢ τέως ὀρθοδόξων χριστιανικῶν κοινοτήτων, πού ὑπάγονται πλέον στήν ἐδαφική περιφέρεια τῶν νέων Μητροπόλεων ἢ Ἐνοριῶν, περιέρχονται κατά κυριότητα σέ αὐτές ἀπό τή σύστασή τους ὡς οἰονεῖ καθολικούς διαδόχους, χωρίς ἄλλη πράξη ἢ συμβόλαιο ἢ ἀντάλλαγμα. Ὁ Μητροπολίτης τῆς νεοπαγοῦς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἢ ἡ Ἐνορία ὑποχρεοῦνται σέ ἀπογραφή τῶν ἀκινήτων, πού περιέρχονται ἢ περιήλθαν σέ αὐτές καί ἡ έκθεση ἀπογραφῆς πού περιγράφει τά ἀκίνητα, καθῶς καί τά λοιπά ἐμπράγματα δικαιώματα ἐπί τῶν ἀκινήτων, ἐγκρίνεται ἀπό τή Δ.Ι.Σ. ἢ τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο ἀντίστοιχα, περιβάλλεται τό συμβολαιογραφικό τύπο καί μαζί μέ τήν περίληψη, πού προβλέπεται ἀπό τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ β.δ. 533/1963 (Α΄147), καταχωρίζεται στά οἰκεῖα βιβλία

μεταγραφῶν τοῦ ἀρμόδιου ὑποθηκοφυλακείου καί ἀναλόγως πραγματοποιοῦνται καί οἱ ἀπαιτούμενες κτηματολογικές ἐγγραφές». Οἱ ἀνωτέρω ἐκθέσεις ἀπογραφῆς δέν ἀποτελοῦν μεταβιβαστικές ἐμπραγμάτων δικαιωμάτων πράξεις, συντάσσονται καί καταχωρίζονται χωρίς φόρους, εἰσφορές, ἀμοιβές, δικαιώματα καί τέλη. «Τά ἀνωτέρω ἰσχύουν στήν περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ἢ ἀνασυστάσεως Ἱερῶν Μονῶν ἢ συστάσεως μετοχίου ἀπό διαλελυμένες ἢ ἐρημωθεῖσες Ἱερές Μονές ἢ προσαρτήσεως Ἱερῶν Ναῶν σέ νομικά πρόσωπα τοῦ ἄρθρου 1 παράγραφος 4 ἢ μετατροπῆς Ἱεροῦ Ναοῦ σέ Ἱερά Μονή, ὅποτε καί συντάσσεται ἀπό τόν ἐπιχώριο Μητροπολίτη ἐκθεση ἀπογραφῆς τῆς ἀκίνητης περιουσίας καί μεταγράφεται κατά τά ἀνωτέρω».

[Κατά τό ἄρθρο 68 παρ. 1 ὑποπαρ. 8.β τοῦ ν. 4235/2014, ΦΕΚ Α΄ 32/11.2.2014 προβλέπεται ἐπίσης ὅτι : «β) Ὅσον ἀφορᾷ τήν ἐφαρμογή τῶν ἀνωτέρω διατάξεων τῆς παρούσας παραγράφου δέν θίγονται οἱ διατάξεις τοῦ Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιῶν, Δωρεῶν, Γονικῶν Παροχῶν, Προικῶν καί Κερδῶν ἀπό Λαχεῖα (ν. 2961/2001, Α΄ 266) καί τοῦ Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 2859/2000, Α΄ 248), ὅπως ἐκάστοτε ἰσχύουν».]

ii) ἄρθρο 25 παρ. 1 τοῦ ν. 4301/2014 (ΦΕΚ Α΄ 223/7.10.2014) :

«1. Ἡ σύσταση παλαιῶν Ἱερῶν Μονῶν (Ν.Π.Δ.Δ. ἢ Ν.Π.Ι.Δ. -ἡσυχαστηρίων) καί Ἐνοριῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖες ἰδρύθηκαν πρίν τήν ἔναρξη ἰσχύος τοῦ ν. 590/1977 καί κατά τό χρόνο ἴδρυσης τῶν ὁποίων δέν δημοσιεύθηκε διάταγμα ἰδρυτικό ἢ ἐγκριτικό τῆς ἰδρυτικῆς πράξης στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἀποδεικνύεται μέ διαπιστωτική πράξη τῆς Διарκοῦς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτη, ἢ ὁποία δημοσιεύεται στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί καθορίζει: α) τήν ἐπωνυμία (τῆς Μονῆς ἢ τοῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῆς Ἐνορίας ἀντίστοιχα), β) τήν ἔδρα τους, γ) τήν Ἱερά Μητρόπολη, στήν πνευματική δικαιοδοσία τῆς ὁποίας τώρα ὑπάγονται, δ) τό χρόνο ἴδρυσῆς τους, ἀναφερομένων ὅπωςδήποτε στό σῶμα τῆς τῶν ἀποδεικτικῶν στοιχείων (ἐγγραφα δημόσιων ἢ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, μοναστηριακό τυπικό κ.λπ.), ἀπό τά ὁποία συνάγεται ὁ χρόνος ἴδρυσῆς τους. Κατά τά λοιπά, ἰσχύουν καί γιά αὐτά τά ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα οἱ διατάξεις τοῦ ν. 590/1977 (Α΄ 146), καθῶς καί τῶν ἄρθρων 7 τοῦ ν. 3800/1957 (Α΄ 256), 2 παρ. 2 περίπτωση ΙΓ τοῦ ν. 4030/2011 (Α΄ 249), 88 τοῦ ἀ.ν. 2200/1940 (Α΄ 42) γιά τή σύνταξη πράξεων τακτοποίησης καί ἐκθέσεων ἀπογραφῆς δικαιωμάτων τους ἀπό τά ἴδια ἢ τους διαδόχους τους».

Β) Ἀκίνητα, γιά τά ὁποῖα δύναται νά συνταχθεῖ ἐκθεση ἀπογραφῆς.

1. Κατά τή διάταξη τοῦ ἄρθρου 47 παρ. 3.β τοῦ ν. 590/1977 ἐκθεση ἀπογραφῆς συντάσσεται :

α) σέ περίπτωση καθολικῆς διαδοχῆς ἐκ τοῦ νόμου (ratione loci διαδοχή) δικαιωμάτων ἐπί τοῦ ἰδίου ἀκινήτου μεταξύ ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων λόγω τῆς τοπικῆς τους ἀρμοδιότητος. Ἡ διάταξη τοῦ ἄρθρου 47 παρ. 3.β ἔδαφ. α ὁρίζει ὅτι : «β. Στήν περίπτωση τῆς ὁποιοδήποτε σύστασης νέων Ἱερῶν Μητροπόλεων ἢ Ἐνοριῶν, ἐκκλησιαστικά ἀκίνητα Μητροπόλεων, Ἐνοριῶν, παλαιῶν Ἐπισκοπῶν ἢ τέως ὀρθοδόξων χριστιανικῶν κοινοτήτων,

πού υπάγονται πλέον στην έδαφική περιφέρεια τών νέων Μητροπόλεων ή Ένοριών, περιέρονται κατά κυριότητα σέ αυτές από τή σύστασή τους ως οίονεί καθολικούς διαδόχους, χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή αντίλλαγμα».

Ό κανόνας του πρώτου έδαφίου τής παρ. 3.β του άρθρου 47 όρίζει ότι οί όποτεδήποτε (δηλαδή και κατά τό παρελθόν, πρό τής ισχύος του ν. 590/1977) συσταθείσες Έρες Μητροπόλεις ή Ένορίες Μητροπόλεων τής Έκκλησίας τής Ελλάδος κηρύσσονται αναδρομικώς (άπό τής συστάσεώς τους ως νομικά πρόσωπα) οίονεί καθολικοί διάδοχοι ως πρός τά εύρισκόμενα έντός της σημερινής έδαφικής περιφέρειάς τους (ανάλογα μέ τήν τοποθεσία του άκινήτου –έδαφικό κριτήριο) έκκλησιαστικά άκίνητα τών παλαιότερων ιδιοκτητριών, Έρων Μητροπόλεων, Ένοριών, παλαιών Έπισκοπών ή τέως Όρθοδόξων Χριστιανικών Κοινοτήτων. Έτσι π.χ. άκίνητο μετονομασθείσας Έρας Μητροπόλεως ή Έπισκοπής εύρισκόμενο έντός της έδαφικής περιφέρειας σημερινής Ι. Μητροπόλεως τής Έκκλησίας τής Ελλάδος θεωρείται ως αναδρομικώς περιελθόν στην κυριότητα τής σημερινής Ι. Μητροπόλεως άπό τής συστάσεως τής τελευταίας. Η έκθεση άπογραφής άποβλέπει όχι στην μεταβίβαση τής κυριότητας του άκινήτου διά τής συντάξεως και μεταγραφής τής έκθέσεως άπογραφής, αλλά στή διαπίστωση τής έπελθούσας, εκ του νόμου, μεταθέσεως τής κυριότητας.

β) Ειδικά για τά έκκλησιαστικά άκίνητα τών «τέως Όρθοδόξων Χριστιανικών Κοινοτήτων»:

Τό άρθρο 47 παρ. 3.β. έδαφ. α του ν. 590/1977 κηρύσσει καθολικούς διαδόχους ως πρός τά «έκκλησιαστικά» άκίνητα των Όρθοδόξων Χριστιανικών Κοινοτήτων τίς σημερινές Ένορίες ή Μητροπόλεις, τών όποίων ή τοπική δικαιοδοσία περιλαμβάνει τά άκίνητα αυτά. Οί τέως Όρθόδοξες Χριστιανικές Κοινοότητες έξυηρητοῦσαν διάφορους σκοπούς (θρησκευτικούς, εκπαιδευτικούς, εύαγείς κ.λπ.) και, κατά τήν συνήθη διατύπωση τών «Γενικών Κανονισμών» τους, όρίζονταν ως τό σύνολο τών Έλλήνων Όρθοδόξων Χριστιανών τής οικείας πόλεως, οί όποιοι αναγνώριζαν ως πνευματικό προεστώτα τόν επίχώριο όρθόδοξο Μητροπολίτη και άποτελοῦσαν ποιμνιο τής οικείας Έπισκοπής ή Έρας Μητροπόλεως. Συνεπώς, οί τέως Όρθόδοξες Χριστιανικές Κοινοότητες υπερέβαιναν, μέ έδαφικά και πληθυσμιακά κριτήρια, τίς σημερινές Ένορίες και όργανώνονταν μέ βάση τόν πολεοδομικό και κοινωνικό ιστό έκάστης πόλεως. Κατά τό άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 2508/1920 (ΦΕΚ Α΄ 221/28.9.1920) οί περιουσίες τών τέως Όρθόδοξων Χριστιανικών Κοινοτήτων διακρίθηκαν σέ : α) σχολικές, β) ένοριακές (περιουσίες έν ενεργεία Έρων Ναών, τών όποίων οί πρόσοδοι διετίθεντο υπέρ τών δαπανών και αναγκών τών Ι. Ναών), γ) έκκλησιαστικές (όσες έκκλησιαστικές περιουσίες απέδιδαν έσοδα υπέρ γενικότερων έκκλησιαστικών σκοπών, καθώς και τά κοινοτικά και έκκλησιαστικά άκίνητα, πού χρησιμοποιούνταν για τέτοιους σκοπούς π.χ. μητροπολιτικά μέγαρα, ιερατικές σχολές κ.λπ.), δ) εύαγείς και ε) κοινοτικές.

Συνεπώς, κατά νόμον (47 παρ. 3.β. έδαφ. α του ν. 590/1977), ως «οίονεί καθολικοί διάδοχοι» κηρύσσονται τά σημερινά έκκλησιαστικά Ν.Π.Δ.Δ., όπότε, έντεῦθεν, έκθεση άπογραφής δύναται νά συνταχθεί για τίς ως άνω υπό στοιχείο β΄ και γ΄ «ένοριακές» και «έκκλησιαστικές περιουσίες» τών τέως Όρθοδόξων Χριστιανικών Κοινοτήτων, πού άποτελοῦν τά «έκκλησιαστικά άκίνητα» (κατά τήν γενική έκφραση του παραπάνω πρώτου έδαφίου του άρθρου 47 παρ. 3.β) τών τέως Όρθοδόξων Χριστιανικών Κοινοτήτων. Τίς έκθέσεις αυτές συντάσσουν ως πρός τίς μέν «ένοριακές» περιουσίες, και μέ βάση τό κριτήριο τής τοπικής άρμοδιότητας, οί, έδαφικώς αντίστοιχες, σημερινές Ένορίες,

γιατί τις δέ «ἐκκλησιαστικές» περιουσίες τῶν τέως Κοινοτήτων οἱ ἐδαφικῶς ἀντίστοιχες σημερινές Ἱερές Μητροπόλεις.

Μέχρι τήν ψήφιση τοῦ ν. 4301/2014, κατά τήν πάγια ἄποψη τῆς νομολογίας σέ περίπτωση δικαστικῆς διεκδικήσεως περιουσιῶν τέως Ὁρθοδόξων Χριστιανικῶν Κοινοτήτων : «*Ἡ κτήση αὐτῆ τῆς κυριότητος, ἀπό τὰ ἀνωτέρω ἰδρύματα, ναούς καί νομικά πρόσωπα, δέν ἐπέρχεται ἀμέσως ἀπό τόν νόμο, ἀλλά, ὅπως προκύπτει ἀπό τίς διατάξεις τῶν ἄρθρων 3 παρ. 1 ἐδάφ. β καί 6, 11 παρ. 1, 14 παρ. 1, 15 παρ. 1 16, 19 παρ. 1 καί 2 καί 21 παρ. 1 τοῦ νόμου αὐτοῦ, μετά τήν τήρηση τῶν διατυπώσεων πού ἀναφέρονται στό νόμο αὐτό, καί τήν, μετά ἀπό τή νόμιμη συλλογή καί ἐξακρίβωση τῶν ἀναγκαίων στοιχείων, ἀναγνώρισή της μέ ἀπόφαση τῶν ἀρμοδίων, κατά τή διάταξη τοῦ ἄρθρου 11, ἐπιτροπῶν (Ὁλομ.ΑΠ 1741/1980, ΑΠ 331/1940). Ἐπομένως, γιά τήν, κατά τίς διατάξεις τῶν ἄρθρων 216 καί 118 τοῦ ΚΠολΔ, πληρότητα τοῦ δικογράφου ἀγωγῆς, μέ τήν ὁποία προβάλλεται δικαίωμα κυριότητος πού ἀποκτήθηκε μέ τον ἀνωτέρω τρόπο, πρέπει νά ἀναφέρεται, πλὴν τῶν ἄλλων, καί ὅτι ἡ κυριότητα αὐτή ἀναγνωρίσθηκε μετά ἀπό τήν τήρηση τῶν διατυπώσεων πού ἀναφέρονται στόν νόμο αὐτό, τή συλλογή καί τήν ἐξακρίβωση τῶν ἀναγκαίων στοιχείων, μέ ἀπόφαση τῶν, κατά τή διάταξη τοῦ ἄρθρου 11, ἐπιτροπῶν» (ΑΠ 436/1994, Δ/νη 1995, 312). Οἱ Ἐπιτροπές, οἱ ὁποῖες ἀναγνώρισαν τίς περιουσίες τῶν τέως Ὁρθοδόξων Χριστιανικῶν Κοινοτήτων, συστήθηκαν δυνάμει τῶν ρυθμίσεων τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ν. 2508/1920 καί τῶν νομοθετικῶν διαταγμάτων τῆς 24.11.1924 καί 25.2.1926, πού κυρώθηκαν μέ τό ἄρθρο 4446/1929 καί τροποποιήθηκαν μέ τόν ἀ.ν. 951/1937 (Α΄ 469).*

Ἔως λοιπόν τήν ψήφιση τοῦ νόμου 4301/2014, προϋπόθεση γιά τήν θεμελίωση τῆς καθολικῆς διαδοχῆς σημερινῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἢ Ἐνορίας στήν «ἐνοριακή» ἢ «ἐκκλησιαστική» περιουσία τέως Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Κοινοτήτος ἦταν : α) νά πρόκειται γιά «ἐνοριακές» ἢ «ἐκκλησιαστικές» περιουσίες τῶν τέως Ὁρθοδόξων Χριστιανικῶν Κοινοτήτων, β) ἡ ἰδιοκτησία νά εἶχε ἀναγνωρισθεῖ ὡς «ἐνοριακή» ἢ «ἐκκλησιαστική» ἀπό τίς ἀνωτέρω Ἐπιτροπές (ν. 2508/1920 κ.λπ.). Πλέον, ὁ ν. 4301/2014 κηρύσσει αὐτοδικαίως –καί χωρίς τήν ἀνάγκη ὑπάρξεως σχετικοῦ πρακτικοῦ ἀναγνωρίσεως ἀπό τίς ἀνωτέρω Ἐπιτροπές– ὡς καθολικό διάδοχο τῶν παραπάνω κατηγοριῶν ἀκινήτων τίς σημερινές Ἐνορίες ἢ Μητροπόλεις. Ἐπομένως, ἐφ' ὅσον στοιχειοθετεῖται μόνο ἡ ιδιότητα ἀκινήτου ὡς «ἐνοριακοῦ» ἢ «ἐκκλησιαστικοῦ» ὑπό τὰ κριτήρια τοῦ ν. 2508/1920, καθιερῶνται ὡς πρός τό ἀκίνητο αὐτό ὑποχρέωση συντάξεως ἐκθέσεως ἀπογραφῆς ἀπό τήν σημερινή διάδοχο Ἐνορία ἢ Ἱ. Μητρόπολη, ἀντίστοιχα.

γ) Ὡς πρός τίς διαλελυμένες Μονές:

Κατά τό τελευταῖο ἐδάφιο τοῦ ἄρθρου 47 παρ. 3.β τοῦ ν. 590/1977 προβλέπεται ὅτι : «*Τά ἀνωτέρω ἰσχύουν στήν περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ἢ ἀνασυστάσεως Ἱερῶν Μονῶν ἢ συστάσεως μετοχίου ἀπό διαλελυμένες ἢ ἐρημωθεῖσες Ἱερές Μονές ἢ προσαρτήσεως Ἱερῶν Ναῶν σέ νομικά πρόσωπα τοῦ ἄρθρου 1 παράγραφος 4 ἢ μετατροπῆς Ἱεροῦ Ναοῦ σέ Ἱερά Μονή, ὅποτε καί συντάσσεται ἀπό τόν ἐπιχώριο Μητροπολίτη ἐκθεση ἀπογραφῆς τῆς ἀκινήτης περιουσίας καί μεταγράφεται κατά τὰ ἀνωτέρω*». «*Τά ἀνωτέρω ἰσχύουν*», δηλαδή ἡ δυνατότητα συντάξεως ἐκθέσεως ἀπογραφῆς στίς κατωτέρω περιπτώσεις, ὅπου τήν ἐκθεση ἀπογραφῆς ὁμως συντάσσει ὁ ἐπιχώριος Μη-

τροπολίτης, χωρίς την έγκριση της Δ.Ι.Σ. (τό τελευταίο εδάφιο της παρ. 3.β εισάγει ειδικότερη ρύθμιση – εξαίρεση από τό εδάφιο α΄ της ίδιας παραγράφου) :

i) σέ περίπτωση «διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ίερών Μονών». Η διάταξη πρέπει νά διαβάζεται σέ συνδυασμό μέ τό άρθρο 39 παρ. 3 εδάφ. β τοῦ ν. 590/1977 (πού προστέθηκε μέ τό άρθρο 51 παρ. 2 τοῦ ν. 4301/2014), κατά τήν ὁποία : «*Ναοί καί περιουσίες διαλελυμένων ή διαλυόμενων Μονών παραμένουν στήν κυριότητα τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς οἰκείας Ίερᾶς Μητροπόλεως ή περιέρχονται αὐτοδίκαια, σέ περίπτωση συγχωνεύσεώς τους μέ ἄλλη Μονή, στήν κυρία Μονή ή, σέ περίπτωση ανασυστάσεως, στήν ανασυνιστώμενη Μονή*». Στήν περίπτωση τῶν διαλελυμένων ή διαλυόμενων Μονών ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης συντάσσει ἔκθεση ἀπογραφῆς γιά τήν ἀκίνητη περιουσία τους ἐπ' ὀνόματι τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως, ή, σέ περίπτωση ανασυστάσεώς τους, ἐπ' ὀνόματι τῆς ανασυσταθείσας Ίερᾶς Μονῆς ή, σέ περίπτωση συγχωνεύσεως, ἐπ' ὀνόματι τῆς συγχωνεύουσας Ί. Μονῆς.

Ἐκ τούτου παρέπεται ὅτι, ἐπικειμένης τῆς ανασυστάσεως διαλελυμένης Μονῆς, δέν ἀπαιτεῖται πλέον συμβολαιογραφική ὑπόσχεση δωρεᾶς τῆς Ί. Μητροπόλεως ή τῆς κυρίαρχης Ί. Μονῆς (ἐφ' ὅσον ή διαλελυμένη Μονή εἶχε γίνει μετόχιό της) περί ἐπιστροφῆς τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας πρὸς τό (ἀνα)συσταθησόμενο νομικό πρόσωπο τῆς Μονῆς. Μέ τό δεδομένο πλέον ὅτι αὐτοδικαίως (κατά τό τελευταίο εδάφιο τῆς παρ. 3.β) ἅμα τῇ ανασυστάσει της, ή ανασυνιστώμενη Μονή ἀνακτᾶ τήν περιουσία της καί ή ἔκθεση ἀπογραφῆς ἀπλῶς διαπιστώνει καί καταγράφει τήν μοναστηριακή περιουσία, ή ὁποία ἐκ τοῦ νόμου ἀποκτᾶται ἀπό τό ανασυνιστώμενο νομικό πρόσωπο, παρέλκει ὁποιαδήποτε ὑπόσχεση περί μεταβίβασεως τῆς ἐν λόγω περιουσίας, καθ' ὅσον ή μεταβίβαση ἐπῆλθε μέ τήν ανασύσταση. Ἀρκεῖ ἐπομένως πρὸ τῆς ανασυστάσεως, βεβαίωση τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου, πού βεβαιώνει καί περιγράφει τήν μοναστηριακή περιουσία τῆς διαλελυμένης Μονῆς, γιά τήν ὁποία ὁ ἴδιος ἐκ τοῦ νόμου εἶναι ὑποχρεωμένος νά συντάξει ἔκθεση ἀπογραφῆς κατόπιν ανασυστάσεως τῆς Ί. Μονῆς.

ii) σέ περίπτωση «*συστάσεως μετοχίου ἀπό διαλελυμένες ή ἐρημωθεῖσες Ίερές Μονές*», ὅποτε ὁ Μητροπολίτης συντάσσει ἔκθεση ἀπογραφῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς κυρίαρχης Ί. Μονῆς, πρὸς τήν ὁποία προσαρτᾶται ή περιουσία τοῦ μετοχίου προερχόμενου ἀπό περιουσία διαλελυμένης ή ἐρημωθείσας Μονῆς.

iii) σέ περίπτωση «*προσαρτήσεως Ίερῶν Ναῶν σέ νομικά πρόσωπα τοῦ άρθρου 1 παράγραφος 4*», δηλαδή ὅταν κάθε εἶδους (παρεκκλήσιο, ἐξωκκλήσιο, κτητορικός, κοιμητηριακός, πρώην μοναστηριακός Ναός διαλελυμένης Μονῆς κ.λπ.) Ίερός Ναός προσαρτᾶται σέ Ίερά Μητρόπολη (π.χ. ὡς μητροπολιτικό Παρεκκλήσιο), Ἐνορία (π.χ. ὡς παρεκκλήσιο ή ἐξωκκλήσιο), Ίερά Μονή (ὡς μετόχι της), ἐκκλησιαστικό Ἰδρυμα (ὡς ἰδρυματικός Ναός), σέ Ίερό Προσκύνημα (π.χ. ὡς Ίερός Ναός τοῦ Προσκυνήματος) κ.λπ., ὅποτε ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης συντάσσει ἔκθεση ἀπογραφῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ νομικοῦ προσώπου, στό ὁποῖο προσαρτᾶται διοικητικῶς ὁ Ίερός Ναός.

iv) σέ περίπτωση «*μετατροπῆς Ίεροῦ Ναοῦ σέ Ίερά Μονή*», ὅταν δηλαδή κάθε εἶδους Ί. Ναός (π.χ. ἐνοριακός, παρεκκλήσιο, ἐξωκκλήσιο, πρώην καθολικό ή Ί. Ναός σέ μετόχι διαλελυμένης Μονῆς) προσαρτᾶται σέ Ίερά Μονή, ὥστε νά καταστῆ Ί. Ναός (π.χ. καθολικό ή μετόχι) ἰδρυόμενης ή ὑφιστάμενης Ί. Μονῆς, ὅποτε ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης συντάσσει τήν ἔκθεση ἀπογραφῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς ἀποκτώσας τόν Ναό Ίερᾶς Μονῆς.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις ιδρύσεως ή ανασυστάσεως ή σύνταξη της εκθέσεως απογραφής ακολουθεί την ίδρυση ή ανασύσταση της Ι. Μονής, ώστε να υφίσταται τό νομικό πρόσωπο, επ' όνόματι του οποίου θά απογραφεί ή περιουσία.

2. Κατά τή διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 του ν. 4301/2014 έκθεση απογραφής συντάσσεται ως προς τίς παλαιές Ένορίες και Μονές. Ειδικότερα:

Κατά τήν διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 έδαφ. α του ν. 4301/2014 (ΦΕΚ Α' 223/7.10.2014) έπιτρέπεται, σε περίπτωση έλλείψεως διατάγματος ιδρυτικού Ένορίας ή Ίερās Μονής ή Ήσυχαστηρίου (μέ μορφή ιδρύματος), να αποδειχθεί ή νόμιμη ύπόστασή τους ως νομικών προσώπων μέ διαπιστωτική πράξη της Διαρκούς Ίερās Συνόδου κατόπιν σχετικής εισηγήσεως του έπιχωρίου Μητροπολίτου. Τό τελευταίο έδάφιο της ανωτέρω διατάξεως όρίζει ότι: «Κατά τά λοιπά, ισχύουν και για αυτά τά εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα», δηλαδή για τήν κατηγορία αυτή των Ι. Μονών, Ήσυχαστηρίων και Ένοριών, πού ιδρύθηκαν πρό της 31.5.1977, ασχέτως εάν έχουν ιδρυθεί μέ προεδρικό/βασίλικό διάταγμα ή αναγνωρίσθηκε ή νομική τους ύπόσταση μέ διαπιστωτική πράξη του πρώτου έδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 25, «οί διατάξεις του ν. 590/1977 (Α 146), καθώς και των άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α 256), 2 παρ. 2 περίπτωση ΙΓ του ν. 4030/2011 (Α 249), 88 του ά.ν. 2200/1940 (Α 42) για τή σύνταξη πράξεων τακτοποίησης και εκθέσεων απογραφής δικαιωμάτων τους από τά ίδια ή τους διαδόχους τους».

Έπομένως, τά νομικά αυτά πρόσωπα δύνανται να συντάξουν διά των νομίμων εκπροσώπων τους διαπιστωτική πράξη κυριότητας για όσα ακίνητα νέμονται, χωρίς να κατέχουν νόμιμο τίτλο ιδιοκτησίας, κατ' επίκληση των διατάξεων : α) του άρθρου 47 παρ. 3.β του ν. 590/1977, ώστε να καταρτισθεί συμβολαιογραφική έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας τους για ακίνητα, πού νέμονται ανεξαρτήτως χρόνου ενάρξεως της νομής ή β) των άρθρων 7 του ν. 3800/1957, 88 ά.ν. 2200/1940, 62 παρ. 1 ν. 590/1977 για τήν σύνταξη συμβολαιογραφικής πράξεως τακτοποίησης της κυριότητας για ακίνητα, πού νέμονται από τήν έποχή πρό της συστάσεως του ελληνικού κράτους.

Σέ περίπτωση πού τά νομικά αυτά πρόσωπα έχουν παύσει να λειτουργούν πλέον ή έχουν παύσει να είναι ιδιοκτήτες των σχετικών ακινήτων, τίς συμβολαιογραφικές πράξεις δικαιούνται να συντάξουν επ' όνόματί τους τά διάδοχα νομικά πρόσωπα, όπως αναφέρει ή διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1. Η ρύθμιση αυτή πρέπει να διαβάζεται σε συνδυασμό μέ τό άρθρο 39 παρ. 3 (όπως τροποποιήθηκε από τό άρθρο 51 παρ. 2 του ν. 4301/2014, κατά τό οποίο διάδοχοι των διαλελυμένων Μονών είναι οι Μητροπόλεις ή οι αντίστοιχες Μονές, σε περίπτωση ανασυστάσεως ή μετατροπής τους σε μετόχια άλλων Μονών) και τό άρθρο 47 παρ. 3.β του ν. 590/1977 (όπως τροποποιήθηκε από τό άρθρο 51 παρ. 4 του ν. 4301/2014), πού προβλέπει ανάλογη ρύθμιση σε περίπτωση της οποτεδήποτε μέχρι σήμερα καταργήσεως ή αποσπάσεως έδαφικού τμήματος Έπισκοπών, Μητροπόλεων, τέως χριστιανικών κοινοτήτων, Ένοριών, όποτε όρίζει ότι οι υφιστάμενες σήμερα (Μητροπόλεις ή) Ένορίες είναι οι οίονεί καθολικοί διάδοχοι των εμπραγμάτων δικαιωμάτων τους. Συνεπώς, αυτά τά νομικά πρόσωπα ως διάδοχοι δικαιωμάτων μπορούν να συντάξουν, αντί για τά καταργηθέντα νομικά πρόσωπα, συμβολαιογραφικές πράξεις τακτοποίησης κυριότητας, αναφέροντας όμως στό κείμενο των συμβολαιογραφικών πράξεων τό πλήρες ιστορικό, από τό οποίο προκύπτουν οι νόμιμες προϋποθέσεις καθολικής διαδοχής κατά τά άρθρα 39 παρ. 3 και 47 παρ. 3.β του ν. 590/1977.

Τέλος, επιτρέπεται υπό τις άνωτέρω νόμιμες προϋποθέσεις ή σύνταξη εκθέσεως απογραφής προκειμένου να συγκεκριμενοποιηθεί με τό σχετικό τοπογραφικό διάγραμμα ή καταγραφόμενη περιουσία κατ' έκταση και όρια, άκόμα και εάν πρόκειται για μοναστηριακά άκίνητα, καταγεγραμμένα στα διατάγματα διαχωρισμού μοναστηριακής περιουσίας (σέ ρευστοποιητέα και διατηρούμενη), πού έκδόθηκαν κατά τό άρθρο 8 του ν. 4684/1930 ή στους οικείους Πίνακες της Συμβάσεως της 18.9.1952 (ΦΕΚ Α' 289/ 8.10.1952), όποτε γι' αυτά ύφίσταται τίτλος ιδιοκτησίας (άρθρο 51 παρ. 7 του ν. 4301/2014) ή ύπάρχει ως προς αυτά άλλου είδους τίτλος ιδιοκτησίας (π.χ. φιομάνι, χοτζέτι κ.λπ).

2. Έπικαιροποίηση του Έγκυκλίου Σημειώματος της Ιεράς Συνόδου ύπ' άριθμ. 1955/1007/20.5.2010 «Άποστολή Γνωμοδοτήσεως του παρά τη Ιερά Σύνοδο Ειδικοϋ Νομικοϋ Συμβούλου περί τυπικής τακτοποιήσεως δημιουργίας έλλειπόντων τίτλων ιδιοκτησίας δι' εκκλησιαστικά άκίνητα» (πράξεις συναινέσεως / τακτοποιήσεως κυριότητας)

Στήν γνωμοδότηση ύπ' άριθμ. 43/2010, ή όποία έξαπολύθηκε με τό Έγκύκλιο Σημείωμα της Ιεράς Συνόδου ύπ' άριθμ. 1955/1007/20.5.2010, έπισημάνθηκε τό πρόβλημα της νομιμοποιήσεως για τήν σύνταξη πράξεως συναινέσεως κυριότητας κατά τόν ν. 3800/1957, ειδικότερα εάν δύναται να εμφανισθεί ό νόμιμος εκπρόσωπος του Ι. Ναοϋ ή πρέπει να εμφανισθεί ό συναινών τρίτος ή ό καθολικός ή ειδικός διάδοχός του. Η νομολογία είχε εκφράσει αντικρουόμενες άπόψεις (Μον. Πρωτ. Ηλείας 292/1988, άδημ., Έφ. Πατρών 448/1990, άδημ., contra Μον. Πρωτ. Αθηνών 6878/2011, ΝοΒ 2012, 1429, Αρμ. 2012, 560). Μετά τήν άποστολή του Έγκυκλίου Σημειώματος, δημοσιεύθηκε ή άπόφαση του Άρειοϋ Πάγου 382/2014, ή όποία έλυσε τό θέμα ύπέρ της άπόψεως ότι πρέπει όπωσδήποτε να εμφανισθεί ό συναινών τρίτος και όχι ό εκπρόσωπος της Ένορίας.

Όστόσο, στις 8.8.2013 τέθηκε εν ισχύ ό ν. 4178/2013 (ΦΕΚ Α' 174/8.8.2013), με τό άρθρο 53 του όποιου μεταβλήθηκαν πλέον άρδην τά νομικά δεδομένα, στα όποια βασίσθηκε ή άπόφαση του Άρειοϋ Πάγου 382/2014 (άφοροϋσε σέ ύπόθεση κατόπιν άγωγής, πού άσκήθηκε τήν 15.3.2004), και ως νεώτερος νόμος ύπερισχύει. Τό άρθρο 53 του ν. 4178/2013 προσέθεσε τήν παράγραφο 2 στο άρθρο 2 του νόμου 4030/2011 (άφορα στήν σύσταση της Υπηρεσίας Δομήσεως της Εκκλησίας της Ελλάδος και τόν τρόπο έκδόσεως άδειών δομήσεως) και στήν παράγραφο ΙΓ' της νέας παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 4030/2011 ό νομοθέτης σαφώς προβλέπει προκειμένου για άκίνητα, στα όποια πρόκειται να έκδοθεί αρχική άδεια δομήσεως ή άδεια δομήσεως για όποιονδήποτε άλλο λόγο (π.χ. περίφραξη ή έπισκευή), ότι, έφ' όσον έλλείπει τίτλος ιδιοκτησίας τους, συντάσσεται : «Συμβολαιογραφική πράξη συναινέσεως, πού συντάσσεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256) ή 88 του ά.ν. 2200/1940 (Α' 42) ή 62 του ν. 590/1977 (Α' 146), ύπογράφεται από τόν νόμιμο εκπρόσωπο του εκκλησιαστικοϋ νομικοϋ προσώπου και συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα. Πράξη συναινέσεως κατά τις άνωτέρω διατάξεις συντάσσεται και για άκίνητα Ιερών Μονών».

Κατά τήν νέα διάταξη (2 παρ. 2), πού εισήχθη στον ν. 4030/2011 με τό άρθρο 53 του ν. 4178/2013, ή πράξη συναινέσεως ή τακτοποιήσεως κυριότητας επιτρέπεται να συντάσσεται από τόν νόμιμο εκπρόσωπο της Ένορίας ή Ιεράς Μητροπόλεως, ενώ πράξη τακτοποιήσεως κυριότητας κατά τις διατάξεις των

άρθρων 7 ν. 3800/1957, 88 ά.ν. 2200/1940, 62 παρ. 1 ν. 590/1977 έπιτρέπεται νά συντάσσεται καί γιά άκίνητα Ίερών Μονών (έπίσης από τόν νόμιμο έκπρόσωπό τους), ή δέ τακτοποίηση όλοκληρώνεται μέ τή μεταγραφή τής πράξεως (άρθρο 7 παρ. 1 έδ. β ν. 3800/1957).

3. Τροποποίηση τοϋ Έγκυκλίου Σημειώματος τής Ίερας Συνόδου υπ' άριθμ. 5992/2744/1.12.2014 «Απόδειξη συστάσεως παλαιών Μονών καί Ένοριών, στερουμένων Φ.Ε.Κ. ιδρύσεως κατά τό άρθρο 25 τοϋ Ν. 4301/2014»

Στό Έγκύκλιο Σημείωμα τής Ίερας Συνόδου υπ' άριθμ. 5992/2744/1.12.2014 αναφέρεται ότι, προκειμένης τής συντάξεως πράξεων συναινέσεως/τακτοποιήσεως κυριότητας (7 ν. 3800/1957, 88 ά.ν. 2200/1940, 62 παρ. 1 ν. 590/1977): «Στόν συμβολαιογράφο θά πρέπει νά προσκομίζεται ... καί πιστοποιητικό τοϋ άρμόδιου Έποθηκοφυλακειού γιά τή μή διεκδίκηση τής περιουσίας από τό έλληνικό Δημόσιο (βλ. άρθρο 2 παρ. 2 περ. ΙΓ τοϋ Ν. 4030/2011, όπως προστέθηκε μέ τό άρθρο 53 τοϋ ν. 4178/2013)».

Η ώς άνω προϋπόθεση τής προσκομιδής πιστοποιητικού μή διεκδικήσεως από τό Έποθηκοφυλακειό δέον νά απαλειφθεί από τό προαναφερθέν Έγκύκλιο Σημείωμα, διότι τό σχετικό πιστοποιητικό απαιτείται νά προσκομίζεται όχι στόν συμβολαιογράφο πριν τήν σύνταξη πράξεως συναινέσεως/τακτοποιήσεως κυριότητας, αλλά στήν οικεία Έπηρεσία Δομήσεως (Ο.Τ.Α. ή τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, ανάλογα μέ τό είδος τής κατασκευής στό όποιο άφορα) προκειμένου νά έκδοθεί ή άδεια δομήσεως. Αποτελεί δηλαδή νόμιμη προϋπόθεση γιά τήν έκδοση άδειας δομήσεως, όταν έλλείπει ό τίτλος ιδιοκτησίας γιά τό έπίμαχο άκίνητο, στό όποιο άφορα ή άδεια, όχι όμως γιά τήν σύνταξη τής πράξεως τακτοποιήσεως κυριότητας στόν συμβολαιογράφο. Κατά τή διατύπωση τοϋ άρθρου 2 παρ. 2 περ. ΙΓ' τοϋ ν. 590/1977:

«ΙΓ. Γιά τήν κατασκευή ή έπισκευή τών οικοδομών τής περίπτωσης Β', άντί τοϋ τίτλου ιδιοκτησίας, οί ένδιαφερόμενοι ύποχρεοϋνται νά προσκομίσουν, προκειμένης τής έκδοσης έγκρισης καί άδειας δόμησης, στήν άρμόδια Έπηρεσία τά ακόλουθα δικαιολογητικά έγγραφα :

Πιστοποιητικό από τό άρμόδιο ύποθηκοφυλακειό περί μή διεκδικήσεως τοϋ άκινήτου από τό Δημόσιο ή Ο.Τ.Α.

Συμβολαιογραφική πράξη συναινέσεως, πού συντάσσεται κατά τίς διατάξεις τών άρθρων 7 τοϋ ν. 3800/1957 (Α' 256) ή 88 τοϋ ά.ν. 2200/1940 (Α' 42) ή 62 τοϋ ν. 590/1977 (Α' 146), ύπογράφεται από τόν νόμιμο έκπρόσωπο τοϋ έκκλησιαστικού νομικού προσώπου καί συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα. Πράξη συναινέσεως κατά τίς άνωτέρω διατάξεις συντάσσεται καί γιά άκίνητα Ίερών Μονών.

Προκειμένου γιά ύφιστάμενα κτίρια, ύπεύθυνη δήλωση τοϋ ν. 1599/1986, στήν όποία δηλώνεται ό χρόνος άνέγερσής τους».

Έπίσης διευκρινίζεται ότι, πλέον, μετά τήν θέσπιση τής έκθέσεως άπογραφής ώς τρόπου άποδείξεως τής κυριότητας, έπιτρέπεται έκτός από τήν πράξη συναινέσεως/τακτοποιήσεως κυριότητας, ή όποία αναφέρεται στό άρθρο 2 παρ. 2 περ. ΙΓ' τοϋ ν. 4030/2011, νά προσκομίζονται στήν Έπηρεσία Δομήσεως καί γιά τήν έκδοση άδειας δομήσεως έκθέσεις άπογραφής τοϋ άρθρου 47 παρ. 3.β. τοϋ ν. 590/1977, άντί πράξεως συναινέσεως τακτοποιήσεως κυριότητας

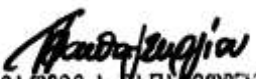
τητας (κατά τις διατάξεις τών άρθρων 7 ν. 3800/1957, 88 ά.ν. 2200/1940, 62 παρ. 1 ν. 590/1977), έφ' όσον πληροϋνται οί τασσόμενες νόμιμες προϋποθέσεις (άρθρου 47 παρ. 3.β ν. 590/1977, 25 παρ. 1 ν. 4301/2014).

4. Άποδεικτική ισχύς

Όπως και ή πράξη συναινέσεως/τακτοποίησεως κυριότητας τών άρθρων 7 ν. 3800/1957, 88 ά.ν. 2200/1940 και 62 παρ. 1 ν. 590/1977, ή «έκθεση άπογραφής», ή όποία συντάσσεται από τόν Μητροπολίτη ή τό διάδοχο νομικό πρόσωπο για συγκεκριμένες κατηγορίες έκκλησιαστικών άκινήτων, δέν θεωρείται μεταβιβαστική δικαιοπραξία (έπομένως δέν υπόκειται στίς διατυπώσεις τών συστατικών ή έκπονητικών έμπράγματος δικαιοπραξιών, π.χ. δέν άπαιτείται έπισύναψη υπεύθυνης δήλωσης μηχανικού (βλ. άρθρο 23 παρ. 4 ν. 4014/2011), οίκοδομικής άδειας ή υπεύθυνης δήλωσης περί του χρόνου άνεγέρσεως κατασκευής (βλ. άρθρο 17 παρ. 12 ν. 1337/ 1983) ή πιστοποιητικού Ένιαίου Φόρου Έδιοκτησίας βλ. άρθρο 54Α ν. 4174/ 2013), έχει άναγνωριστικό χαρακτήρα (άποτελεί πράξη άναγνώρισης και καταγραφής έμπράγματος δικαιοπραξίας και όχι πρωτότυπο ή παράγωγο τρόπο κτήσεως κυριότητας) και άποτελεί μονομερή δικαιοπραξία άναγνώρισης τής ύπαρξης ή αϋτοδίκαιης περιέλευσης προϋφιστάμενου έμπράγματος δικαιοπραξίας με άναδρομική ισχύ. Πρόκειται για διαπιστωτικές πράξεις κυριότητας (άποδεικτικοί τίτλοι), πού άναγνωρίζουν ύπάρχοντα έμπράγματα δικαιοπραξίας με άναδρομικό χαρακτήρα (πρβλ. ΑΠ 784/2008, Δ/νη 2010, 727).

Κατά τις οικείες διατάξεις : «Αί διά τήν έφαρμογήν του παρόντος πράξεις, συντασσόμεναι επί παγίου τέλους χαρτοσήμου, δέν συνεπάγονται ύποχρέωσιν καταβολής φόρου μεταβιβάσεως» (άρθρο 7 παρ. 1 τελευταίο έδάφιο ν. 3800/1957 για τις πράξεις συναινέσεως), και : «Οί άνωτέρω έκθέσεις άπογραφής δέν άποτελοϋν μεταβιβαστικές έμπραγμάτων δικαιοπραξιών πράξεις, συντάσσονται και καταχωρίζονται χωρίς φόρους, εισφορές, άμοιβές, δικαιώματα και τέλη» (άρθρο 47 παρ. 3.β. έδαφ. γ του ν. 590/1977 για τις έκθέσεις άπογραφής).

Άθήνησι, τή 2α Μαΐου 2016
Μετά βαθυτάτου σεβασμού

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Δ. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΗ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΒΛΛΑΔΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Αριθμ. πρωτ. 1025/ΕΞ. **1976** /2010

Έν Αθήναις τῆ 4ῃ Ἰουνίου 2010

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ὑπ' ἀριθμ. 45

Πρός
Τούς Ἱερούς Ναούς,
τάς Ἱεράς Μονάς καί τά Ἱερά Ἰσυχαστήρια,
ὡς καί τά Ἰδρύματα
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς
Ἐνταῦθα

Διά τοῦ παρόντος διαβιβάζομεν ὑμῖν συνημμένως τό ὑπ' ἀριθμ. 1955/1007/20-5-2010 Ἐγκύκλιον Σημείωμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀφορῶν εἰς Γνωμοδότησιν τοῦ παρά τῆ Ἱερᾷ Συνόδῳ Εἰδικοῦ Νομικοῦ Συμβούλιου περί τυπικῆς τακτοποιήσεως καί δημιουργίας ἐλλειπόντων τίτλων ἰδιοκτησίας δι' ἐκκλησιαστικά ἀκίνητα, διά τά καθ' ὑμᾶς.

Ἐντολῆ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου

Ο ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ

Ἀρχιμ. Γαβριήλ Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

ΤΗΛ. 210-72.72.204, ΦΑΧ 210-72.72.210

Νοτ. Υμνηστ
κ. Ιωάννη - Λορ
Γρ. Ρο.
1-6-2010
fg

ΠΡΩΤ. 1955

ΑΡΙΘΜ.

ΑΘΗΝΗΣ 20ῆ Μαΐου 2010

ΔΙΕΚΠ. 1007

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΜΕΤΙΣΧΩΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
Χρονολογία έκδοσης 1/6/10
Αριθμ. πρωτοκόλλου 1025
Αριθμ. απόφασης Ν.Χ.

Πρός
Τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ
Τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΘΕΜΑ : «*Ἀποστολή Γνωμοδοτήσεως τοῦ παρὰ τῆ Ἱερᾶ Συνόδῳ
Εἰδικοῦ Νομικοῦ Συμβούλου περὶ τυπικῆς τακτοποιήσεως καὶ
δημιουργίας ἐλλειπόντων τίτλων ἰδιοκτησίας δι' ἐκκλησιαστι-
κά ἀκίνητα*».

Ἐξ ἀφορμῆς σχετικῶν ἐρωτημάτων ἐνίων Σεβασμιωτάτων
Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποστέλλομεν ὑμῖν,
συνημμένως, τὴν ὑπ' ἀριθμ. 43/2010 Γνωμοδότησιν τοῦ παρὰ τῆ
Ἱερᾶ Συνόδῳ Εἰδικοῦ Νομικοῦ Συμβούλου θέμα ἔχουσαν : «*Τυπι-
κὴ τακτοποίηση καὶ δημιουργία ἐλλειπόντων τίτλων ἰδιοκτησίας
γὰ ἐκκλησιαστικά ἀκίνητα (ἄρθρα 7 τοῦ Ν. 3800/1957 καὶ 8
τοῦ Α.Ν. 2200/1940)*», πρὸς ὑμετέραν ἐνημέρωσιν καὶ διὰ τὰ
καθ' ὑμᾶς.

Ἐντολὴ καὶ Ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Μάρκος Βασιλάκης

† Ἀρχιμ. Μᾶρκος Βασιλάκης

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΡ. ΠΡΩΤ. ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ:
ΕΙΣ./ 3401 2/6 2010

ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ 43/2010

Θέμα : «Τυπική τακτοποίηση και δημιουργία έλλειπόντων Τίτλων Ίδιοκτησίας για εκκλησιαστικά ακίνητα (άρθρα 7 του ν. 3800/1957 και 88 του α.ν. 2200/1940)»

I. Εισαγωγή

Από συστάσεως του Έλληνικού Κράτους ή νομοθετική έξουσία, μάλλον όχι άσυνείδητα, δέν έχει πραγματοποιήσει έως σήμερα θαρραλέα βήματα για τήν όριστική και συνολική κατά τό αντικείμενό της επίλυση του προβλήματος τής έλλείψεως ή τής απώλειας «τίτλων ιδιοκτησίας» τών εκκλησιαστικῶν ακινήτων. Δέν είναι τυχαίο ότι η σημαντικότερη έως σήμερα έλληνική «εκκλησιαστική» υπόθεση στό Εὐρ. Δικαστήριο Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων (ὕποθ. 10/1993/405/483-484 «Ίερός Μονές κατά Ἑλλάδος» Ἀπόφαση 492/9.12.1994, ΝοΒ 1996, 287 ἐπόμ.) εἶχε ὡς γενεσιουργό αἰτία τήν πρὸς ὄφελος τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου ἐκμετάλλευση ἀπό τόν τυπικό νομοθέτη τής ἀδυναμίας τών Ἱερῶν Μονῶν νά ἀποδείξουν τήν κυριότητά τους μέ νόμιμους τίτλους ιδιοκτησίας, μέ διατάξεις νόμων ἢ μέ ἀμετάκλητες δικαστικές ἀποφάσεις (Ν. 1700/1987, ἄρθρο 3 παρ. 1). Λύση βεβαίως δέν μπορεῖ νά περιμένη κανεῖς ἀπό τήν πλευρά τής Πολιτείας, ὅταν λειτουργεῖ ὑπό τήν πίεση πολυειδῶν τοπικῶν καί ιδιωτικῶν συμφερόντων, πού ἔχουν ὡς κοινή συνισταμένη τους τήν ἀμφισβήτηση καί τελικά τήν διαρπαγή τής δημόσιας, συνεπῶς καί τής εκκλησιαστικῆς περιουσίας.

Υφίστανται ὅμως στο κείμενο δίκαιο, ἐκτίθενται καί ἐρμηνεύονται παρακάτω δύο ἀξιόλογες καί ἰσχύουσες ὡς σήμερα διατάξεις, πού ἀφοροῦν στά ακίνητα, πού ἀνήκουν σέ Ἱ. Ναούς καί σέ Ἱ. Μητροπόλεις. Προτείνεται ἐπίσης ἡ ἀναλογική ἐπέκταση τών διατάξεων αὐτῶν καί σέ ὠρισμένα ακίνητα τών Ἱ. Μονῶν γιά τούς λόγους, πού κατωτέρω ἐκτίθενται.

II. Τά ἄρθρα 88 τοῦ α.ν. 2200/1940 καί 7 τοῦ ν. 3800/1957

Κατά τό ἄρθρο 88 τοῦ ἀναγκαστικοῦ νόμου 2200/1940 («Περί Ἱερῶν Ναῶν καί Ἐφημερίων», ΦΕΚ Α' 43) προβλέπεται ὅτι :

«Ακίνητα κτήματα ἀστικά καί ἀγροτικά πάσης φύσεως καί κατηγορίας ἢ τά ἐξ ἐκποιήσεως αὐτῶν χρεώγραφα διαχειριζόμενα ἐπί τουρκοκρατίας ἢ ἐνετοκρατίας καί ἐφεξῆς ὑπό τῶν Μητροπολιτῶν ἢ Ἐπισκόπων ἢ ὑπό τῶν εἰς τάς Μητροπόλεις ἢ Ἐπισκοπᾶς ἐπί τουρκοκρατίας ἢ ἐνετοκρατίας ἀνηκόντων Μητροπολιτικῶν Ναῶν ἐνοριακῶν ἢ μή εἴτε ἐπί σκοπῶ ἀπολήψεως ἢ συμπληρώσεως τοῦ μισθοῦ τῶν Μητροπολιτῶν ἢ Ἐπισκόπων εἴτε πρὸς ἐπισκευάς τῶν Μητροπολιτικῶν οἰκημάτων ἢ καί πρὸς τάς ἀνάγκας τῶν εἰς αὐτάς

ύπαγομένων κατά τά άνωτέρω Ίερών Ναών άνήκουσιν αυτοδικαίως και άνευ πάσεως άλλης διατυπώσεως εις τήν Μητροπόλιν ώς νομικόν πρόσωπον όπερ διαχειρίζεται ταύτα προς συντήρησιν τών Μητροπόλεων ή τών εις τάς Μητροπόλεις ύπαγομένων Μητροπολιτικών ή Εύκτηριών οϊκων τών Μητροπολιτών ή Ήπισκόπων ή προς ένίσχυσιν Φιλανθρωπικών Ίδρυμάτων.

Ήπί τή βάσει δηλώσεως του οικείου Μητροπολίτου ένώπιον του άρμοδίου Υποθηκοφύλακος ή ώς άνω περιουσία μεταγράφεται επ' όνόματι του Νομικού προσώπου της Μητροπόλεως. Η μεταγραφή αυτή άπαλλάσσεται παντός δημοσίου ή δημοτικού ή και κοινοτικού άμέσου ή έμμέσου φόρου και δικαιώματος οϊουδήποτε.»

Κατά τό άρθρο 7 του ν. 3800/1957 («Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως τών περί προστασίας και διοικήσεως τών δημοσίων κτημάτων κειμένων διατάξεων, ώς και τών διεπουσών τόν έν Δωδεκανήσω Όργανισμόν», ΦΕΚ Α' 256):

«I. Κτήματα τών Ίερών Ναών της Όρθοδόξου Ήκκλησίας της Ήλλάδος, τελούντα υπό τήν νομήν και κατοχήν τούτων από της άπελευθερώσεως του Ήλληνικού Κράτους και διά τά όποια δέν ύφίστανται νόμιμος τίτλος της μεταβιβάσεως ταύτης, λόγω άδυναμίας κτήσεως τοιούτου κατά τό επί Τουρκοκρατίας ύφιστάμενον καθεστώς, θεωρούνται ώς περιελθόντα κατά πλήρες δικαίωμα κυριότητας εις τούς ναούς τούτους από της κτήσεώς των.

Η τυπική αυτή τακτοποίησις του δικαιώματος κυριότητας επί τών κτημάτων του προηγουμένου έδαφίου, συντελείται διά μεταγραφής εις τά βιβλία τών μεταγραφών του έγγραφου της συναινέσεως του έμφανιζομένου ώς κυρίου τών κτημάτων ή τών ειδικών ή καθολικών διαδόχων τούτου, συντασσομένου ένώπιον συμβολαιογράφου. Αί διά τήν έφαρμογήν του παρόντος πράξεις, συντασσόμεναι επί παγίου τέλους χαρτοσήμου, δέν συνεπάγονται ύποχρέωσιν καταβολής φόρου μεταβιβάσεως.»

III. Ήρμηνεία άρθρου 88 του α.ν. 2200/1940 (πεδίο έφαρμογής και έννομες συνέπειες)

Τό άρθρο 88 του α.ν. 2200/1940 άφορα σε :

α) «Ακίνητα κτήματα άστικά και άγροτικά πάσης φύσεως...»

Η διάταξη άφορα λοιπόν σε κάθε είδους ακίνητα, πλην τών δασικών και τών δασών.

β) «...διαχειριζόμενα επί τουρκοκρατίας ή ένετοκρατίας και έφεξής...»

Η διάταξη διέπει κάθε ακίνητο, που διαχειρίζονται ή διαχειρίζονταν τά κατωτέρω υπό στοιχείο γ πρόσωπα κατά τήν περίοδο της τουρκοκρατίας/ένετοκρατίας και έφεξής. Τό χρονικό σημείο ένάρξεως της διαχειρίσεως τοποθετείται στην τουρκοκρατία ή ένετοκρατία και όσο αυτή ή περίοδος διήρκεσε σε κάθε περιοχή του έλληνικού κράτους - σημαντική παράμετρος για τά εκκλησιαστικά ακίνητα τών Νέων Χωρών.

ὅπως θά ἐξηγηθῆ κατωτέρω. Ὁ ὅρος «...καί ἐφεξῆς» ὑποδηλώνει τήν ἀναγκαιότητα διάρκειας στήν διαχείριση τοῦ ἀκινήτου καί ὅπωςδήποτε προϋποτίθεται ὅτι δέν μεσολάβησε γεγονός διακοπτικό τῆς διαχειρίσεως καί θεμελιωτικό κατά νόμον τοῦ δικαιώματος κυριότητας ιδιώτη¹.

Τοῦ νόμου μή διακρίνοντος, ἡ διάταξη ἐφαρμόζεται γιά κάθε ἀκίνητο, πού ἀνήκε στήν διαχείριση Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Μητροπολιτικῆς ἐπαρχίας, εἴτε αὐτός εὐρίσκεται σέ λατρευτική χρήση εἴτε πλέον ὄχι, κατά τό χρονικό σημεῖο ἐφαρμογῆς τῆς διατάξεως καί συντάξεως τῆς δηλώσεως ἀπό τόν συμβολαιογράφο.

γ) «...ὑπό τῶν Μητροπολιτῶν ἢ Ἐπισκόπων ἢ ὑπό τῶν εἰς τάς Μητροπόλεις ἢ Ἐπισκοπάς ἐπί τουρκοκρατίας ἢ ἐνετοκρατίας ἀνηκόντων Μητροπολιτικῶν Ναῶν ἐνοριακῶν ἢ μη...»

Ἡ διάταξη διέπει κάθε ἀκίνητο, τό ὁποῖο ἀπό τήν ἐποχή τῆς τουρκοκρατίας ἢ ἐνετοκρατίας καί ἐντεῦθεν ἦταν ἀντικείμενο διαχειρίσεως (δηλ. νομῆς καί κατοχῆς) εἴτε ἀπό Μητροπολίτες καί Ἐπισκόπους εἴτε ἀπό «Μητροπολιτικούς Ἱ. Ναούς»² ἀνήκοντες σέ Ἱερές Μητροπόλεις ἢ Ἐπισκοπές κατά τήν περίοδο τῆς ἐνετοκρατίας ἢ τουρκοκρατίας, εἴτε εἶναι ἐνοριακοί εἴτε ὄχι.

Συνεπῶς, κατά τό γράμμα τῆς ἡ διάταξη καταλαμβάνει τά ἀκίνητα, τά ὁποῖα ἐκμίσθωναν, καλλιεργούσαν, ἐν γένει ἐκμεταλλεύονταν, περιέφρασαν, φύλασσαν κλπ. : α) οἱ Μητροπολίτες, β) οἱ Ἐπίσκοποι (προφανῶς ὁ νομοθέτης ἐξαρκεῖται καί στή διαχείριση πού γινόταν ὄχι ἀπ' ευθείας ἀπό τόν Μητροπολίτη ἢ Ἐπίσκοπο ὡς φυσικό πρόσωπο, ἀλλά ἀκόμα καί ἐάν γινόταν ἀπό ἕτερα πρόσωπα -κληρικούς ἢ λαϊκούς- ἐφ' ὅσον ἐνεργούσαν κατ' ἐντολήν του), γ) οἱ Ἐνοριακοί Ἱ. Ναοί κάθε Ἱ. Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς, στούς ὁποίους συγκαταριθμοῦνται τά παρεκκλήσια (οἱ κείμενοι ἐντός οἰκισμοῦ Ἱ. Ναοί) καί τά ἐξωκλήσια (οἱ

¹ Κτήση κυριότητας ἀπό ιδιώτη λόγω χρησιμεύσεως ἐπί μοναστηριακοῦ ἀκινήτου ἐπιτρέπεται μόνον ἐφ' ὅσον εἶχε συμπληρωθῆ 40ετής νομή ἕως τήν καί τήν 11.09.1915 (βλ. ἀντί πολλῶν τίς ΑΠ 14/1994, ΝοΒ 1996, 34, ΑΠ 724/1983, ΝοΒ 31, 1409, καί Γ. Ἀποστολάκη, Ζητήματα ἐμπραγμάτου ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου 2002, 99). Γιά τά ἀκίνητα ὅμως τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, Ἱ. Ναῶν καί λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ. ἀπαγόρευση χρησιμεύσεως προβλέφθηκε τό πρῶτον τό 1977, στόν Καταστατικό Χάρτη (ἄρθρο 63 παρ. 2 τοῦ ν. 590/1977). Πέραν τῆς προϋποθέσεως νά μήν θεμελιώθηκε κυριότητα ὑπέρ ιδιώτου λόγω χρησιμεύσεως, ὅπου αὐτή ἐπιτρέπεται, γενική προϋπόθεση πάντως εἶναι νά μήν μεσολάβησε χρονικό κενό στήν διαχείριση τοῦ ἀκινήτου, τέτοιο ὥστε νά ἐπιτρέψη στό Δημόσιο νά συναγάγει ὅτι πρόκειται γιά ἐγκαταλειφθέν ἀκίνητο καί ἐκδῶση πρωτόκολλο καταλήψεώς του (μετά τήν πάροδο 10ετίας ἀπό τήν ἐκδοση τοῦ ὁποίου ἀποκτά κυριότητα τό Δημόσιο, κατά τό βλ. ἄρθρο 34 παρ. 2-8 του Α.Ν. 1539/1938 «περί προστασίας τῶν δημοσίων κτημάτων»). Τό ἄρθρο 4 τοῦ ν. 3127/2003 ἐπέτρεψε τήν χρησιμεύσεως κατὰ τοῦ Δημοσίου, ἀλλά μόνο γιά τά ἀκίνητα ἐντός σχεδίου πόλεως, οἰκισμοῦ πού προϋφίσταται τοῦ ἔτους 1923 καί ἐντός οἰκισμοῦ κάτω τῶν 2,000 κατοίκων, καί ὑπό στενές προϋποθέσεις.

2. Ὁ ὅρος «Μητροπολιτικός Ναός ἐνοριακός ἢ μή» μάλλον ἀποβλέπει νά περιγράψῃ κάθε Ἱ. Ναό τῆς ἐπαρχίας τοῦ Μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος ὑπάγεται στήν πνευματική του εὐθύνη (ἀποκλείονται συνεπῶς οἱ μοναστηριακοί, οἱ ιδιωτικοί κλπ.) καί ὄχι ἀπλῶς τόν Καθεδρικό Ναό τῆς ἐν λόγω ἐπαρχίας (γιά τήν περίπτωση αὐτή στήν κείμενη νομοθεσία γίνεται συνήθως χρήση τοῦ ὅρου Καθεδρικός Ναός βλ. π.χ. ἄρθρο 29 παρ. 1 ἔδαφ. β' τοῦ α.ν. 2200/1940 : «Προκειμένης ἀνεγέρσεως ἢ ριζικῆς ἐπισκευῆς τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς ἐδρας τῆς Μητροπόλεως ...» . ἄρθρο 55 τοῦ α.ν. 2200/1940 : «1. Τοῖς ἐφημερίοις τῶν καθεδρικών Ναῶν διορίζουσιν οἱ οἰκεῖοι Μητροπολίται ...», «2. Εἰς ὅσους καθεδρικούς Ναούς τῶν ἐδρῶν τῶν Μητροπόλεων...»). ἄρθρο 53 παρ. 1 Κανονισμοῦ 1/1969 («1. υπηρετούντας ευδοκίμως ἐν τῷ Καθεδρικῷ τῆς Ἐπαρχίας Ναῷ».)

κείμενοι ἐκτός οικισμού Ἱ. Ναοί), δ) οἱ μὴ Ἑνοριακοὶ Ἱ. Ναοί, δηλ. οἱ Προσκυνηματικοί, οἱ ἰδιόκτητοι, οἱ Ἱ. Ναοὶ τῶν κοιμητηρίων³. Προφανῶς ἡ γενικὴ διατύπωση («...ἐνοριακῶν ἢ μὴ») ἐπιτρέπει τὴν συναγωγή τοῦ συμπεράσματος ὅτι θεωρητικῶς καλύπτονται καὶ τὰ ἀκίνητα, πού ἀνήκουν σέ πρῶην μοναστηριακούς Ἱ. Ναούς, ἐφ' ὅσον π.χ. λόγω ἐρημώσεως τῆς Ἱ. Μονῆς κατὰ τὴν ἐπίμαχη χρονικὴ περίοδο (ἐνετοκρατίας ἢ τουρκοκρατίας) εἶχαν καταστῆ μητροπολιτικοὶ Ναοί.

Θεωρῶ ὅμως ὅτι γιὰ λόγους ἴσης μεταχειρίσεως ὁμοίων περιπτώσεων (4 παρ. 1, 17 παρ. 1 Συντ.) στὴν διάταξη αὐτὴ πρέπει νὰ ὑπαχθοῦν, ἐάν ἔχουν ἀπολεσθῆ οἱ τίτλοι ἰδιοκτησίας τους, καὶ τὰ ἀκίνητα τῶν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους διαλελυμένων Ἱ. Μονῶν, οἱ ὁποῖες κατέστησαν αὐτοδικαίως ἀντικείμενο διαχειρίσεως τῆς οἰκείας Ἐπισκοπῆς ἢ Ἱ. Μητροπόλεως, καθὼς ὁ Μητροπολίτης εἶναι ὁ κύριος καὶ διαχειριστὴς τῆς περιουσίας τους (καὶ ἀπὸ τῆς συστάσεως ὡς αὐτοτελῶν νομικῶν προσώπων, οἱ Ἱ. Μητροπόλεις εἶναι οἰονεὶ καθολικοὶ διάδοχοι καὶ ἰδιοκτῆτες τῆς ἐν λόγω περιουσίας)⁴. Διαφορετικὴ καὶ ἀνόμοια μεταχείριση ὡς πρὸς τὸν τρόπο ἀποδείξεως τῆς κυριότητος προσβάλλει τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ ἀπὸ τὴν ἀποψη τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου τῆς Ε.Σ.Δ.Α.. Πρέπει νὰ μὴν λησμονεῖται, ὅπως ἐκτέθηκε καὶ στό προοίμιο, ὅτι στὴν καταδίκη τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τὸ Δικαστήριον τοῦ Στρασβούργου (ἀπόφαση 492/9.12.1994) ὠδήγησε ἡ ἐξαίρεση εἰδικῶς τῶν Ἱ. Μονῶν ἀπὸ τὴν δυνατότητα νὰ ἐπικαλοῦνται ἓνα γενικὸ τρόπο ἀποδείξεως τῆς κυριότητος τους (χρησικτησία), ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ κείμενο δίκαιο ἴσχυε γιὰ κάθε ἄλλο νομικὸ ἢ φυσικὸ πρόσωπο. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο τὸ πεδίο ἐφαρμογῆς τῆς ὡς ἄνω διατάξεως, πού ἀφορᾷ σέ ἀκίνητα Ἱ. Μητροπόλεων ἢ Μητροπολιτικῶν Ἱ. Ναῶν πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως, πρέπει νὰ ἐπεκταθῆ καὶ πρὸς ὄφελος τῶν ἀκινήτων τῶν διαλελυμένων Ἱ. Μονῶν, γιὰ τὰ ὁποῖα ἡ κτήση κυριότητος ἀπὸ τίς Ἱ. Μητροπόλεις ξεκίνησε μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους λόγω τῆς μετέπειτα διαδικασίας ἀναγκαστικῆς διαλύσεως.

δ) «...εἴτε ἐπὶ σκοπῶ ἀπολήψεως ἢ συμπληρώσεως τοῦ μισθοῦ τῶν Μητροπολιτῶν ἢ Ἐπισκόπων εἴτε πρὸς ἐπισκευὰς τῶν Μητροπολιτικῶν οἰκημάτων ἢ καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν εἰς αὐτὰς ὑπαγομένων κατὰ τὰ ἀνωτέρω Ἱερῶν Ναῶν...»

Περιγράφεται ἀπὸ τὸν νομοθέτη μία σειρά ἐκκλησιαστικῆς φύσεως σκοπῶν, τοὺς ὁποίους ἡ διαχείριση τῶν ἐν λόγω ἀκινήτων θὰ πρέπει νὰ ἐξυπηρετοῦσε, ὥστε νὰ τύχη ἐφαρμογῆς ἡ διάταξη. Καθίσταται φανερό ὅτι ἡ γενικόλογη διατύπωση «...ἢ καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν εἰς αὐτὰς ὑπαγομένων κατὰ τὰ ἀνωτέρω Ἱερῶν Ναῶν» περιλαμβάνει κάθε εἶδος σκοπὸ σχετικὸ μὲ τίς ἀνάγκες λειτουργίας ἐνός Ἱ. Ναοῦ (συντήρηση, ἀγιογράφηση, ἄσκηση φιλανθρωπικοῦ ἔργου κλπ).

³ Γιὰ τίς διακρίσεις βλ. ἀντὶ ἄλλων Σπ. Τρωιάνο -Γ. Πουλή, Ἐκκλησιαστικὸ Δίκαιο 2003. αρ. 6.3.2, 6.3.5.. Σπ. Τρωιάνο, Οἱ ἰδιόκτητοι ναοὶ καὶ τὸ ἄρθρον 966 ΑΚ, Νέον Δίκαιον 1976. 93 ἐπὶμ.

⁴ Βλ. τὴν παλαιότερη μελέτη μου, Ἡ τύχη τῆς περιουσίας τῶν «διαλελυμένων Μονῶν», Ἐκκλησία 2009. σελ. 185 ἐπὶμ.. Πρβλ. καὶ ἄρθρο 39 παρ. 3 ν. 590/1977 («3. ... Ναοὶ διαλελυμένων ἢ διαλυομένων Μονῶν παραμένουν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως.»)

ε) «...ἀνήκουσιν αὐτοδικαίως καὶ ἄνευ πάσεως ἄλλης διατυπώσεως εἰς τὴν Μητρόπολιν ὡς νομικόν πρόσωπον ὅπερ διαχειρίζεται ταῦτα πρὸς συντήρησιν τῶν Μητροπόλεων ἢ τῶν εἰς τὰς Μητροπόλεις ὑπαγομένων Μητροπολιτικῶν ἢ Εὐκτηρίων οἴκων τῶν Μητροπολιτῶν ἢ Ἐπισκόπων ἢ πρὸς ἐνίσχυσιν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων.»

Ἡ ἔννομη συνέπεια τῆς διατάξεως εἶναι ὅτι ὅσα ἀκίνητα συγκεντρώνουν τίς ὡς ἄνω περιγραφόμενες ιδιότητες (ὑπό στοιχεῖα α, β, γ) ἀνήκουν κατὰ κυριότητα αὐτοδικαίως στίς Ἱερές Μητροπόλεις, στίς ὁποῖες τάσσεται ἀπὸ τὸν νόμο ἢ ὑποχρέωση ἐκμεταλλεύσεώς τους γιὰ μίαν σειρὰ ἀπὸ ἀπαριθμούμενους σκοποῦς, ἢ εὐρεία διατύπωση τῶν ὁποίων ἐπιτρέπει τὸ συνολικὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ νομοθέτης ἀπλῶς ἐπιβάλλει τὸν προσανατολισμὸ τῆς διαχειρίσεως σὲ ἐκκλησιαστικὸς σκοποῦς.

στ) «Ἐπὶ τῇ βάσει δηλώσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Ὑποθηκοφύλακος ἢ ὡς ἄνω περιουσία μεταγράφεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Νομικοῦ προσώπου τῆς Μητροπόλεως. Ἡ μεταγραφή αὐτὴ ἀπαλλάσσεται παντός δημοσίου ἢ δημοτικοῦ ἢ καὶ κοινοτικοῦ ἀμέσου ἢ ἐμμέσου φόρου καὶ δικαίωματος οἰουδήποτε.»

Ἡ καινοτομία τῆς διατάξεως εἶναι ὅτι ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης δύναται νὰ δημιουργήσῃ μονομερῶς «τίτλο ιδιοκτησίας» τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀκινήτου, δηλαδή μὲ δῆλωσή του, ἢ ὁποία γίνεται ἐνώπιον συμβολαιογράφου καὶ περιβάλλεται τὸν συμβολαιογραφικὸ τύπο α) περιγράφει τὸ ἀκίνητο (τὸ ὁποῖο προδήλως ἀπεικονίζεται σὲ τοπογραφικὸ διάγραμμα), β) βεβαιώνει μὲ τὴν δῆλωσή του ὅτι τὸ περιγραφέν ἀκίνητο διαχειρίζονταν (κατὰ περίπτωσιν) οἱ προκάτοχοι τοῦ Μητροπολίτες, Ἐπίσκοποι ἢ Ἱερὸς Ναὸς τῆς Μητροπολιτικῆς τοῦ ἐπαρχίας καὶ συγκεντρώνει τίς ιδιότητες, τίς ὁποῖες σωρευτικὰ ἢ διαζευκτικὰ ἀπαιτεῖ ἢ διάταξη.

Ἐν πρώτοις, ἡ ἀνωτέρω διάταξη ἀναγνωρίζει, συντρεχουσῶν τῶν ἀνωτέρω προϋποθέσεων, τὴν κυριότητα ἐπὶ ἀκινήτων σὲ Ἱερές Μητροπόλεις ἀκόμα καὶ ἐάν πρόκειται γιὰ ἀκίνητο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου προβάλλει κυριότητα τὸ Δημόσιο. Εἰσάγεται συνεπῶς ἔξαιρητικὸ δίκαιο σὲ σχέση πρὸς τὸ γενικὸ κανόνα τῆς χρησικτησίας, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται ἡ Ἰ. Μητρόπολις νὰ ἀποδεικνύει 30ετὴ νομὴ, πού συμπληρώθηκε τὸ ἀργότερον ἕως καὶ τὴν 11.09.1915⁵ (καὶ ἐπομένως νὰ ξεκίνησε τὸ ἀργότερον ἀπὸ τὴν

⁵. Βλ. ἀπὸ τὴν πλούσια νομολογία ἐπὶ τοῦ θέματος τὴν πρόσφατη ΑΠ 2058/2009, ἀδημ. : «Εἰδικότερα, κατὰ τὶς διατάξεις τῶν Ν. 8 παρ. 1, Κωδ. (7.39) 9 παρ. 1 (Βασ. 50.14), γίνεται κάποιος κύριος ἀκινήτου πράγματος με ἐκτακτὴ χρησικτησία, ἀν νειμηθεῖ αὐτὸ συνέχεια ἐπὶ μίᾳ τριακονταετίᾳ με καλὴ πίστι, δηλαδή, με τὴν πεποίθησιν ὅτι με τὴν κτῆσιν τῆς νομῆς δὲν προσβάλλεται κατ' οὐσίαν τὸ δικαίωμα κυριότητος ἄλλου (Ν. 27, Πανδ. (18.1.), 15 παρ. 3, 48 Πανδ. (41.3) 2 παρ. 4 καὶ 7, 11 Πανδ. (51.4) 5 παρ. 1 Πανδ. (41.10) καὶ 109 Πανδ. (50.16)...Ἀπὸ τὸ συνδυασμὸ, ἐπίσης, τῶν διατάξεων τῶν Ν. 8 παρ. 1, Κωδ. (7.39), Ν. 9 παρ. 1, Πανδ. (50.14), Ν. 2 παρ. 20, Πανδ. (41.4), Ν. 6 παρ. 1, Πανδ. (44-3), Ν. 76 παρ. 1 Πανδ. (18.1) καὶ Ν. 7 παρ. 3 Πανδ. (23.3) τοῦ Βυζαντινορωμαϊκοῦ Δικαίου, πού ἴσχυε πρὶν ἀπὸ τὸν Αστικὸ Κώδικα, πρὸς ἐκείνας τῶν ἀρθρῶν 18 καὶ 21 τοῦ Νόμου τῆς 21-6/3.7.1837 "περὶ διακρίσεως κτημάτων", προκύπτει περαιτέρω, ὅτι ἡ ἐκτακτὴ χρησικτησία χωρεῖ, με τὶς προϋποθέσεις πού ἐμπέθηκαν καὶ σὲ δημόσια κτήματα (ὅπως εἶναι καὶ τὰ δημόσια δάση). ἐφόσον ὁμως ἡ τριακονταετὴς νομὴ αὐτῶν εἶχε συμπληρωθεῖ μέχρι καὶ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1915. Καὶ αὐτὸ

11.09.1885). Κατ' επέκταση εξαρκεῖ καί μόνον ἡ οἰκεία Ἰ. Μητρόπολη νά εἶχε διαχείριση ἀπό τήν περίοδο τῆς τουρκοκρατίας καί ἐφεξῆς, ἀκόμα καί ἐάν αὐτή ἡ διαχείριση δέν ἄρχισε νά ἀσκεῖται σέ χρονικό σημεῖο ἀπέχον τουλάχιστον 30 ἔτη πρό τῆς 11ης.09.1915 (ἐξαίρεση ἰδιαίτερα κρίσιμη ὅσον ἀφορᾷ σέ Νέες Χῶρες, ὅπου ἡ τουρκοκρατία ἔληξε μετά τήν 11.09.1885).

Ἡ δεύτερη σημαντική καινοτομία, ὅπως ἤδη ἐπισημάνθηκε, συνίσταται στήν δημιουργία τίτλου κυριότητας μέ μονομερῆ συμβολαιογραφική δήλωση, κατ' ἐξαίρεση δηλ. τῶν διατάξεων τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα, πού προβλέπει περιοριστικῶς στό ἄρθρο 1192 τά εἶδη τῶν μεταγραφτέων τίτλων ιδιοκτησίας (ἀγορά, δωρεά, ἀποδοχή κληρονομίας κλπ.).

IV. Ἑρμηνεία ἄρθρου 7 τοῦ ν. 3800/1957 (πεδίο ἐφαρμογῆς - ἔννομες συνέπειες)

α) «1. Κτήματα τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ...»

Ἡ νεώτερη ρύθμιση τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ ν. 3800/1957 δέν καλύπτεται θεματικῶς ἀπό τήν παλαιότερη τοῦ ἄρθρου 88 τοῦ α.ν. 2200/1940 διότι ἀφορᾷ σέ κάθε εἶδους κτήματα, κατὰ συνέπειαν ὄχι μόνον σέ ἀγροτικά ἢ ἀστικά, ἀλλά καί σέ δάση καί δασικές ἐκτάσεις.

Ἐπί πλέον ἀφορᾷ σέ κτήματα ιδιοκτησίας τῶν Ἱερῶν Ναῶν ὅποιοιδήποτε εἶδους (μητροπολιτικῶν, ἐνοριακῶν, παρεκκλησιῶν, ἐξωκλησιῶν, μοναστηριακῶν, κοιμητηριακῶν κλπ.).

β) «...τελοῦντα ὑπό τήν νομήν καί κατοχήν τούτων ἀπό τῆς ἀπελευθέρωσης τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους...»

Τό χρονικό σημεῖο ἐνάρξεως τῆς νομῆς καί κατοχῆς γιά τήν ἐφαρμογή τῆς διατάξεως δέν ἐντοπίζεται στήν τουρκοκρατία ἢ ἐνετοκρατία, ὅπως ἀναφέρει τό ἄρθρο 88 α.ν. 2200/1940, ἀλλά ἀργότερα, στήν ἀπελευθέρωση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Πρέπει νά θεωρήσουμε ὅτι ἀφ' οὗ ἡ διάταξη δέν περιορίζει τό κατὰ τόπον πεδίο ἐφαρμογῆς τῆς στήν Παλαιά Ἑλλάδα, ἡ ἡμερομηνία αὐτή ποικίλλει ἀναλόγως πρός τήν περιοχή, ὅπου κεῖται τό ἀκίνητο.

γ) «... καί διά τά ὁποῖα δέν ὑφίστανται νόμιμος τίτλος τῆς μεταβιβάσεως ταύτης, λόγω ἀδυναμίας κτήσεως τοιούτου κατὰ τό ἐπί Τουρκοκρατίας ὑφιστάμενον καθεστῶς, ...»

γιατί μετά την αμέσως πιο πάνω ημερομηνία δεν ήταν επιτρεπτή η χρησιμοποίησι στα δημόσια κτήματα, όπως, ειδικότερα, προκύπτει από τις διατάξεις αφενός του ν. ΔΞΗ/1912 και των διαταγμάτων "περί δικαιοστασίον", που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του και αφετέρου του άρθρου 21 του Ν.Δ. της 22.4/16.5.1926 "περί διοικητικής αποβολής από των κτημάτων της Αεροπορικής Αμύνης", που κυρώθηκε με τη με αριθμό 24/1926 Συντακτική Απόφαση, κατά την οποία τα δικαιώματα του Δημοσίου επί των ακινήτων κτημάτων δεν υπόκεινται σε καμιά παραγραφή στο μέλλον, ενώ, εξάλλου, αυτή που άρχισε, δεν έχει καμιά συνέπεια, αν μέχρι τη δημοσίευση του πιο πάνω διατάγματος δεν είχε συμπληρωθεί η παραγραφή των τριάντα ετών, κατά τους νόμους που ίσχυαν», ὁμοίως ΑΠ 14/1994, ΝοΒ 1996, 34.

Ἡ ρύθμιση ἀρκεῖται στό πραγματικό γεγονός ὅτι γίνεται ἐπίκληση τῆς νομικῆς ἀδυναμίας κτήσεως τίτλου πρό τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς περιοχῆς. Ἡ αἰτιολογική ἔκθεση τοῦ νόμου ἐξηγεῖ ὅτι : «*Ἐπί τουρκοκρατίας αἱ ἐκκλησίαι δέν ἐπετρέπετο ν' ἀγοράσωσιν ἀκίνητα, δι' ὃν λόγον καί ἠγοράζοντο ταῦτα ἐπ' ὀνόματι διαφόρων χριστιανῶν. Οὕτω καί ἡ ἐκκλησία Ἀχειροποίητος καί λοιπαί ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἐκκλησίαι ἠγόρασαν πολλά ἀστικά ἀκίνητα ἐπ' ὀνόματι διαφόρων χριστιανῶν. Ἐκτοτε ὅμως, δηλ. ἀπό τῆς ἐξαγορᾶς των, τά κτήματα αὐτά τελοῦν ὑπό τήν νομήν καί κατοχήν τῆς Ἐκκλησίας, οὐδ' ἐπί στιγμὴν δέ οἱ φερόμενοι ὡς ἰδιοκτήται εἶχον τήν νομήν, πολλοί μάλιστα οὔτε κἂν γνωρίζουν τοῦτο. Ἐπιβάλλεται, ὅθεν, ὅπως γίνῃ ἀναγνώρισις τῆς κυριότητος εἰς τήν ἐκκλησίαν καί ἡ τοιαύτη μεταβίβασις καί μεταγραφή νά εἶναι ἀτελής, ἐφ' ὅσον δέν πρόκειται περί κατ' οὐσίαν ἀγοραπωλησίας. Περὶ τούτων προβλέπει ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου 7.*»⁶.

δ) «...θεωροῦνται ὡς περιελθόντα κατὰ πλήρη δικαιώμα κυριότητος εἰς τοὺς ναοὺς τούτους ἀπό τῆς κτήσεώς των.»

Καί ἡ ἀνωτέρω διάταξη ἀναγνωρίζει τήν κυριότητα ἐπὶ ἀκινήτων σέ Ἱεροὺς Ναοὺς, ἀκόμα καί ἐάν πρόκειται γιά ἀκίνητο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου προβάλλει κυριότητα τὸ Δημόσιο. Ἐπιπροσθέτως, καί διά τῆς παρούσης διατάξεως εἰσάγεται ἐξαιρετικό δίκαιο σέ σχέση μέ τὸ γενικό κανόνα τῆς χρησιμότητος, διότι δέν ἀπαιτεῖται ἡ ἀπόδειξη 30ετοῦς νομῆς, πού συμπληρώθηκε τὸ ἀργότερον ἕως καί τήν 11.09.1915. Ἀρκεῖ ὅτι ἀπό τῆς ἀπελευθερώσεως (τὸ ἀργότερον) τῆς οἰκείας περιοχῆς τὸ ἀκίνητο νέμεται καί κατέχει Ἱερός Ναός ὁποιοῦδήποτε εἴδους.

ε) «Ἡ τυπικὴ αὕτη τακτοποίησις τοῦ δικαιώματος κυριότητος ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου, συντελεῖται διὰ μεταγραφῆς εἰς τὰ βιβλία τῶν μεταγραφῶν τοῦ ἐγγράφου τῆς συναινέσεως τοῦ ἐμφανιζομένου ὡς κυρίου τῶν κτημάτων ἢ τῶν εἰδικῶν ἢ καθολικῶν διαδόχων τούτου, συντασσομένου ἐνώπιον συμβολαιογράφου. Αἱ διὰ τήν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος πράξεις, συντασσόμεναι ἐπὶ παγίου τέλους χαρτοσήμου, δέν συνεπάγονται ὑποχρέωσιν καταβολῆς φόρου μεταβιβάσεως.»

Ἐν προκειμένῳ ἡ διαφορὰ ἀπὸ τὸ ἄρθρο 88 α.ν. 2200/1940 ἔγκειται στό πρόσωπο τοῦ δηλοῦντος. Στόν συμβολαιογράφο ἐμφανίζεται ὄχι ὁ Μητροπολίτης ἢ ὁ νόμιμος ἐκπρόσωπος τοῦ Ἱ. Ναοῦ, ἀλλά ὁ τρίτος (τυπικῶς) ἐμφανιζόμενος ἕως σήμερα ὡς κύριος τοῦ ἀκινήτου (ἢ καθολικοί ἢ εἰδικοί διάδοχοι του, οἱ ὁποῖοι δηλ. ἀπέκτησαν ἀπὸ αὐτόν τὸ ἀκίνητο λόγω καθολικῆς διαδοχῆς -λ.χ. κληρονομία- ἢ λόγω πωλήσεως ἢ δωρεᾶς κ.ο.κ.), ὁ ὁποῖος δηλώνει τήν συναίνεσή του, ὅπως χαρακτηριστικῶς ἀναφέρει ἡ διάταξη, σχετικὰ μέ τήν κυριότητα τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου καί ἀναγνωρίζει τόν Ἱ. Ναό ὡς κύριο.

⁶. ΚΝοΒ 1957, 698.

καί κατοχής από τόν ἴδιο καί τούς δικαιοπαρόχους του πρό τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους καθώς καί τοῦ γεγονότος τῆς ἀπώλειας ἢ μή κτήσεως τίτλων τῶν ἀπώτερων δικαιοπαρόχων του. Ἡ τελευταία περίπτωση τῆς ἀπώλειας τῶν τίτλων κτήσεως τῶν ἀπώτερων δικαιοπαρόχων τοῦ δηλοῦντος τήν συναίνεση εἶναι ἀρκετά συνήθης καί ἐάν δέν καλυφθῆ καί αὐτή ἐρμηνευτικῶς, τότε στίς πλεῖστες τῶν περιπτώσεων θά μένη ἀνεργός ἢ διάταξη⁷. Ἀρκεῖ λοιπόν ὁ τρίτος, πού ἐμφανίζεται, νά ἐπικαλεσθῆ ὅτι τό ἀκίνητο στήν πραγματικότητα ἀνήκε προ τῆς ἀπελευθερώσεως σέ Ἱερό Ναό, ἔστω καί ἐάν ἡ δική τοῦ κυριότητα προκύπτει τυπικῶς ἀπό ἕνα μόνον τίτλο ιδιοκτησίας π.χ. ἀπό ἀποδοχή κληρονομίας χωρίς νά σώζονται οἱ τίτλοι ιδιοκτησίας τῶν ἀμέσων ἢ τῶν ἀπωτέρων δικαιοπαρόχων, για τήν θεμελίωση τῆς κυριότητος τῶν ὁποίων ἀρκεῖ νά ἐπικαλεσθῆ τήν ὑπαρξη χρησικτησίας.

Ἡ παραπάνω ἐρμηνεία σχετικά μέ τό πρόσωπο τοῦ δηλοῦντος καί ὑπογράφοντος τήν λεγόμενη «πράξη συναίνεσεως» ἀκολουθεῖ τά δεδομένα τῆς ιστορικῆς βουλήσεως τοῦ νομοθέτη, ὅπως αὐτή ἀποκαλύπτεται στήν εισηγητική ἔκθεση τοῦ νόμου καί ἔχει υιοθετηθῆ καί ἀπό τήν νομολογία σέ περιπτώσεις, ὅπου κλήθηκε νά ἀποφανθῆ ἐπί τῆς νομιμότητος συμβολαιογραφικῶν «πράξεων συναίνεσεως» τοῦ ἀρθρου 7 ν. 3800/1957, πού ὑπογράφονταν ἀπό ἐφημέριους τῶν Ἱερῶν Ναῶν καί ὄχι ἀπό τρίτους ἐμφανιζόμενους ὡς κυρίους στούς τίτλους ιδιοκτησίας⁸. Στήν πράξη πάντως, ὑφίστανται καί περιπτώσεις διασταλτικῆς ἐρμηνείας καί μεταγραφῆς ἀπό ὑποθηκοφύλακες πράξεων συναίνεσεως, τίς ὁποῖες ὑπογράφει ὁ ἐφημέριος ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ἱ. Ναοῦ καί ὡς κάτοχος τοῦ ἀκινήτου. Στήν περίπτωση αὐτή ἡ ιδιότητα τοῦ δηλοῦντος ὡς «**ἐμφανιζόμενου ὡς κυρίου**» ἐρμηνεύθηκε ὥστε νά συμπεριλάβῃ καί τόν ἐφημέριο τοῦ Ἱ. Ναοῦ, ὁ ὁποῖος κατὰ τά φαινόμενα, διὰ τῆς ἐξωτερικῆς του συμπεριφορᾶς (περιφράσει, καλλιεργεῖ, ἐκμισθώνει, δίνει ἐντολή για σύνταξη τοπογραφικοῦ διαγράμματος, καταβάλλει τά ἐξόδα συντηρήσεως καί τούς ἀναλογοῦντες φόρους κλπ.) «ἐμφανίζεται ὡς κύριος» του ἐκκλησιαστικοῦ ἀκινήτου, μολονότι στήν πραγματικότητα αὐτό ἀνήκει κατὰ κυριότητα στό Ἱ. Ναό. Στό μέτρο πού ἡ γραμματικῆ ἀποτύπωση τῆς διατάξεως τήν ἐπιτρέπει, ἡ τελλογική αὐτή ἐπέκταση εἶναι εὐλογη μέ τήν ἔννοια ὅτι εἶναι σύνηθες στήν πράξη νά ἔχουν ἐκλείψει ἢ νά μὴν ὑφίστανται πλέον καθολικοὶ διάδοχοι ἢ εἰδικοὶ διάδοχοι ἐκείνου, ἐπ' ὄνοματι τοῦ ὁποῖου εἶχε ἀγορασθῆ τό ἀκίνητο ἀπό τόν Ἱ. Ναό, ὥστε νά ἐπιβεβαιώσουν τήν κυριότητα τοῦ Ἱ. Ναοῦ. Στήν περίπτωση αὐτή (ἐφ' ὅσον ἀποδεικνύεται ὅτι ἔχουν ἐκλείψει ἢ δέν ὑφίστανται καθολικοὶ διάδοχοι ἢ εἰδικοὶ διάδοχοι τοῦ ἐμφανιζόμενου ὡς κυρίου στούς τίτλους ιδιοκτησίας) δέν ἐπιτρέπεται νά ἐρμηνευθῆ ἢ διάταξη κατὰ τρόπο, πού νά ἀπαγορευεῖται ἡ δήλωση για τά ἀκίνητα αὐτά στόν ἐφημέριο ἢ σέ ὅποιον τά κατέχει ἐπ' ὄνοματι τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἢ ἀκόμα καί

⁷ Βλ. τήν ἀπόφαση τοῦ ΑΠ 784/2008. ΝοΒ 2008. 1452. ὅπου μέ μία obiter dictum ἀναφορά τοῦ δικαστήριου ἔκανε δεκτὴ ὡς ἔγκυρη «πράξη συναίνεσεως» τοῦ 1958 ἀπό πρόσωπο. τό ὁποῖο χωρίς νά διαθέτῃ τίτλο ιδιοκτησίας ἐπ' ὄνοματι του ἢ κάποιον ἐκ τῶν δικαιοπαρόχων του, δήλωσε ἀφ' ἑνός ὅτι εἶναι κληρονόμος (δισέγγονος) τοῦ κυρίου τοῦ ἀκινήτου, ὁ ὁποῖος κατὰ το ἔτος 1810 τὸ παραχώρησε ἀτύπως σέ Ἱ. Ναό, ἀφ' ἑτέρου δε ὅτι ἀναγνωρίζει τόν Ἱ. Ναό ὡς ιδιοκτήτη.

⁸ Οἱ ΜονΠρωτ Ηλείας 292/1988. ἀδημ., Ἐφ.Πατρῶν 448/1990, ἀδημ., θεώρησαν νόμιμη τήν ἄρνηση ὑποθηκοφύλακα νά μεταγράψῃ πράξη συναίνεσεως, διότι τήν ὑπέγραφε ὁ νόμιμος ἐκπρόσωπος τοῦ Ἱ. Ναοῦ καί ὄχι τρίτος τυπικῶς φερόμενος ὡς ιδιοκτήτης (Εὐχαριστῶ θερμὰ ἀπό τήν θέση αὐτή για τήν ὑπόδειξη τῶν ἀποφάσεων τόν Σεβ. Μητροπολίτη Ἡλείας κ. Γερμανό).

σέ ὅποιον τά νέμεται, ἀφοῦ σκοπὸς τοῦ νομοθέτη τοῦ ν. 3800/1957 εἶναι νὰ μὴν μείνουν ἀδέσποτα πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου ἢ ὄσων ἀποβλέπουν στὴν καταπάτησή τους.

IV. Συμπέρασμα

Συνιστάται -ὡς πλέον ευχερῆς- ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀνωτέρω πρώτης διατάξεως, καθ' ὅσον κατὰ τὴν υἱοθετούμενη ἀπὸ τὰ πολιτικά δικαστήρια ἄποψη ἢ σύνταξη συμβολαιογραφικῆς «πράξεως συναινέσεως» βάσει τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρου 7 τοῦ ν. 3800/1957 προϋποθέτει τὴν ἐμφάνιση τρίτου προσώπου (καί ὄχι τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὸν Ἰ. Ναό ἢ τοῦ ἐπιχώριου Μητροπολίτου), ὁ ὁποῖος ἂν καί ἐμφανίζεται δυνάμει τίτλων ἰδιοκτησίας ὡς κύριος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀκινήτου, δηλώνει ὅτι ἀνήκει στὸν Ἰ. Ναό. Πάντως σημειώνεται ὅτι ὁ Ἄρειος Πάγος δέχθηκε μὲ παρεμπίπτουσα κρίση του (ἀπόφαση 784/2008) ὡς ἔγκυρη τὴν πράξη συναινέσεως καὶ ἀπὸ τρίτον, ὁ ὁποῖος δήλωσε ὡς κληρονόμος ὅτι ὁ προπάππος του εἶχε δωρήσει ἀτύπως τὸ ἔτος 1810 ἀκίνητο σὲ Ἰ. Ναό, ἂν καὶ δὲν προέκυπτε ἀπὸ ἔγγραφο τίτλο ἢ κυριότητα τοῦ προπάππου τοῦ δηλοῦντος ἐπὶ τοῦ δωρηθέντος ἀκινήτου.

Ἀντίθετα, κατὰ τὴν διάταξη τοῦ ἀρθρου 88 τοῦ α.ν. 2200/1940 ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης δύναται νὰ δηλώσῃ ἐνώπιον συμβολαιογράφου ὅτι τὸ ἐπίμαχο ἀκίνητο πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς περιοχῆς διαχειριζόταν Ἰ. Ναός τῆς ἐπαρχίας του (ἐνοριακός ἢ μὴ) ἢ καὶ οἱ προκάτοχοι του Ἐπίσκοποι ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν σκοπῶν, τοὺς ὁποῖους ἀπαριθμεῖ ἢ διάταξι, νὰ συντάξῃ συμβολαιογραφικὴ δήλωση μὲ τὴν ὁποία ἀναγνωρίζεται ὡς περιουσία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ νὰ τὴν μεταγράψῃ στὸ τοπικὸ ὑποθηκοφυλακεῖο χωρὶς τέλη ἢ ἔξοδα μεταγραφῆς. Ἀκολουθῶς ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταβιβάσῃ λόγω δωρεᾶς τὸ ἀκίνητο αὐτὸ στὸ νομικὸ πρόσωπο π.χ. τῆς Ἐνορίας, ἐντὸς τῶν ἐδαφικῶν ὁρίων τῆς ὁποίας κεῖται, χωρὶς μάλιστα ἢ σχετικὴ μεταβίβαση νὰ ἐπιβαρύνεται μὲ φόρο δωρεᾶς ὡς γενόμενη μεταξὺ ἐκκλησιαστικῶν ν.π.δ.δ. (κατ' ἀρθρον 43 Β' τοῦ ν. 2961/2001, ὅπως ἀντικαταστάθηκε μὲ τὸ ἀρθρο 25 παρ. 16 τοῦ ν. 3842/1010⁹).

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ,

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΗ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΩ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

9. «β) Ἀπαιλλάσσονται ἀπὸ τὸ φόρο δωρεᾶς καὶ ἀπὸ τὴν υποχρέωση υποβολῆς τῶν οικείων δηλώσεων φόρου: ...ββ) οἱ δωρεᾶς τῶν κάθε φύσεως περιουσιακῶν στοιχείων που καταρτίζονται μεταξὺ τῶν ἐκκλησιαστικῶν προσώπων τῆς περίπτωσης α' τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἀρθρου 25.» , στὸ δὲ ἀρθρο 25 παρ. 3 περ. α' τοῦ ν. 2961/2001, ὅπως ἰσχύει, ἐντάσσονται : «α) τὰ Ν.Π.Δ.Δ., οἱ νομαρχιακὲς αυτοδιοικήσεις, οἱ δήμοι, οἱ κοινότητες, οἱ ἱεροὶ ναοί, οἱ ἱερεῖς μονᾶς, τὸ Ἱερό Κοινὸ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἡ Ἱερά Μονὴ τοῦ Ὁρους Σινά, τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, τὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων, τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας ...».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Αριθμ. Πρωτ./ΕΞ. 1830/2014

Έν Αθήναις τῆ 20ῆ Ιουνίου 2014

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ὑπ' ἀριθμ. 40

Πρός
τά Ἡγουμενοσυμβούλια
τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ Ἡσυχαστηρίων,
τούς Πανοσιολογιωτάτους καὶ Αἰδεσιμολογιωτάτους
Προέδρους τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν,
καὶ τούς Προέδρους τῶν Ἰδρυμάτων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.
Ἐνταῦθα

Διά τοῦ παρόντος διαβιβάζομεν ὑμῖν συνημμένως τό ὑπ' ἀριθμ. πρωτ.
2842/1330/13-6-2014 Ἐγκύκλιον Σημείωμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος, περί τῆς Ὑπηρεσίας Δομῆσεως (Υ.ΔΟΜ.) καὶ τοῦ Κεντρικοῦ
Συμβουλίου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
(ΚΕ.Σ.Ε.Α.), καὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων, τῆς ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας αὐτῶν, καὶ
παρατάσεως τῆς προθεσμίας ἐκδόσεως ἀδειῶν ἐκτελέσεως οἰκοδομικῶν ἀδειῶν,
ἵνα λάβητε γνῶσιν.

Ἐντολῆ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου
Θ ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ

Ἀρχιμ. Μάξιμος Παπαγιάννης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νσις: Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 2842
Ἀριθμ.
Διεκπ. 1330

Ἀθήνησι 13^η Ἰουνίου 2014

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρός
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καί
τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα : «Περὶ τῆς Ὑπηρεσίας Δομῆσεως (Υ.ΔΟΜ.) καὶ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ΚΕ.Σ.Ε.Α.), καὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων, τῆς ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας αὐτῶν, καὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας ἐκδόσεως ἀδειῶν ἐκτελέσεως οἰκοδομικῶν ἀδειῶν»

Εἰσαγωγή

Γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι, συμφώνως πρὸς τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 4030/2011, ἡ ὁποία προσετέθη διὰ τοῦ ἄρθρου 53 παραγ. 1 τοῦ ν. 4178/2013 (ΦΕΚ Α΄ 174/08.8.2013) ρυθμίζονται αἱ ἀρμοδιότητες ἐπὶ θεμάτων, πού ἀφοροῦν εἰς τὴν ἔκδοσιν Ἀδειῶν Δομῆσεως διὰ τὰ Μητροπολιτικά κτίρια, τοὺς Ἱερούς Ναοὺς μετὰ τῶν προσκτισμάτων των καὶ τὰς Ἱεράς Μονάς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Περὶ τῆς ὀργανώσεως, ἀρμοδιοτήτων, συγκροτήσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ὑπηρεσίας Δομῆσεως (Υ.ΔΟΜ.) καὶ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς (ΚΕ.Σ.Ε.Α.), ἐδημοσιεύθη (κατ' ἐξουσιοδότησιν τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 2 ν. 4030/2011) ὁ ὑπ' ἀριθμ. 247/2013 Κανονισμὸς τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ὀργανώσεως, ἀρμοδιοτήτων, συγκροτήσεως, λειτουργίας τῆς Ὑπηρεσίας Δομῆσεως (Υ.ΔΟΜ.) καὶ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς (ΚΕ.Σ.Ε.Α.) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ΦΕΚ Α΄ 258/04.12.2013).

Τὰ στοιχεῖα ἀλληλογραφίας καὶ ἐπικοινωνίας τῆς Υ.ΔΟΜ. καὶ τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α. εἶναι :

1. Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Ἰω. Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1, Ἀθήνα, Τ.Κ. 11521.

ΣΤΑ ΑΓΧΙΣΤΗΚΟΥΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΡ. ΠΡΩΤ. ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ:
ΕΙΣ./.....2927.....19/6/2014

Ἰεροβόμων
Γ. Αρ. Πρωτ. 2842
Τεχν. Υπηρεσία
Not. Χιμαρῶν
1. Μ
1. Μ
1. Μ
19.6.2014
Ασπ

Ύπ' ὄψιν : Ὑπηρεσία Δομήσεως (Υ.ΔΟΜ.) ἢ Κεντρικόν Συμβούλιον Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς (ΚΕ.Σ.Ε.Α.), τηλ.: 2107272971, fax: 210727280, e-mail: ydom@ecclesia.gr

2. Προϊσταμένη Ἀρχή τῆς Ὑπηρεσίας Δομήσεως : ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Διαυλείας κ. Γαβριήλ)

3. Διευθυντῆς τῆς Ὑπηρεσίας Δομήσεως : Ἀρχιμ. Φιλόθεος Δέδες, τηλ. 210 7272 224

4. Προϊστάμενος Τμήματος Ἐκδόσεως Ἀδειῶν Υ.ΔΟΜ. : Κωνσταντῖνος Ποντικόπουλος, ἀρχιτέκτων, τηλ. 210 7272 992

5. Προϊστάμενος Τμήματος Αὐθαιρέτων Υ.ΔΟΜ. : Νικόλαος Δουράμπεης, ἀρχιτέκτων μηχανικός, τηλ. 210 7272 991

6. Γραμματεὺς Υ.ΔΟΜ. : Δημήτριος Ἀναδιώτης, Σχεδιαστῆς, τηλ. 2107272971

7. Κεντρικόν Συμβούλιον Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς (ΚΕ.Σ.Ε.Α.) :

Πρόεδρος : Βασίλειος Τσοῦρας, Ἐπίκουρος Καθηγητῆς Σχολῆς Ἀρχιτεκτόνων - Μηχανικῶν Ε.Μ.Π., τηλ. 2107272916

Εἰσηγητῆς : ὁ Διευθυντῆς Υ.ΔΟΜ. ἢ ὁ ἐκάστοτε ὀριζόμενος εἰσηγητῆς

Γραμματεὺς ΚΕ.Σ.Ε.Α. : Δημήτριος Ἀναδιώτης, Σχεδιαστῆς, τηλ. 2107272971

Αἱ ἀρμοδιότητες, ὀργάνωσις, διαδικασίαι καὶ λοιπά θέματα τῆς Υ.ΔΟΜ. καὶ τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α., ρυθμίζονται ὡς ἑξῆς :

1. Καθεστὼς ἀδειοδοτήσεως παλαιῶν αἰτήσεων (ὑποβληθεισῶν εἰς τὴν Ναοδομίαν ἕως 1.3.2012)

Κατὰ τὸ ἄρθρον 11 παρ. 1,2,4 τοῦ νόμου 4258/2014 (ΦΕΚ Α' 94/14.4.2014) προβλέπεται ὅτι τὸ ἄρθρον 47Α τοῦ νόμου 4067/2012 (Α' 79), ὅπως προσετέθη διὰ τοῦ ἄρθρου 27 τοῦ ν. 4122/2013 (Α' 49) καὶ τὸ τέταρτον ἐδάφιον τῆς παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 45 τοῦ ν. 4030/2011 (ΦΕΚ Α' 249) ἀντικαθίστανται ὡς ἑξῆς :

«1. Ἀν μέχρι τὴν ἡμερομηνία ἐνάρξεως τοῦ ν. 4067/2012 ἔχει υποβληθεῖ φάκελος γιὰ τὴν ἐκδοση διοικητικῆς πράξης ἀδειας ἐκτέλεσης οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν, σύμφωνα με τὶς διατάξεις τοῦ ν. 1577/1985 ὡς τροποποιήθηκε, κατὰ παρέκκλιση ἀπὸ κάθε ἄλλη διάταξη, ἡ προθεσμία ἐκδόσεως παρατείνεται ἕως 8.2.2015.

2. Αν μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4030/2011 (Α' 249) έχει υποβληθεί φάκελος για την έκδοση διοικητικής πράξης άδειας εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών η προθεσμία έκδοσής της παρατείνεται έως 8.2.2015.

4. Η ισχύς των αδειών επισκευής κτισμάτων σε σεισμόπληκτες και πυρόπληκτες περιοχές που εκδόθηκαν σύμφωνα με ειδικές ρυθμίσεις υπουργικών αποφάσεων κατ' εξουσιοδότηση του ν. 1190/1981 (Α' 203), ως ισχύει, και οι οποίες δεν είχαν λήξει την 1.3.2011 παρατείνεται έως 8.2.2015.»

Συνεπώς, λόγω της άνωτέρω νομοθετικής παρατάσεως, έκκρεμείς φάκελοι δι' έκδοσιν οικοδομικών αδειών :

α. εάν είχαν υποβληθῆ εἰς τό καταργηθέν Γραφεῖον/Διεύθυνσιν Ναοδομίας μέχρι τῆς 1^{ης} Μαρτίου 2012, ὅποτε καί ἤρχισε νά ἰσχύη δυνάμει τοῦ νόμου 4030/2011 (ΦΕΚ Α' 249/25.11.2011) τό νέον σύστημα ἐκδόσεως αδειῶν δομήσεως (σύστημα δύο φάσεων: ἔγκρισις δομήσεως καί ἄδεια δομήσεως —περιγράφεται κατωτέρω), τότε αἱ ἄδειαι θά ἐκδοθοῦν ὑπό τῆς νεοσυστάτου Ὑπηρεσίας Δομήσεως («Υ.ΔΟΜ.») τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπό τό παλαιόν σύστημα ἐκδόσεως τῆς οἰκοδομικῆς ἀδείας (ἦτοι θά ἐκδοθῆ ἄδεια οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν, οἰκοδομική ἄδεια).

β. εάν, ἐπίσης, εἶχον υποβληθῆ εἰς τό καταργηθέν Γραφεῖον/Διεύθυνσιν Ναοδομίας μέχρι τῆς 8^{ης} Ἰουλίου 2012, ὅποτε καί ἤρχισε νά ἰσχύη ὁ Νέος Οἰκοδομικός Κανονισμός (ν. 4067/2012, , ΦΕΚ Α' 79/9.4.2012), τότε θά ἐκδοθοῦν αἱ ἄδειαι ὑπό τῆς νεοσυστάτου Ὑπηρεσίας Δομήσεως («Υ.ΔΟΜ.») τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατά τās πρό τοῦ Νέου Οἰκοδομικοῦ Κανονισμοῦ ἰσχυούσας πολεοδομικάς προϋποθέσεις καί ὄρους.

2. Καθεστῶς ἀδειοδοτήσεως οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων ὑπό τήν ἰσχύν τῶν νόμων 4030/2011 καί 4178/2013

Συμφώνως πρός τήν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ν. 4030/2011, ἡ ὁποία προσετέθη μέ τό ἄρθρον 53 παραγ. 1 τοῦ νόμου 4178/2013 (ΦΕΚ Α' 174/08.8.2013) ἰσχύουν τά κάτωθι:

«2.Α. Για τήν ἐκδοση τῆς ἀδείας δόμησης καί τῆς ἐγκρίσεως δόμησης ἀκινήτων τῶν νομικῶν προσώπων τοῦ ν. 590/1977 (Α' 146) ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου. [ἦτοι 4030/2011]

Β. Εἰδικῶς για κάθε οἰκοδομική ἐργασία που ἀφορᾶ σε Ἱεροῦς Ναοῦς, Μητροπολιτικά Μέγαρα (ένα (1) σε κάθε Μητρόπολη), που ἀνήκουν ἀποκλειστικά καί μόνο σε ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα τοῦ ν. 590/1977 (Α' 146) καί σε Ἱερές Μονές εἰδικά ὅσον ἀφορᾶ τόν περίβολο καί ὅ,τι περικλείεται ἐντός αὐτοῦ καί ἐξυπηρετεῖ τήν κοινοβιακή ζωή, ἡ ἐγκριση δόμησης ἐκδίδεται ἀπό τή Διεύθυνση Οἰκοδομικῶν καί Κτιριακῶν Κανονισμῶν (Δ.Ο.Κ.Κ.) τοῦ Ὑπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας καί Κλιματικῆς Ἀλλαγῆς. [ἄρθρο 7 Ἐλεγχος τῶν ἐργασιῶν δόμησης ν. 4030/2011].

Γ. Για τα ως άνω έργα η γνωμοδότηση επί των αρχιτεκτονικών μελετών εκδίδεται πριν την έγκριση δόμησης από το Κεντρικό Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Ε.Α.) της επόμενης παραγράφου κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη.

Δ. Συστήνεται στην Εκκλησία της Ελλάδος Κεντρικό Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Ε.Α.), που αποτελείται από:

.....

Ε. Μετά την έγκριση δόμησης η άδεια δόμησης και η άδεια καθιερώσεως ή χρήσης εκδίδεται κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου από την Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) της Εκκλησίας της Ελλάδος της περίπτωσης ΣΤ' της παρούσας παραγράφου. Για την έναρξη εκτέλεσης των οικοδομικών εργασιών, πέραν όσων προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, η άδεια δόμησης αποστέλλεται στη Δ.Ο.Κ.Κ. και αποτελεί αρχείο της Δ.Ο.Κ.Κ. για την εκκίνηση της διαδικασίας ελέγχου των κατασκευών κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

ΣΤ. Συστήνεται στην Εκκλησία της Ελλάδος Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.), η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Δόμησης του ν. 4030/2011, όπως εκάστοτε ισχύουν, και εκδίδει την άδεια δόμησης χωρικής δικαιοδοσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος αποκλειστικά και μόνο για τα:

α) Μητροπολιτικά μέγαρα (ένα (1) σε κάθε Μητρόπολη),
 β) των Ιερών Ναών εφόσον ανήκουν αποκλειστικά και μόνο σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/ 1977 (Α' 146), και τα προσκτίσματά τους. Η ανέγερση προσκτίσματος επιτρέπεται μόνο σε Ιερούς Ναούς, που ανήκουν σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/ 1977 (Α' 146) και εφόσον αποτελούν ενιαίο αρχιτεκτονικό σύνολο με τον Ιερό Ναό και εξυπηρετούν τον Ιερό Ναό.

γ) Τις Ιερές Μονές ειδικά όσον αφορά τον περίβολο και ό,τι περικλείεται εντός αυτού και εξυπηρετεί την κοινοβιακή ζωή.

δ) Η έγκριση δόμησης και η έκδοση άδειας δόμησης για ιδιωτικούς ιερούς ναούς και παρεκκλήσια εκδίδονται από τις αρμόδιες κατά τόπους υπηρεσίες δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) των δήμων.

Ζ. Η ανωτέρω Υ.ΔΟΜ. είναι επίσης αρμόδια για την έκδοση αφενός της άδειας καθιερώσεως για όλους των χώρους λατρείας των ανωτέρω κτιρίων και αφετέρου της άδειας χρήσης για των μη λατρευτικούς χώρους των ανωτέρω κτιρίων. Η άδεια καθιερώσεως και η άδεια χρήσης αποτελούν νόμιμη προϋπόθεση για την έναρξη των εργασιών ή χρήσεων που αδειοδοτούνται με την άδεια δόμησης και είναι δυνατόν να ενσωματώνονται στο ίδιο στέλεχος.

Η. Η ανωτέρω Υπηρεσία Δόμησης υπάγεται στην εποπτεία και έλεγχο του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Το προσωπικό της υπηρεσίας προσλαμβάνεται και μισθοδοτείται από την Εκκλησία της Ελλάδος. Η Υπηρεσία Δόμησης είναι ενταγμένη στο εκάστοτε ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο είναι συνδεδεμένες και οι λοιπές Υ.ΔΟΜ.

Θ. Ο ενδιαφερόμενος, για την υποβολή αίτησης για έκδοση της έγκρισης δόμησης υποβάλλει αίτηση και φάκελο στη Δ.Ο.Κ.Κ. ή Υ.ΔΟΜ. κατά περίπτωση, μέσω της κατά τόπον αρμόδιας Ιεράς Μητροπόλεως, εφόσον διατυπώνεται και σύμφωνη γνώμη του επιχωρίου Μητροπολίτου. Η παραπάνω διαδικασία τηρείται για κάθε Ιερά Μονή ή Ιερό Ναό, που ακολουθεί το δόγμα της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας του Χριστού είτε ανήκει σε εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο είτε σε φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου.

Ι. Για τον αγιογραφικό και λοιπό διάκοσμο όλων των Ιερών Μονών και Ιερών Ναών, που αποτελεί καλλιτεχνική εργασία, απαιτείται επίσης άδεια από την Υ.ΔΟΜ. της Εκκλησίας της Ελλάδος και σύμφωνη γνώμη του ΚΕ.Σ.Ε.Α.

.....

ΙΒ. Τα κτίρια της περίπτωσης Β' είναι ειδικά κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος και επιτρέπονται παρεκκλίσεις με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κατά το άρθρο 27 του ν. 4067/2012, όπως εκάστοτε ισχύει, μετά από γνώμη και του ΚΕ.Σ.Ε.Α.

ΙΓ. Για την κατασκευή ή επισκευή των οικοδομών της περίπτωσης Β', αντί του τίτλου ιδιοκτησίας, οι ενδιαφερόμενοι υποχρεούνται να προσκομίσουν, προκειμένης της έκδοσης έγκρισης και άδειας δόμησης, στην αρμόδια Υπηρεσία τα ακόλουθα δικαιολογητικά έγγραφα:

Πιστοποιητικό από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο περί μη διεκδικήσεως του ακινήτου από το Δημόσιο ή Ο.Τ.Α.

Συμβολαιογραφική πράξη συναινέσεως, που συντάσσεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256) ή 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42) ή 62 του ν. 590/1977 (Α' 146), υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου και συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα. Πράξη συναίνεσης κατά τις ανωτέρω διατάξεις συντάσσεται και για ακίνητα Ιερών Μονών.

Προκειμένου για υφιστάμενα κτίρια, υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, στην οποία δηλώνεται ο χρόνος ανέγερσης τους».

Κατόπιν τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 1 παρ. 4 τοῦ νόμου 590/1977 (ΦΕΚ Α΄ 146) διά τοῦ ἄρθρου 68 παρ. 1 ὑποπαρ. 4-5 τοῦ νόμου 4235/2014 (ΦΕΚ Α΄ 32/11.2.2014), ὡς Ἐκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου τοῦ Νόμου 590/1977, τά ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τήν ἀρμοδιότητα τῆς Ὑπηρεσίας Δομήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὀρίζονται ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος (ν.π.δ.δ.), τό Διορθόδοξον Κέντρον (ν.π.δ.δ.) καί ἡ Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ν.π.δ.δ.), αἱ Ἱ. Μητροπόλεις (ν.π.δ.δ.), αἱ Ἐνορίες (ν.π.δ.δ.), αἱ Ἱ. Μοναί μέ νομικήν μορφήν δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου (Ἡσυχαστήρια), ἅπαντα τά Ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα (ν.π.ἰ.δ.) τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, Ἐνοριῶν καί Ἱ. Μονῶν, ἅπαντα τά Ἱερά Προσκυνηματα (ν.π.ἰ.δ.) ὡς καί τά Ἐκκλησιαστικά Μουσεία (ν.π.ἰ.δ.).

Ἡ Ὑπηρεσία Δομήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι καθ' ὕλην ἀρμοδία διά τὰς οἰκοδομικάς ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν εἰς :

α) **Μητροπολιτικά κτίρια**, ἐν (1) ἀνά ἐκάστην Μητρόπολιν. Ἐπομένως, κατόπιν τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου 4178/2013 πᾶσα Ἱ. Μητρόπολις δύναται νά ζητήσῃ ἄδειαν ἀνεγέρσεως δι' ἐν Μητροπολιτικόν Μέγαρον ἀπό τήν Ὑ.ΔΟΜ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ διά περαιτέρω τοῦ Μητροπολιτικοῦ κτιρίου κτίρια ὑπηρεσιῶν, πού ἐξυπηρετοῦν διοικητικάς κ.λπ. λειτουργίας τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως ἀρμοδία διά τήν ἀδειοδότησιν τῆς ἀνεγέρσεως τῶν εἶναι ἡ Ὑπηρεσία Δομήσεως τοῦ τοπικοῦ Δήμου,

β) **Ναοὺς (μὴ ἰδιωτικούς), πού ἀνήκουν εἰς Μητροπόλεις, Ἐνορίας, Μονάς, Προσκυνηματα, Ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα.** Ἀρμοδία ἐπίσης διά τὰ προσκτίσματα τῶν ἐν λόγῳ Ἱερῶν Ναῶν εἶναι ἡ Ὑ.ΔΟΜ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τά ὁποῖα προσκτίσματα πρέπει νά συγκεντρῶνουν τρία χαρακτηριστικά σωρευτικῶς :

αα) τό ἀκίνητον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖνται, νά ἀνήκῃ εἰς τό νομικόν πρόσωπον τοῦ ν. 590/1977, εἰς τό ὁποῖον ἀνήκει καί ὁ Ἱ. Ναός,

ββ) τό πρόσκτισμα, εἴτε κεῖται εἰς τό αὐτό εἴτε εἰς ὄμορον μέ τόν Ἱερόν Ναόν ἀκίνητον, δέον πάντως ὡς κτίριον νά ἀποτελεῖ ἐνιαῖον ἀρχιτεκτονικόν σύνολον μέ τόν Ἱερόν Ναόν καί

γγ) ἡ χρῆσις τοῦ προσκτίσματος πρέπει νά ἀποβλέπῃ εἰς τήν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καί ὄχι εἰς ἑτεροειδεῖς σκοπούς.

γ) **Ἱεράς Μονάς (ἀνεξαρτήτως νομικῆς μορφῆς).** Ὁ νομοθέτης ἀποδίδει τήν κτιριοδομικήν ἐννοίαν τῆς Ἱεράς Μονῆς ὡς «τόν περίβολο καί ὅ,τι περικλείεται ἐντός αὐτοῦ καί ἐξυπηρετεῖ τήν κοινοβιακήν ζωή» (ἄρθρον 2 παρ. 2 πέρ. ΣΤ' στοιχ. γ' νόμου 4030/2011). Ὑπό τόν ὀρισμόν τοῦτον καλύπτεται ἡ μάνδρα τῆς Ἱεράς Μονῆς, ὁ Καθολικός Ναός καί τά Παρεκκλήσιά του, Ἀρχονταρίκι, κελλία μοναχῶν, ξενῶνες τῆς Μονῆς, μαγειρεῖα, ἐργαστήρια, ἀποθήκαι κ.λπ., ὅ,τιδήποτε δηλαδή περικλείεται ὑπό τοῦ περιβόλου τῆς Ἱεράς Μονῆς καί λειτουργικῶς ἐξυπηρετεῖ τό μοναστηριακόν κοινόβιον. Αὐτονόητον εἶναι ὅτι ὁ περίβολος τῆς Ἱεράς Μονῆς καθορίζεται ὑπό τοῦ διοικητικοῦ ὄργανου ἐκάστης Ἱεράς Μονῆς (Ἡγουμενοσυμβούλιον ἐκλεγμένον ἢ διωρισμένον κατά τόν ν. 590/1977 ἢ τό ν.δ. 374/1947).

Εἰς τήν ἐννοίαν τῆς Ἱεράς Μονῆς ἐμπίπτουν κατά τό ἄρθρον 4 παρ. 1 περ. Α' στοιχ. γ' τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπ' ἀριθμ. 247/2013

καί τά Μετόχια τῶν Ἱερῶν Μονῶν, εἰς τά ὅποια αἱ οἰκοδομικαί ἐργασίαι ἐπίσης ἀδειοδοτοῦνται ὑπό τῆς Υ.ΔΟΜ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀρκεῖ αὐτά νά ἔχουν ἅπαντα τά ἀνωτέρω κτιριοδομικά στοιχεῖα τῆς Ἱ. Μονῆς (μοναστηριακόν περιβόλον, Ἱ. Ναόν, κελλία καί χώρους ἐξυπηρετήσεως τῆς διαβιώσεως τῶν μοναχῶν) κατά τό ἄρθρον 4 Ι.Α.γ' τοῦ Κανονισμοῦ 247/2013.

3. Διοικητική διαδικασία ἀδειοδοτήσεως ὑπό τό νέον σύστημα (ἄρθρον 5 Κανονισμοῦ 247/2013 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ΦΕΚ Α' 258/4.12.2013)

Ι. Διαδικασία ἀδειοδοτήσεως τῶν κατασκευῶν καί χρήσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων τοῦ Ν. 590/1977

Κατά τό νέον σύστημα ἐκδόσεως ἀδειοδοτήσεως (ν. 4030/2011), τό ὁποῖον ἔχει ἐπεκταθῆ καί εἰς τά ἐκκλησιαστικά κτίρια, ἡ ἀδειοδότησις χωρίζεται εἰς δύο φάσεις :

α) ἔγκρισις δομήσεως: ἡ πιστοποίησης τοῦ δικαιώματος δομήσεως συμφώνως πρὸς τούς ὅρους δομήσεως, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει τήν ἔκδοσιν τῆς ἀδείας δομήσεως (πιστοποιεῖται ὅτι τό ἀκίνητον εἶναι ἄρτιον, οἰκοδομήσιμον, οἱ ὅροι δομήσεώς του, ὅτι ἡ προτεινομένη τοποθέτησις τοῦ κτιρίου ἐπιτρέπεται εἰς τό ἀκίνητον).

β) ἄδεια δομήσεως: ἡ ἄδεια πού ἐπιτρέπει τήν ἐκτέλεσιν τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν, αἱ ὁποῖαι περιγράφονται εἰς αὐτήν καί εἰς τὰς μελέτας αἱ ὁποῖαι τήν συνοδεύουν, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις.

Ἀναλυτικῶς, διά τήν νόμιμον ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν πάσης κατασκευῆς ἢ τῆς ἀλλαγῆς χρήσεως τῆς καθ' ὕλην ἀρμοδιότητος τῆς Υ.ΔΟΜ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προϋποτίθεται κατά σειράν:

1) ἡ ὑποβολή αἰτήσεως πρὸς τόν ἐπιχώριον Μητροπολίτην διά τήν ἔκδοσιν ἐγγράφου συμφώνου γνώμης περί τῆς ἐκκλησιαστικῆς κατασκευῆς ἢ χρήσεως καί ἡ κατάθεσις τῆς ἀρχιτεκτονικῆς μελέτης εἰς τήν κατά τόπον ἀρμοδίαν Ἱεράν Μητρόπολιν διά τήν προώθησιν τῆς πρὸς τό ΚΕ.Σ.Ε.Α. καί τήν ἔκδοσιν θετικῆς γνώμης τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α. ἐπὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς μελέτης,

2) ἡ ἔγγραφος σύμφωνος γνώμη - ἄδεια τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου διά τήν ἐκκλησιαστικὴν κατασκευὴν ἢ χρῆσιν, εἰδ' ἄλλως ὁ φάκελος δέν προωθείται πρὸς γνωμοδότησιν ὑπό τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α. καί πρὸς ἔκδοσιν ἐγκρίσεως δομήσεως ὑπό τῆς Δ.Ο.Κ.Κ. τοῦ Ὑπουργείου Περιβάλλοντος, ἀλλά ἐπιστρέφεται εἰς τόν ἐνδιαφερόμενον καί ἡ πρόοδος τῆς διαδικασίας κωλύεται,

*2.β.) ἡ θετικὴ γνωμοδότησις τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α. ἐπὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς μελέτης. Διά τήν ἔκδοσιν γνωμοδοτήσεως τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α. προκαταβάλλονται ἀπὸ τόν ἐνδιαφερόμενον τὰ προβλεπόμενα εἰς τόν Κανονισμόν 247/2013 (ὄρ. κατωτέρω) τέλη εἰς τόν τραπεζικόν λογαριασμόν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ τῆς Ἑλλάδος μέ ἀρ. 040/558100-16. Εἰς τό γραμμάτιον εἰσπράξεως τῆς Τραπεζῆς δέον νά ἀναγράφηται ἡ ἐπωνυμία τοῦ φορέως, ὁ ὁποῖος ζητεῖ τήν ἔκδοσιν τῆς ἀδείας καί ὡς αἰτιολογία ἐμβάσματος: «Τέλη Υ.ΔΟΜ.-ΚΕ.Σ.Ε.Α.». Τό γραμμάτιον εἰσπράξεως ἢ ἀποδεικτικόν

ηλεκτρονικού εμβάσματος αποστέλλεται εις την Υ.ΔΟΜ. διά τηλεμοιότυπου εις τόν αριθμόν 2107272280 ή αποτυπωμένον διά σαρωτού εις την ηλεκτρονικήν διεύθυνσιν: ydom@ecclesia.gr

3) ή επιστροφή από τό ΚΕ.Σ.Ε.Α. της αρχιτεκτονικής μελέτης μετά συμφώνου γνώμης του ΚΕ.Σ.Ε.Α. προς την Ίεράν Μητρόπολιν, ή όποία διαβιβάζει ακόλουθως την αίτησιν διά την έγκρισιν δομήσεως μετά των λοιπών δικαιολογητικών της προς την Διεύθυνσιν Οικοδομικού και Κτιριοδομικού Κανονισμού (Δ.Ο.Κ.Κ.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ένεργείας και Κλιματικής Άλλαγής

4) εις περιπτώσεις έργασιών ή χρήσεων, περί των οποίων δέν απαιτείται ή έγκρισις αρχιτεκτονικής μελέτης, ό άρμόδιος Μητροπολίτης, έφ' όσον έκδώση σύμφωνον γνώμην περί αυτών, προωθεί άπ' ευθείας την αίτησιν μετά των δικαιολογητικών της και της συμφώνου γνώμης του προς την Δ.Ο.Κ.Κ. του Υ.Π.Ε.Κ.Α. διά την έκδοσιν έγκρίσεως δομήσεως,

5) άφ' ου έκδοθή ή έγκρισις δομήσεως υπό της Δ.Ο.Κ.Κ. υποβάλλεται ή αίτησις και τά δικαιολογητικά του ενδιαφερομένου, όμοϋ μετά της έγγραφου συμφώνου γνώμης του Μητροπολίτου και της έγκρίσεως δομήσεως της Δ.Ο.Κ.Κ. προς την Υ.ΔΟΜ. της Έκκλησίας της Ελλάδος διά την έκδοσιν άδειας δομήσεως,

6) ή έκδοσις άδειας δομήσεως υπό της Υ.ΔΟΜ. της Έκκλησίας της Ελλάδος, άφ' ου έξετάση τάς μελέτας και τά κατά νόμον δικαιολογητικά,

7) ή άδεια καθιερώσεως ή άδεια χρήσεως (άναλόγως προς τόν λατρευτικόν ή γενικώς θρησκευτικόν προορισμόν της κατασκευής ή χρήσεως), ή όποία περιλαμβάνεται εις τό στέλεχος της άδειας δομήσεως, σφραγίζεται δέ και υπογράφεται «τῆ έντολή της Ίεράς Συνόδου» υπό του Αρχιγραμματέως Αυτής, έφ' όσον ή ως άνω Υ.ΔΟΜ. έκδώση την άδειαν δομήσεως και αποτελεί πρόσθετον νόμιμον προϋπόθεσιν διά την έναρξιν των έργασιών (άρθρον 2 παρ. 2 περ. Ζ του ν. 4030/2011),

8) ή αυθημερόν άποστολή του στελέχους της άδειας δομήσεως εκ της Υ.ΔΟΜ. προς την Δ.Ο.Κ.Κ., όποτε αποτελεί αρχείον της Δ.Ο.Κ.Κ. διά την εκκίνησιν της διαδικασίας έλέγχου των κατασκευών κατά τάς κειμένας διατάξεις.

II. Διαδικασία άδειοδοτήσεως ιδιωτικῶν Ίερών Ναών

Άπαιτείται :

1) ή υποβολή αίτησεως του ιδιώτου (φυσικού ή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου) προς τόν επιχώριον Μητροπολίτην διά την παροχήν έγγραφου συμφώνου γνώμης περί της εκκλησιαστικής κατασκευής ή χρήσεως,

2) ή έγγραφος σύμφωνος γνώμη - άδεια του επιχωρίου Μητροπολίτου διά την εκκλησιαστικήν κατασκευήν ή χρῆσιν. Άνευ συμφώνου γνώμης του Μητροπολίτου ό φάκελος διά την γνωμοδότησιν του τοπικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής (Σ.Α.) του ν. 4030/2011 και ή αίτησις διά την έγκρισιν δομήσεως δέν προωθούνται εις τό Σ.Α. και την άρμοδίαν Υ.ΔΟΜ. του οικείου Ο.Τ.Α. και ή έκδοσις έγκρίσεως δομήσεως υπό της έν λόγω Υ.ΔΟΜ. κωλύεται (άρθρον 2 παρ. 2 περ. Θ. έδαφ. 1 του ν. 4030/2011),

3) η προώθησις τῆς αἰτήσεως καὶ τῶν δικαιολογητικῶν διὰ τὴν ἔγκρισιν δομῆσεως καὶ τὴν ἄδειαν δομῆσεως ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως πρὸς τὴν κατὰ τὸπον ἀρμοδίαν Υ.ΔΟΜ. τοῦ οἰκείου Δήμου, ἢ ὁποία ἔχει τὴν ἀρμοδιότητα ἐκδόσεώς των.

Ἡ παραπάνω διαδικασία (παρ. I καὶ II) τηρεῖται διὰ πᾶσαν Ἱεράν Μονήν ἢ Ἱερόν Ναόν, πού ἀκολουθεῖ τό δόγμα τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἴτε ἀνήκει εἰς ἐκκλησιαστικόν νομικόν πρόσωπον ἢ εἰς φυσικόν πρόσωπον ἢ νομικόν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου (ἄρθρον 2 παρ. 2 περ. Θ ἔδαφ. 2 τοῦ ν. 4030/2011).

4. Κωδικοποίησις σταδίων διαδικασίας ἀδειοδοτήσεως

ΒΗΜΑΤΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΕΩΣ :

A. ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΕΡΓΟΔΟΤΟΥ, ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ :

1. Ὑποβολή αἰτήσεως συμφώνου γνώμης (συναινέσεως) Μητροπολίτου.
2. Κατάθεσις ἀρχιτεκτονικῆς μελέτης (σχεδίων καὶ τεχνικῆς ἐκθέσεως), φωτογραφικῆς ἀποτυπώσεως, τοπογραφικοῦ καὶ διαγράμματος δομῆσεως καὶ σχεδίων ξυλοτύπων εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν, προκειμένου νά διαβιβασθοῦν εἰς τό ΚΕ.Σ.Ε.Α., προκαταβολή τέλους ὑπέρ ΚΕ.Σ.Ε.Α.
3. Κατάθεσις φακέλου μελετῶν καὶ δικαιολογητικῶν (μετά τῶν σχετικῶν ἐγκρίσεων) δι' ἀποστολήν πρὸς τὴν Δ.Ο.Κ.Κ. διὰ τὴν ἔγκρισιν δομῆσεως.

B. ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ :

1. Ἐκδοσις ἐγγράφου συμφώνου γνώμης Μητροπολίτου (Ἀπόφασις – Πρᾶξις ἐπιχωρίου Μητροπολίτου, Ἄρθρον 5 παράγραφος I, περ. β' Κανονισμοῦ 247/2013 Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος).
2. Προώθησις ἀρχιτεκτονικῆς μελέτης, τοπογραφικοῦ, διαγράμματος δομῆσεως καὶ φωτογραφικῆς ἀποτυπώσεως πρὸς τό ΚΕ.Σ.Ε.Α., μετά σχεδίων ξυλοτύπων.

Γ. ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΚΕ.Σ.Ε.Α :

Ἐξέτασις μελέτης καί :

1. Ἐγκρισίς μελέτης καὶ ἐπιστροφή πρὸς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν ἢ
2. διαφωνία καὶ τροποποίησις μελέτης, κατόπιν ἐπικοινωνίας μέ τοὺς μελετητάς (καὶ κοινοποίησις πρὸς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν), τελική ἔγκρισίς καὶ ἐπιστροφή μελέτης πρὸς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν.

Δ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ :

Προώθησις ὑποβληθέντος φακέλου καὶ ἐγκρίσεως ΚΕ.Σ.Ε.Α. (θεωρημένα σχέδια, τεχνική ἐκθεσις, τοπογραφικόν διάγραμμα, διάγραμμα δομῆσεως) πρὸς τὴν Δ.Ο.Κ.Κ. τοῦ Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Ε. Δ.Ο.Κ.Κ. (Υ.Π.Ε.Κ.Α.) :

1. Έξέτασις, έγκρισις και χορήγησις Έγκρίσεως Δομήσεως
2. Άπόρριψις,
3. Έπιστροφή εις τήν Ί. Μητρόπολιν
4. Έπικοινωνία, τροποποιήσις μελέτης και τελική έγκρισις

ΣΤ. ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ : προκαταβολή τέλους υπέρ Υ.ΔΟΜ. και κατάθεσις λοιπών μελετών εις τήν Ίεράν Μητρόπολιν.

Ζ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ : προώθησις τών λοιπών μελετών προς τήν Υ.ΔΟΜ. τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Η. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΟΜΗΣΕΩΣ (Υ.ΔΟΜ.) ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ :

1. Έλεγχος πληρότητος λοιπών δικαιολογητικών (μελέται, φορολογικά, άμοιβαί μηχανικών).
2. Έκδοσις Άδειας Δομήσεως και Άδειας καθιερώσεως ή χρήσεως.
3. Άποστολή άδειας προς τήν Δ.Ο.Κ.Κ. και ένήμερωσις Δ.Ο.Κ.Κ. διά τήν ένκίνησιν τής διαδικασίας έλέγχου τών κατασκευών.
4. Άποστολή τοῦ έντύπου τής Άδειας Δομήσεως και τής Άδειας καθιερώσεως/χρήσεως προς τήν Ί. Μητρόπολιν και τόν αίτούντα έργοδότην - ιδιοκτήτην.

5. Δικαιολογητικά και άπαιτούμεναι μελέται

Σημειούται ότι ισχύει διά τά έκκλησιαστικά ακίνητα ή κειμένη γενική πολεοδομική νομοθεσία (ν. 4030/2011, ν. 4067/2012, κ.λπ.), οί γενικοί και οί τυχόν ειδικοί τοπικοί όροι δομήσεως, ώς έκάστοτε ισχύει. Όσον άφορᾷ εις τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά, τās μελέτας και τās προδιαγραφάς των, οί μελετηταί δύνανται νά άνατρέξουν εις τήν σχετικήν νομοθεσίαν άναλόγως τοῦ είδους τών οίκοδομικών έργασιών, ήτοι Άδειαι Δομήσεως, Έγκρίσεις Έργασιών Μικρής Κλίμακος, Έργασίαι τής παραγ. 3 και 4 τοῦ άρθρου 4 τοῦ ν. 4067/2012 (ν. 4030/2011, Υ.Α. οικ.7533/2012, ΦΕΚ Β΄ 251/2012, ν. 4067/2012, Υ.Α. οικ. 55174/2013, ΦΕΚ Β΄ 2605/2013, κ.λπ.) (Παράρτημα Ι)

Οί Υ.ΔΟΜ. τών τοπικών Δήμων χορηγοῦν τούς όρους δομήσεως και θεωροῦν αὐτούς εις τοπογραφικόν διάγραμμα τοῦ οίκοπέδου, προκειμένου νά γίνη ὁ έλεγχος και νά έκδοθῆ ή Έγκρισις Δομήσεως υπό τής Δ.Ο.Κ.Κ.

Παρεκκλίσεις ώς προς τό ύψος και τόν συντελεστήν ὄγκου έπιτρέπονται, συμφώνως προς τήν παράγραφον 2 τοῦ άρθρου 15 τοῦ ν. 4067/2012, τήν παράγραφον 1 τοῦ άρθρου 27 τοῦ ν. 4067/2012 και τήν παράγραφον 2 περ. ΙΒ΄ τοῦ άρθρου 2 τοῦ ν. 4030/2011, μέ άπόφασιν τοῦ Υπουργοῦ Περιβάλλοντος, Ένεργείας και Κλιματικής Άλλαγῆς κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α.

Διά τήν πληρότητα τών προς έξέτασιν υπό τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α. φακέλων άπαιτείται : Αρχιτεκτονική Μελέτη, Τοπογραφικόν Διάγραμμα, Διάγραμμα Δομήσεως (εις τās περιπτώσεις άνεγέρσεων, προσθηκών, τροποποιήσεως και άλλα-

γής χρήσεως), πλήρης φωτογραφική αποτύπωση και Τεχνική Αιτιολογική Έκθεση, καθώς και σχέδια ξυλοτύπων και αποδεικτικά προκαταβολής του σχετικού τέλους υπέρ ΚΕ.Σ.Ε.Α. Ειδικώς, διά Ίερους Ναούς Ιδιαίτερων Αρχιτεκτονικών Απαιτήσεων και συνθέτων όγκοπλαστικών επιλύσεων, διά τήν διευκόλυνσιν του έλέγχου από τό ΚΕ.Σ.Ε.Α. και τήν αρχιτεκτονικήν επίλυσιν κατά τόν σχεδιασμόν, προτείνεται ή υποβολή, έκτός των προβλεπομένων σχεδίων τής αρχιτεκτονικής μελέτης, σχεδίου άνόψεως των Ναών, καθώς και τρισδιάστατος άξονομετρική ή προοπτική άπεικόνισις του έσωτερικού, πέραν αυτής του έξωτερικού, ή όποία ήδη άπαιτείται εις τό διάγραμμα δομήσεως. Τό ΚΕ.Σ.Ε.Α. δύναται εις ειδικάς περιπτώσεις νά ζητήση και έπιπλέον δικαιολογητικά στοιχεία, άκόμη και σχετιζόμενα προς τάς άλλας μελέτας (ήλεκτρομηχανολογικά κ.λπ.), όταν κρίνηται ότι έπηρεάζουν έν γένει τήν πρότασιν.

Σημειούται επίσης ότι και επί των έκκλησιαστικών κατασκευών ισχύει ή παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4030/2011:

«Οι μελετητές μηχανικοί ευθύνονται για την εκπόνηση όλων των επί μέρους μελετών σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Για τις άδειες δόμησης που αφορούν κτίρια σε παραδοσιακό οικισμό, παραδοσιακό ή ιστορικό τμήμα πόλης, οικιστικό σύνολο που έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, καθώς και κηρυγμένα διατηρητέα κτίρια ή νεότερα μνημεία οι αρχιτεκτονικές μελέτες εκπονούνται και υπογράφονται αποκλειστικά από αρχιτέκτονες μηχανικούς και οι στατικές μελέτες από αρμόδιους πολιτικούς μηχανικούς».

Κατά τήν διαδικασίαν των ελέγχων, θά πραγματοποιοῦνται οί έλεγχοι φορολογικών όφειλών ανά στάδιον, όπως προβλέπεται υπό τής κειμένης νομοθεσίας (Υ.Α. οικ.7533/2012, ΦΕΚ Β΄ 251).

6. Τέλη (άρθρον 12 Κανονισμού 247/2013)

Διά τήν έκδοσιν έκάστης άδειας δομήσεως υπό τής Υ.ΔΟΜ. προκαταβάλλεται υπό του αίτουντος αναλογικόν τέλος ποσοῦ 2,00 ευρώ/τ.μ. τής άδειοδοτουμένης κατασκευής.

Διά τήν έκδοσιν έκάστης γνωμοδοτήσεως του ΚΕ.Σ.Ε.Α. υπό του αίτουντος προκαταβάλλεται πάγιον τέλος ποσοῦ 150,00 ευρώ ανά πᾶσαν άδειοδοτουμένην κατασκευήν.

Διά τήν αναθεώρησιν τής άδειας δομήσεως υπό τής Υ.ΔΟΜ. προκαταβάλλεται υπό του αίτουντος πάγιον τέλος ποσοῦ 100,00 ευρώ ανά πᾶσαν άδειοδοτουμένην κατασκευήν. Η αναθεώρησις τής άδειας δομήσεως, ή όποία συνεπάγεται μεταβολήν έγκεκριμένης μελέτης, υποβάλλεται εις τό (άνωτέρω) αναλογικόν τέλος τής άδειας δομήσεως.

Εις περίπτωσιν ανάγκης διενεργείας αυτοψίας πρό τής αναθεωρήσεως ό αιτών προκαταβάλλει τά έξοδα μεταβάσεως και διαμονής του άρμοδίου υπαλλήλου.

Διά τήν ἐνημέρωσιν τοῦ φακέλου τῆς ἀδείας δομήσεως ὑπό τῆς Υ.ΔΟΜ. προκαταβάλλεται ὑπό τοῦ αἰτοῦντος πάγιον τέλος ποσοῦ 100,00 εὐρώ (ἐκτός ἐάν πρόκειται περί μεταβολῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ ιδιοκτήτου, ὅποτε δέν ὀφείλεται τέλος).

Διά τήν ἔκδοσιν ἀδείας ἐργασιῶν μικρῆς κλίμακος προκαταβάλλεται ὑπό τοῦ αἰτοῦντος πάγιον τέλος ποσοῦ 80,00 εὐρώ.

Τά τέλη προκαταβάλλονται πρὸς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, εἰσπράττονται ὑπό τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. καί ἔχουν ὡς ἀποκλειστικόν προορισμόν τήν κάλυψιν τῶν λειτουργικῶν δαπανῶν καί ἐν γένει τήν ὑποστήριξιν λειτουργίας τῆς Υ.ΔΟΜ. καί τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α.. Τά ἀνωτέρω τέλη προκαταβάλλονται ὑπό τοῦ αἰτοῦντος, ὥστε ἀκολούθως νά διενεργηθοῦν αἱ διοικητικαί διαδικασίαι, τὰς ὁποίας ζητεῖ ὁ αἰτῶν.

Τά ἀνωτέρω τέλη καταβάλλονται καί διά τήν ἔκδοσιν ἀδειῶν ἐπί αἰτήσεων ἐκκρεμῶν (κατατετεθειμένων πρὸ τοῦ ν. 4178/2013).

7. Καλλιτεχνικά ἔργα

Διά τόν ἀγιογραφικόν καί λοιπόν διάκοσμον ὄλων τῶν Ἱερῶν Μονῶν καί Ἱερῶν Ναῶν, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ καλλιτεχνικήν ἐργασίαν, ἀπαιτεῖται ἐπίσης ἀδεία ὑπό τῆς Υ.ΔΟΜ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί σύμφωνος γνώμη τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α. (ἄρθρον 2 παρ. 2 περ. Ι τοῦ ν. 4030/2011).

Σημειοῦται ὅτι κατόπιν τοῦ ἄρθρου 68 παρ. 1 ὑποπαρ. 3 τοῦ νόμου 4235/2014 (ΦΕΚ Α΄ 32/11.2.2014) δέν ἰσχύουν πλέον ἐπί τῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου καί ἰδιωτικοῦ δικαίου τοῦ ν. 590/1977 αἱ διατάξεις περί τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῶν Ν.Π.Δ.Δ., ἄρα καί αἱ διατάξεις περί ἀναθέσεως καί ἐκτελέσεως ἔργων, προμηθειῶν, ὑπηρεσιῶν τῶν ν.π.δ.δ., ἐκτός ἐάν μνημονεύουν εἰδικῶς τά ἐκκλησιαστικά ν.π.δ.δ. Ἀπό τῆς 11.2.2014 (ἔναρξις ἰσχύος νόμου 4235/2014) δέν ἰσχύει ἐπί τῶν ἐκκλησιαστικῶν ν.π.δ.δ. ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ ν. 1218/1981, κατὰ τήν ὁποίαν: «1. Μόνον τακτικά μέλη τοῦ Ἐπιμελητηρίου δύνανται νά ἀναλαμβάνουν καί ἐκτελοῦν παραγγελίας ἔργων ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, χαρακτικῆς καί διακοσμητικῆς διά λογαριασμόν: α)..., β)..., γ) Κοινοφελῶν Ἰδρυμάτων καί Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, δ) Ἑραρικῶν Ἐπιτροπῶν, ε)..., στ) Ἱερῶν Ναῶν, ...».

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων (68 παρ. 1 ὑποπαρ. 3 ν. 4235/2014, 9 παρ. 1 ν. 1218/1981) προκύπτει ὅτι εἰς τά ν.π.δ.δ. τοῦ ἄρθρου 9 παρ. 1 περ. γ΄ τοῦ ν. 1218/1981 δέν ἐντάσσονται πλέον τά ἐκκλησιαστικά ν.π.δ.δ. (Μοναί, Ἑνορίαί, Μητροπόλεις) λόγω τῆς γενικῆς ἐξαιρέσεως τοῦ ἄρθρου 68 παρ. 1 ὑποπαρ. 3 τοῦ ν. 4235/2014. Ἡ μνεία τῆς περιπτώσεως στ΄ τοῦ ἄρθρου 9 παρ. 1 ὅτι τά μέλη τοῦ Ἐπιμελητηρίου μόνον «δύνανται νά ἀναλαμβάνουν καί ἐκτελοῦν παραγγελίας ἔργων διά λογαριασμόν: στ) Ἱερῶν Ναῶν», δέν ἀφορᾷ εἰς τὰς Ἑνορίας (ν.π.δ.δ.), καθ΄ ὅσον αἱ Ἑνορίαί (καί ὄχι οἱ Ἱεροί Ναοί) ἀποτελοῦν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου καί ἐντάσσονται εἰς τήν περίπτωσιν γ΄ τοῦ ἄρθρου 9 παρ. 1, εἰς τήν ὁποίαν γίνεται λόγος περί «Νομι-

κῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» καί ἀπό τῆς ὁποίας εἰσήχθη πλέον ἐξαίρεσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ν.π.δ.δ. Συνεπῶς, δὲν ἀπαιτεῖται ἀπὸ 11.2.2014 ὁ ἐργολήπτης ἀγιογράφος ἢ διακοσμητὴς ἢ γλύπτης νά τυγχάνη μέλος τοῦ Ἐπιμελητηρίου Εἰκαστικῶν Τεχνῶν Ἑλλάδος, ὥστε νά ἀναλάβῃ καλλιτεχνικὴν ἐργασίαν εἰς ἐκκλησιαστικόν ν.π.δ.δ. (π.χ. Μητρόπολιν, Ἐνορίαν, Μονήν). Οἴκοθεν νοεῖται ὅτι δὲν ἰσχύει ἡ ἀνωτέρω διάταξις τοῦ ν. 1218/1981 προκειμένου περὶ τῶν Ἑραρικῶν Ἐπιτροπῶν τῶν Ἐνοριῶν, διότι εἰς τὴν ἀνωτέρω διάταξιν νοοῦνται αἱ Ἑραρικαὶ Ἐπιτροπαί, αἱ ὁποῖαι ἔχουν προσλάβει νομικὴν προσωπικότητα κατὰ τὸν Ἀστικόν Κώδικα (122 ΑΚ) κατόπιν ἐκδόσεως σχετικοῦ προεδρικοῦ διατάγματος (ἄρθρον 123 ΑΚ) καί ὄχι αἱ μὴ κεκτημένα νομικὴν προσωπικότητα Ἑραρικαὶ Ἐπιτροπαί τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπ' ἀριθμ. 8/1979 (ΦΕΚ Α' 1/1980), αἱ ὁποῖαι ἰδρύνονται «μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ἐκκλ. Συμβουλίου καί ἔγκρισιν τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου» (ἄρθρον 17 παρ. 1) καί ἀποτελοῦν ὄργανα τῶν Ἐνοριῶν.

Μετά τὴν νέαν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 2 περ. Γ' τοῦ ν. 4030/2011 (= ἄρθρον 53 παρ. 1 τοῦ ν. 4178/2013) διὰ τὴν ἐκτέλεσιν πάσης καλλιτεχνικῆς ἐργασίας εἰς ἐκκλησιαστικόν κτίριον νομικοῦ προσώπου τοῦ ν. 590/1977 (Ἐνορία, Μονή, Μητρόπολιν, Προσκύνημα, Ἴδρυμα κ.λπ.) ἢ ἰδιωτικόν Ναόν ἀπαιτεῖται καί ἀρκεῖ ἡ καλλιτεχνικὴ ἄδεια, ἡ ὁποία ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς Υ.ΔΟΜ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατόπιν συμφώνου γνώμης τοῦ ΚΕ.Σ.Ε.Α., ἄνευ τῆς ὁποίας ἀπαγορεύεται ἡ ἔναρξις καλλιτεχνικῆς ἐργασίας, εἴτε ὁ καλλιτέχνης εἶναι ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ Ἐπιμελητήριο Εἰκαστικῶν Τεχνῶν εἴτε ὄχι.

Ὅσον ἀφορᾷ, κατὰ τὰ λοιπά, εἰς τὰ δικαιολογητικά καί τὰς προδιαγραφὰς τῶν μελετῶν διὰ τὰ καλλιτεχνικά ἔργα, συμφώνως πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 2851/7-8-2001 Ἐγκύκλιον Σημεῖωμα τῆς Ἱεραῆς Συνόδου :

1. Εἰκονογράφησις Ἱερῶν Ναῶν

Ὁ προτεινόμενος ἀγιογράφος δέον ὅπως :

α) Προσκομῖζῃ τὰ κάτωθι:

- ❖ Εἰκονογραφικόν πρόγραμμα ὁλοκλήρου τοῦ Ναοῦ, εἰς κλίμακα 1:50.
- ❖ Τεχνικὴν ἔκθεσιν, ἀφορῶσαν εἰς τὸν τρόπον ἐφαρμογῆς τῆς ἐργασίας, μέ ἀναφορὰν εἰς τὰ προτεινόμενα ὑλικά.
- ❖ Ἐγχρωμα ἀναλυτικά σχέδια λεπτομερειῶν, εἰς κλίμακα 1:10 (κεφαλὴν Παναγίας, ἐάν πρόκειται διὰ Πλατυτέραν, κεφαλὴν Παντοκράτορος, ἐάν πρόκειται διὰ τροῦλλον. Ἐάν πρόκειται διὰ σύνθεσιν, κεφαλὴν τοῦ κυριωτέρου προσώπου τῆς συνθέσεως).
- ❖ Λεπτομερῆ χρωματικὴν μελέτην τοῦ πρὸς ἀγιογράφησιν τμήματος, εἰς κλίμακα 1:20.
- ❖ Φωτογραφίας τοῦ τμήματος τοῦ Ναοῦ, τὸ ὁποῖον πρόκειται νά ἀγιογραφηθῇ.

β. Ἐάν πρόκειται διὰ συνέχισιν ἀγιογραφήσεως ἀπὸ ἄλλον καλλιτέχνην, τότε δέον ὅπως προσκομισθοῦν σχέδια, τὰ ὁποῖα θά δεικνύουν πόση ἐπιφάνεια ἔχει ἀγιογραφηθῇ καί πόση ἐπιφάνεια εἶναι λευκὴ.

Ἐπίσης, φωτογραφίας τῆς ἤδη ὑπαρχούσης ἀγιογραφήσεως ἢ πλήρη ἔγχρωμον μελέτην διὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἢ ὁποία πρόκειται νὰ ἱστορηθῆ, εἰς κλίμακα 1:20.

γ. Εἰς περίπτωσιν ἀγιογραφήσεως Ἱερῶν Ναῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν χαρακτηρισθῆ ὡς μνημεῖα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ ἢ διὰ Ναοὺς μὴ χαρακτηρισμένους, ἀλλὰ ἡλικίας πρὸ τοῦ 1830 (ὁπότε κατὰ τὸν ν. 3028/2002 θεωροῦνται ἀρχαῖα μνημεῖα), νὰ προσκομίζηται ἄδεια τῆς ἀντιστοίχου Ἐφορείας τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ.

2. Τέμπλα, Ἐπιπλα, Δαπεδοστρώσεις, Ὁρθομαρμαρώσεις, Χρωματισμοί κ.λπ.

Διὰ τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἀπαιτοῦνται :

- ❖ Τομαί κατὰ μῆκος καὶ κατὰ πλάτος τοῦ Ἱ. Ναοῦ, εἰς τὰς ὁποίας θὰ φαίνεται ἡ τοποθέτησις, (π.χ. τοῦ τέμπλου), ἐν σχέσει πρὸς τὸν ὑπόλοιπον Ἱερόν Ναόν.
- ❖ Κάτοψις τοῦ τέμπλου ἢ ἐπίπλου, εἰς κλίμακα 1:20.
- ❖ Ὁλοκληρωμένον ἀρχιτεκτονικόν σχέδιον μαζί με τὰ διακοσμητικὰ στοιχεῖα του, εἰς κλίμακα 1:10.
- ❖ Ἀναλυτικὰ σχέδια λεπτομερειῶν εἰς κλίμακα 1:1 (πεσσοί, θωράκια, κίονες, κιονόκρανα, καμάραι εἰκόνων κ.λπ. διακοσμητικὰ στοιχεῖα).
- ❖ Δεῖγμα διακοσμητικοῦ, εἰς μάρμαρον ἢ ξύλον 1:1 (φυσικόν), τὸ ὁποῖον θὰ ἀφορᾷ εἰς τὸν τρόπον ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου.
- ❖ Φωτογραφίαι ὑπαρχούσης καταστάσεως πρὸ τῆς ἐπεμβάσεως.
- ❖ Τὰ σχέδια καὶ ἡ μελέτη θὰ εἶναι ὑπογεγραμμένα ἀπὸ διπλωματοῦχον διακοσμητὴν ἢ ἀρχιτέκτονα. Ἐάν πρόκειται διὰ ἐμπειροτέχνην ἢ εἰδικόν τεχνίτην, ἀπαιτεῖται βεβαίωσις τοῦ καλλιτεχνικοῦ ἐπιμελητηρίου καὶ φωτογραφίαι ἄλλων ἔργων αὐτοῦ.

8. Παράρτημα I

Ἄδειαι Δομῆσεως (Ἄρθρον 4 Νόμου 4067/2012 (ΦΕΚ Α' 79/09.04.2012, ὡς ἰσχύει κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος).

«1. Ἄδεια δόμησης, κατὰ τὴν ἐννοια τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ ν. 4030/2011 (Α' 249), ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἐκτέλεση οποιασδήποτε ἐργασίας δόμησης, ὅπως:

α. Κατεδάφιση κατασκευῶν. Στὴν περίπτωση που κατεδαφίζεται ολόκληρο κτίριο καὶ ὄχι τμῆμα αὐτοῦ, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ υποβληθῆί διάγραμμα δόμησης.

β. Ἐκκαφές ἢ ἐπιχώσεις μεγαλύτερες τοῦ συν/πλην 0,80 μέτρα, καθὼς καὶ ἐπιστρώσεις, διαμορφώσεις οἰκοπέδων καὶ γηπέδων με σκοπὸ τὴ δόμηση.

γ. Ανέγερση, προσθήκη, επισκευή, κτιρίων και των παραρτημάτων τους.

δ. Κατασκευή πισίνας.

ε. Αλλαγή χρήσης, σε περίπτωση που επέρχεται αλλαγή προς το δυσμενέστερο, στα στοιχεία του διαγράμματος δόμησης ή στα φορτία σχεδιασμού της στατικής μελέτης ή αλλαγή μηχανολογικών εγκαταστάσεων ως προς τις διελεύσεις των από άλλους ορόφους ή κοινόχρηστους χώρους.

στ. Περιτοιχίσεις και περιφράξεις που δεν ορίζονται με την παράγραφο 3ζ.

ζ. Κατασκευή υπόγειων δεξαμενών.

η. Οποιαδήποτε νέα κατασκευή ή και προσθήκη που δεν ορίζεται με τις παρ.2, παρ.3 και παρ.4.

Δεν απαιτείται άδεια δόμησης νέας κατασκευής ή και προσθήκης ή και εγκατάστασης εφόσον από ειδικότερες διατάξεις ορίζεται διαφορετικά.

Δεν απαιτείται άδεια δόμησης, έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας ή ενημέρωση κατά το παρόν για τις περιπτώσεις εργασιών εσωτερικών χρωματισμών, μικρών επισκευών θυρών και παραθύρων ή μεμονωμένων επισκευών για λόγους χρήσης και υγιεινής, ιδίως μεμονωμένης επισκευής μικρού τμήματος υδρορροής, επισκευή επικόλλησης διακοσμητικών στοιχείων κ.α.

2. Έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας απαιτείται για τις ακόλουθες εργασίες σε κτίρια που υφίστανται νόμιμα:

α. Δοκιμαστικές τομές του εδάφους και εκσκαφή μετά από έγγραφο της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας.

β. Τοποθέτηση προκατασκευασμένων κατοικιών για αυτοστέγαση μειονεκτικών και ειδικών ομάδων πληθυσμού όπως εκάστοτε ορίζονται.

γ. Αντλητικές εγκαταστάσεις και κτίσματα με τις απολύτως απαραίτητες διαστάσεις για τη στέγασή των σύμφωνα με το άρθρο 3 του π.δ. 24/31.5.1985 (Α' 270), εκτός της περίπτωσης που επιβάλλεται η κατασκευή υποστυλωμάτων και εφόσον έχουν την απαιτούμενη έγκριση της αρμόδιας Διεύθυνσης Γεωργίας.

δ. Γεωτρήσεις νερού σε ιδιόκτητα οικόπεδα εντός σχεδίου ή εντός οικισμού ή σε γήπεδα εκτός σχεδίου, μετά από έγκριση του δήμου της περιοχής και της αρμόδιας Διεύθυνσης της περιφέρειας.

ε. Οι εργασίες που απαιτούνται για γεωτεχνικές έρευνες, σύμφωνα με τον ΕΑΚ 2003, χωρίς εργασίες αντιστήριξης.

στ. Εγκατάσταση προσωρινών κατασκευών που συνοδεύεται με πιστοποιητικό στατικής επάρκειας.

ζ. Η κατασκευή ανελκυστήρα σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 27 που απαιτείται για τη μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων σε υφιστάμενα κτίρια ή σε κτίρια που διαθέτουν ανελκυστήρα με εσωτερικές διαστάσεις θαλάμου εκτός προδιαγραφών ΕΛΟΤ - EN 81-70 ή σε κτίρια όπου πρέπει να γίνει επέκταση των στάσεων του ανελκυστήρα προκειμένου να εξυπηρετηθούν άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα.

η. Κοπή δένδρων μέσα σε εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια ή τις Ζ.Ο.Ε. που δεν προστατεύονται από τις διατάξεις για την προστασία των δασών και των δασικών γενικά εκτάσεων ή από διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας ή της νομοθεσίας για τις προστατευόμενες περιοχές ή άλλης συναφούς νομοθεσίας.

θ. Υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.

ι. Τοποθέτηση ικριωμάτων. Σε αυτήν την περίπτωση απαιτείται κατάθεση Σχεδίου και Φακέλου ασφάλειας και υγείας του έργου με ορισμό του υπεύθυνου συντονιστή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο π.δ. 305/1996 (Α' 305) και δήλωση ανάληψης της ευθύνης από μηχανικό για την επίβλεψη του έργου.

ια. Τοποθέτηση εργοταξιακών οικίσκων.

ιβ. Εκσκαφές καναλιών οδεύσεως καλωδίων εντός των γηπέδων ή οικοπέδων πρατηρίων υγρών καυσίμων για την εγκατάσταση των συστημάτων εισροών - εκροών.

ιγ. Εργασίες τοποθέτησης υπόγειων, προκατασκευασμένων δεξαμενών αερίου καυσίμου σε πρατήρια καυσίμων.

ιδ. Εξωτερικούς χρωματισμούς ή αντικατάσταση κιγκλιδωμάτων ή επισκευή επιχρισμάτων ή επισκευή όψεων με χρήση ικριωμάτων ή/και σε περιοχές χαρακτηρισμένες ως παραδοσιακοί οικισμοί, περιοχές φυσικού κάλλους, αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι, παραδοσιακοί οικισμοί, παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή/και σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως μνημεία, διατηρητέα κτίρια και στις ζώνες προστασίας των αυτών.

ιε. Επένδυση όψεων και αντικατάσταση υαλοπετασμάτων.

ιστ. Κατασκευή πέργκολας σε ισόγειους ακάλυπτους χώρους ή στον περιβάλλοντα ακάλυπτο χώρο ή στην πρασιά ή στο δώμα ή στους ανοιχτούς εξώστες ή σε βεράντες ισόγειων και ορόφων.

ιζ. Τοποθέτηση ασκεπούς δεξαμενής νερού ή πισίνας, μέγιστης επιφάνειας 50 τ.μ., που εξυπηρετούνται με εξωτερικά συστήματα

μηχανοστασίου τύπου compact και δεν απαιτείται για την εγκατάσταση των τοιχίο από οπλισμένο σκυρόδεμα και με την προϋπόθεση ότι το ύψος όλων των κατασκευών σε κανένα σημείο δεν υπερβαίνει περισσότερο από ένα (1,00) μέτρο από την οριστική στάθμη εδάφους και εφόσον δεν απαιτούνται εκσκαφές ή επιχώσεις του φυσικού εδάφους μεγαλύτερες από ένα (1,00) μέτρο για την τοποθέτηση της και τηρείται η απαιτούμενη φύτευση του υποχρεωτικώς ακάλυπτου χώρου. Για την εγκατάσταση απαιτείται δήλωση αρμόδιου μηχανικού που αναλαμβάνει την ευθύνη της στατικής και ηλεκτρομηχανολογικής ασφάλειας της κατασκευής και των εγκαταστάσεων.

ιη. Τοποθέτηση κεραιών.

ιθ. Εσωτερικές διαρρυθμίσεις, εφόσον δεν θίγονται τα στοιχεία του φέροντος οργανισμού του κτιρίου.

κ. Η κατασκευή φυτεμένων δωμάτων και φυτεμένων επιφανειών.

κα. Τοποθέτηση εξωτερικής θερμομόνωσης ή παθητικών ηλιακών συστημάτων στις εξωτερικές όψεις υφιστάμενων κτιρίων, εφόσον δεν αλλοιώνονται οι όψεις.

κβ. Συντήρηση, επισκευή στεγών με χρήση ικριωμάτων.

κγ. Απλή περιτοίχιση από λιθοδομή μέχρι ύψους ενός (1,00) μέτρου ή περίφραξη από ελαφρύ υλικό, γηπέδων σε εκτός σχεδίου περιοχές και η περίφραξη με πρόχειρη κατασκευή (όπως συρματοπλέγμα) σε οικόπεδα μη ρυμοτομούμενα σε εντός σχεδίου περιοχές. Επίσης, επιτρέπεται οριοθέτηση με πασσάλους των κορυφών οικοπέδου ή γηπέδου.

κδ. Η κατασκευή λιθόκτιστης αποθήκης στα καλλιεργούμενα αγροκτήματα, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 4 του π.δ. 24/31.5.1985 (Δ' 270), με επιφάνεια μέχρι δεκαπέντε (15) τετραγωνικά μέτρα και συνολικό ύψος με τη στέγη έως και τρία (3,00) μέτρα εφόσον δεν γίνεται χρήση οπλισμένου σκυροδέματος στην οροφή του και κατασκευάζεται ανεξάρτητα από τυχόν υπάρχουσα κύρια οικοδομή μία φορά για κάθε γήπεδο και μετά από έγκριση της αρμόδιας Διεύθυνσης Γεωργίας.

κε. Κατασκευή εστιών, φούρνων και τζακιών όταν αυτά δεν επηρεάζουν τη στατική επάρκεια του φέροντος οργανισμού ανεξάρτητων ιδιοκτησιών.

κζ. Αντικατάσταση στέγης, στις ίδιες διαστάσεις, χωρίς μεταβολή στον όγκο και χωρίς αύξηση στο τελικό ύψος του κτιρίου και της στέγης.

Η έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας εκδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία δόμησης, μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα, η οποία συνοδεύεται από τεχνική έκθεση μηχανικού. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης της έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας και κάθε σχετικό θέμα.

3. Δεν απαιτείται Άδεια Δόμησης ή έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας. Απαιτείται, προ 48 ωρών, έγγραφη ενημέρωση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δόμησης η οποία γνωστοποιείται και στο οικείο αστυνομικό τμήμα, για την εκτέλεση των ακόλουθων εργασιών:

α. Μικρής έκτασης εσωτερικές επισκευές ή διασκευές που δεν μεταβάλλουν τη φέρουσα κατασκευή του κτιρίου ή τις όψεις του, συμπεριλαμβανομένων των κατασκευών που απαιτούνται για τη μετακίνηση ή την κάθε μορφής εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων. Δεν συμπεριλαμβάνεται η κατασκευή ανελκυστήρα της παραγράφου 2 του άρθρου 27.

β. Εξωτερικούς χρωματισμούς ή αντικατάσταση κιγκλιδωμάτων ή επισκευή επιχρισμάτων ή επισκευή όψεων χωρίς χρήση ικριωμάτων.

γ. Αλλαγή ή επισκευή δαπέδων και επενδύσεων τοίχων ή οροφών.

δ. Συντήρηση, επισκευή ή διασκευή ή τμηματική αντικατάσταση εγκαταστάσεων και αγωγών κτιρίων.

ε. Αντικατάσταση εσωτερικών ή εξωτερικών κουφωμάτων και υαλοπινάκων στο ίδιο άνοιγμα.

στ. Συντήρηση, επισκευή στεγών χωρίς χρήση ικριωμάτων.

ζ. Μικρές διαμορφώσεις του εδάφους μέχρι συν/πλην 0,80 μέτρων από το φυσικό έδαφος.

η. Τοποθέτηση κλιματιστικών και επιτοίχιων λεβήτων αερίου για θέρμανση και παραγωγή ζεστού νερού χρήσης, σε υφιστάμενα κτίρια σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 16, εγκατάσταση συστοιχίας επίτοιχων λεβήτων αερίου για θέρμανση ή παραγωγή ζεστού νερού χρήσης σε ισόγειους υπαίθριους χώρους κατοικιών, εγκατάσταση συστημάτων τροφοδοσίας, ρύθμισης και μέτρησης φυσικού αερίου (ρυθμιστές, μετρητές, παροχετευτικοί αγωγοί), εγκατάσταση συστημάτων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), υπέργειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου σύμφωνα με το άρθρο 17.

θ. Τοποθέτηση ηλιακών θερμοσιφώνων σύμφωνα με την παράγραφο 2β και γ του άρθρου 19.

ι. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ' οίκον», εργασίες τοποθέτησης εξωτερικής θερμομόνωσης ή θερμομόνωση στεγών ή τοποθέτηση παθητικών ηλιακών συστημάτων ή αντικατάσταση εξωτερικών κουφωμάτων

ή τοποθέτησης/ αντικατάστασης καμινάδων στις εξωτερικές όψεις υφιστάμενων κτιρίων χωρίς χρήση ικριωμάτων.

Για τις ανωτέρω εργασίες απαιτείται, προ 48 ωρών, έγγραφη ενημέρωση για την εκτέλεση τους, της αρμόδιας Υπηρεσίας Δόμησης, που γνωστοποιείται στο οικείο αστυνομικό τμήμα.

Για τις ανωτέρω εργασίες της παρούσας περίπτωσης όπου απαιτείται η χρήση ικριωμάτων απαιτείται: α) κατάθεση Σχεδίου και Φακέλου ασφάλειας και υγείας του έργου με ορισμό του υπεύθυνου συντονιστή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο π.δ. 305/1996 (Α' 305) και δήλωση ανάληψης της ευθύνης από μηχανικό για την επίβλεψη του έργου και β) έκδοση έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας της παραγράφου 3.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μπορούν να καθορίζονται επιπλέον των παραπάνω και άλλες περιπτώσεις, όπου δεν απαιτείται άδεια δόμησης, αλλά έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας ή ενημέρωση της αρμόδιας Υ.ΔΟΜ.

4. Για τις ακόλουθες περιπτώσεις οι εργασίες εκτελούνται χωρίς άδεια δόμησης σύμφωνα με των όρους που ορίζει η αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης και ύστερα από δήλωση ανάληψης επίβλεψης από αρμόδιο μηχανικό, που γνωστοποιείται στο οικείο αστυνομικό τμήμα:

α) κατεδάφιση κατασκευών ή κτιρίων, που χαρακτηρίζονται επικινδύνως ετοιμόρροπα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί επικινδύνων οικοδομών, με την επιφύλαξη της παραγράφου 8 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου,

β) εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας που καθορίζονται από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης, σε κτίριο ή κατασκευές που έχουν χαρακτηριστεί επικίνδυνες, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις,

γ) κατεδάφιση ή αποκατάσταση κατασκευών που έχουν κριθεί οριστικά αυθαίρετες κατά τις ισχύουσες περί αυθαιρέτων διατάξεις.

5. **Αυθαίρετη και κατεδαφιστέα** είναι κάθε κατασκευή που εκτελείται ή έχει εκτελεστεί:

α) χωρίς οικοδομική άδεια ή άδεια δόμησης ή έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας ή έγγραφη ενημέρωση, όπως ορίζονται στο παρόν άρθρο,

β) καθ' υπέρβαση της οικοδομικής άδειας ή της άδειας δόμησης,

γ) με βάση άδεια που ανακλήθηκε ή ακυρώθηκε και

δ) κατά παράβαση γενικών ή ειδικών διατάξεων και των μέγιστων ανοχών όπως αυτές καθορίζονται.

6. Σε περίπτωση αυθαίρετης κατασκευής, που τηρεί τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις ή αυτές που ίσχυαν κατά το χρόνο κατασκευής της, αυτή είναι δυνατόν να νομιμοποιηθεί ύστερα από έκδοση ή αναθεώρηση της άδειας δόμησης, είτε μετά από την έκδοση έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας για τις εργασίες των παρ. 2 και παρ. 3 του παρόντος άρθρου. Στις περιπτώσεις νομιμοποίησης αυθαιρέτων εργασιών της παρ.3 εκδίδεται έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας μόνο με την υποβολή τεχνικής έκθεσης.

Μετά την έκδοση ή αναθεώρηση της παραπάνω άδειας δόμησης, η κατασκευή παύει να είναι αυθαίρετη και κατεδαφιστέα.

Πρόστιμο αυθαίρετης κατασκευής δεν επιβάλλεται σε περίπτωση αναθεώρησης άδειας δόμησης, που βρίσκεται σε ισχύ, εφόσον τηρείται το περίγραμμα της οικοδομής, ο συντελεστής δόμησης και ο συντελεστής όγκου.

7. Με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία έκδοσης άδειας δόμησης για την εκτέλεση στρατιωτικών έργων ή εγκαταστάσεων.

8. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία έκδοσης άδειας δόμησης, για την εκτέλεση έργων ή εγκαταστάσεων στους χώρους των πολιτικών αεροδρομίων, των εγκαταστάσεων ραδιοβοηθημάτων της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας και των χώρων των ζωνών λιμένων, ως και κάθε σχετική λεπτομέρεια».

9. Παράρτημα II

Καθ' ύλην αρμοδιότητας Υ.ΔΟΜ. καί ΚΕ.Σ.Ε.Α. - Άρθρον 4 Κανονισμού Έκκλησιας τής Ελλάδος υπ' αριθμ. 247/2013 (ΦΕΚ Α' 258 /4.12.2013)

«I. Η Υ.ΔΟΜ. (το Τμήμα Εκδόσεως Αδειών Δομήσεως) εκδίδει τας κατωτέρω διοικητικές πράξεις διά τας κατωτέρω κατασκευάς ή χρήσεις, εφ' όσον πρόκειται να πραγματοποιηθούν επί ακινήτων των νομικών προσώπων του άρθρου 1 παρ. 4 του ν. 590/1977 (Α' 146). Ειδικότερον το Τμήμα Εκδόσεως Αδειών Δομήσεως εκδίδει: Α) την «άδειαν δομήσεως» διά πάσαν οικοδομικήν εργασία, η οποία αφορά:

α) εις Ιερούς Ναούς και τα προσκτίσματά των, εφ' όσον ανήκουν εις εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/1977 (Α' 146). Ως «προσκτίσμα» νοείται παν οικοδόμημα, το οποίο αποτελεί ενιαίον μετά του I. Ναού αρχιτεκτονικόν σύνολον και η χρήσις του εξυπηρετεί τον Ιερόν Ναόν (ως λ.χ.

αποθήκαι, χώροι υγιεινής, χώροι Η/Μ εγκαταστάσεων, στεγασμένοι χώροι σταθμεύσεως, γραφεία, κωδωνοστάσια, πρεσβυτέριον, χώροι κατηχήσεως, μαγειρείων και εστιάσεως, αθλήσεως, εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, πνευματικό κέντρο, βιβλιοθήκη), β) εις Επισκοπεία (εν (1) καθ' εκάστην Ιεράν Μητρόπολιν), τα οποία καλύπτουν τας ανάγκας της Ιεράς Μητροπόλεως, όπως τας εξής χρήσεις ιδίως: χώρους φιλοξενίας, γραφεία διοικήσεως, Ιερόν Ναόν, χώρους εκδηλώσεων, κοινωνικών, ποιμαντικών, πολιτιστικών και εν γένει εκπαιδευτικών, φιλανθρωπικών δραστηριοτήτων, και βοηθητικούς χώρους (αποθήκαι, αρχεία κ.λπ.). Εις περίπτωσιν εκδόσεως αδείας διά έτερον κτίριον υπηρεσιών της Ι. Μητροπόλεως εν τη περιφερεία της αυτής Ιεράς Μητροπόλεως εξυπηρετούν τας ανάγκας της Μητροπόλεως η έγκρισις δομήσεως και η άδεια δομήσεως εκδίδεται υπό της αρμοδίας Υ.ΔΟΜ. του κατά τόπον Δήμου.

γ) εις Ιεράς Μονάς, ήτοι τον περίβολον και ό,τι περικλείεται εντός αυτού και εξυπηρετεί την κοινοβιακήν ζωήν (μοναστηριακόν συγκρότημα). Δεν ασκεί επιρροήν εις την κτιριοδομικήν έννοιαν της «Ιεράς Μονής» η νομική αυτής μορφή ως νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου (Ι. Μονή ως ν.π.δ.δ. ή «Ήσυχαστήριον» ήτοι Ιερά Μονή λειτουργούσα ως ν.π.ι.δ., ήτοι σωματείον, ίδρυμα κ.λπ.). Μοναστηριακά μετόχια υπάγονται επίσης εις την αρμοδιότητα της Υ.ΔΟΜ. μόνον εφ' όσον έχουν άπαντα τα ανωτέρω κτιριοδομικά στοιχεία της Ι. Μονής (μοναστηριακός περίβολος, Ι. Ναός και κελιά και χώροι εξυπηρετήσεως της διαβιώσεως των μοναχών).

Η άδεια δομήσεως υπογράφεται είτε υπό του Διευθυντού της Υ.ΔΟΜ. είτε υπό του Τμηματάρχου είτε υπό των εξουσιοδοτημένων παρά του Διευθυντού υπαλλήλων.

Ός προς την άδειαν δομήσεως ισχύουν πάντα όσα (δικαιολογητικά στοιχεία και μελέται διά την έκδοσίν της, χρονική διάρκεια, προϋποθέσεις εκδόσεως, αναθεωρήσεως και ανακλήσεως, κανόνες δημοσιότητας κ.λπ.) ισχύουν κατά την εκάστοτε κειμένην νομοθεσίαν περί των αδειών δομήσεως.

Β) την «άδειαν καθιερώσεως» διά λατρευτικούς χώρους και την «άδειαν χρήσεως» διά μη λατρευτικούς χώρους, αι οποίαι περιέχονται εις το αυτό στέλεχος της αδείας δομήσεως. Αι εν λόγω άδειαι εκδίδονται υπό του Αρχιγραμματέως της Ιεράς Συνόδου κατόπιν της αδείας δομήσεως και αποτελούν προϋπόθεσιν της νομίμου ενάρξεως εργασιών ή χρήσεως (άρθρον 2 παρ.2 περ. Ζ εδαφ. 2 του ν. 4030/2011).

Η άδεια καθιερώσεως/άδεια χρήσεως προϋποθέτει την υπογραφήν της αδείας δομήσεως υπό του αρμοδίου υπαλλήλου της Υ.ΔΟΜ. και εκδίδεται,

σφραγίζεται και υπογράφεται «τη εντολή της Ιεράς Συνόδου» υπό του Αρχιγραμματέως της Ιεράς Συνόδου επί του στελέχους της αδείας δομήσεως.

Η άδεια καθιερώσεως/χρήσεως ειδικώτερον αποτελεί την προς τον επιχώριον Μητροπολίτην και το οικείον εκκλησιαστικόν νομικόν πρόσωπον πιστοποιήσιν περί της συνδρομής των εκ των Ιερών Κανόνων και Παραδόσεων της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας του Χριστού και των Αποφάσεως της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος απορρεουσών κανονικών προϋποθέσεων, ώστε ακολούθως να δύναται να τεθή διά της ιεροπραξίας του κυριάρχου Μητροπολίτου εις λατρευτικόν (δια πήξεως θυσιαστηρίου δυνάμει της πνευματικής του ευθύνης) ή θρησκευτικόν προορισμόν η αδειοδοτούμένη εκκλησιαστική κατασκευή ή χρήσις.

Ο τύπος της αδείας καθιερώσεως/χρήσεως έχει ως ακολούθως:

«Άδεια Καθιερώσεως

Δια της παρούσης η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος κυροί την υπ' αριθμ. (τάδε) Απόφασιν του επιχωρίου Μητροπολίτου (τάδε) αποδεδεγμένη αυτήν, δυνάμει της Κανονικής Αυτού πνευματικής εξουσίας διά καθιέρωσιν του Ιερού Ναού (τάδε), αξιομένης μεν αυτής εκ της εναποθέσεως του θεμελίου λίθου, περαιωθησομένης δε ταύτης εις την ιεράν ακολουθίαν των Εγκαινίων του ως είρηται Ιερού Ναού διά το μενείν αυτόν απαρασάλευτον εις τον αιώνα.

Άδεια Χρήσεως Ιεράς Μονής

Διά της παρούσης η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος κυροί την υπ' αριθμ. (τάδε) Απόφασιν του επιχωρίου Μητροπολίτου (τάδε) αποδεδεγμένη αυτήν, δυνάμει της Κανονικής Αυτού πνευματικής εξουσίας παρέχουσα Άδειαν Χρήσεως διά λειτουργίαν των διά της υπ' αριθμ. (τάδε) Αδείας Δομήσεως αδειοδοτηθέντων χώρων της Ιεράς Μονής (τάδε).

Άδεια Χρήσεως Πνευματικού Κέντρου (προσκίσματος Ναού) κ.λπ.

Δια της παρούσης η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος κυροί την υπ' αριθμ. (τάδε) Απόφασιν του επιχωρίου Μητροπολίτου (τάδε) αποδεδεγμένη αυτήν, δυνάμει της Κανονικής Αυτού πνευματικής εξουσίας παρέχουσα Άδειαν Χρήσεως Πνευματικού Κέντρου των διά της υπ' αριθμ. (τάδε) Αδείας Δομήσεως αδειοδοτηθέντων χώρων του Ιερού Ενοριακού Ναού (τάδε)».

Κατόπιν εκδόσεως της ανωτέρω αδείας καθιερώσεως ή χρήσεως ο οικείος Επίσκοπος καθιεροί τον Ι. Ναόν της Ι. Μονής ή τον Ι. Ναόν ή θεμελιοί το Επισκοπείον ή το προσκίσμα εν ειδική τελετουργία κατά τα υπό των Ι. Κανόνων και των Ι. Παραδόσεων προβλεπόμενα και συντάσσει ειδικήν πράξιν περί της τελετής καθιερώσεως ή θεμελιώσεως, ήτις κατατίθεται εις τα αρχεία της Υ.ΔΟΜ., της Ι. Μητροπόλεως και, αναλόγως, της Ι. Μονής,

Ενορίας κ.λπ.. Εις την ως ανωτέρω πράξιν περιλαμβάνεται απαραίτητως και το εκκλησιαστικώς ακατάργητον και αναπαλλοτριώτον της Ι. Μονής, Ι. Ναού ή Επισκοπείου. Από της εκδόσεως της αδείας καθιερώσεως/χρήσεως και της τελετουργίας της καθιερώσεως ή θεμελιώσεως το ακίνητον αφιερούται πλέον εις τον συγκεκριμένον εκκλησιαστικόν και θρησκευτικόν προορισμόν, διά τον οποίον προώριστα κατά την άδειαν καθιερώσεως/χρήσεως.

Οιαδήποτε χρήσις παραβιάζουσα λειτουργικώς ή προσωπικώς (π.χ. χρήσις Ι. Ναού άσχετος προς το περιεχόμενον της αδείας ή χρήσις Ι. Ναού υπό θρησκευτικού λειτουργού μη έχοντος άδειαν και ευλογίαν του επιχωρίου Μητροπολίτου) το περιεχόμενον της αδείας δομήσεως ή της αδείας καθιερώσεως ή χρήσεως ή της πράξεως καθιερώσεως ή θεμελιώσεως αποτελεί πολεοδομικήν παράβασιν (αποτελεί μη νόμιμον χρήσιν), επισύρουσα εις βάρος του ιδιοκτήτου τας νομίμους συνεπείας της πολεοδομικής νομοθεσίας, πέραν των συνεπειών, υπό ετέρων διατάξεων του εκκλησιαστικού, ποινικού κ.λπ. δικαίου.

Εις όσας περιπτώσεις ο Αρχιγραμματεύς διατηρεί αμφιβολίας περί της συνδρομής των κανονικών προϋποθέσεων διά την έκδοσιν της αδείας καθιερώσεως ή χρήσεως απέχει της εκδόσεώς της και εκζητεί την έκδοσιν ειδικής αποφάσεως της Δ.Ι.Σ. περί του πρακτέου.

Γ) την «καλλιτεχνικήν άδειαν», η οποία εκδίδεται διά πάντα Ιερόν Ναόν (περιλαμβανομένων των ιδιοκτητών Ι. Ναών) και Ι. Μονήν προκειμένου περί των καλλιτεχνικών εργασιών διακοσμήσεώς των (αγιογραφήσεων, βιτρώ, ξυλογλυπτική, μαρμαρογλυπτική κ.λπ.).

Η καλλιτεχνική άδεια εκδίδεται υπό των αρμοδίων διά την έκδοσιν της αδείας δομήσεως οργάνων της Υ.ΔΟΜ. κατόπιν γνώμης του ΚΕ.Σ.Ε.Α.

Δ) εάν διακοπούν αι οικοδομικαί εργασίαι κατόπιν εκδόσεως σχετικού πορίσματος Ελεγκτού Δομήσεως, ελέγχονται υπό της Υ.ΔΟΜ. άπασαι αι μελέται και τα στοιχεία, τα οποία υπεβλήθησαν διά την έκδοσιν της αδείας δομήσεως

Ε) η Υ.ΔΟΜ. έχει, περαιτέρω, όσας αρμοδιότητας η εκάστοτε κειμένη νομοθεσία προβλέπει περί των Υ.ΔΟΜ., εκτός της εγκρίσεως δομήσεως, όπως την αναθεώρησιν ή ενημέρωσιν ή ανάκλησιν της αδείας δομήσεως, την έκδοσιν σήματος διακοπής οικοδομικών εργασιών κ.λπ. (άρθρον 2 παρ. 2 περ. ΣΤ του ν. 4030/2011).

ΙΙ. Η Υ.ΔΟΜ. (το Τμήμα Αυθαιρέτων) ασκεί τας αρμοδιότητας, αι οποίαι κατά την κειμένην νομοθεσίαν ασκούνται υπό των Υ.ΔΟΜ. επί των αυθαιρέτων κατασκευών ή χρήσεων. Ειδικότερον, το Τμήμα Αυθαιρέτων:

A) εις περίπτωσιν ασκήσεως ελέγχου επί εκκλησιαστικών κατασκευών της αρμοδιότητος της Υ.ΔΟΜ., παραλαμβάνει το πόρισμα του ελεγκτού δομήσεως

B) εάν δεν διαπιστωθούν παραβάσεις, το πόρισμα του ελεγκτού δομήσεως κοινοποιείται υπό του Τμήματος Αυθαιρέτων προς τον κύριον του έργου και τον επιβλέποντα μηχανικόν διά την συνέχισιν των εργασιών.

Γ) εάν διαπιστωθούν παραβάσεις, το Τμήμα:

α. εκδίδει σήμα διακοπής εργασιών, το οποίον κοινοποιεί αρμοδίως.

β. επιβάλλει τας προβλεπομένας κυρώσεις και πρόστιμα κατά το πόρισμα του ελεγκτού δομήσεως.

γ. αντίγραφον της πράξεώς του περί επιβολής κυρώσεων, εις την οποίαν επισυνάπτεται το πόρισμα του ελεγκτού δομήσεως, αποστέλλει προς τον κύριον του έργου και τον επιβλέποντα μηχανικόν και την αρμοδίαν αστυνομικήν αρχήν, η οποία διακόπτει άνευ ετέρας ειδοποιήσεως τας οικοδομικάς εργασίας και παρακολουθεί την τήρησιν της διακοπής.

δ. υποχρεούται να τοιχοκολλήσῃ την αυτήν ημέραν το πόρισμα εις το κατάστημα της Ιεράς Μητροπόλεως και να την διατηρήσῃ επί 20 ημέρας. Η μη τοιχοκόλλησις της εκθέσεως υπό του Τμήματος Αυθαιρέτων δεν εμποδίζει την πρόοδον της περαιτέρω διαδικασίας. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 267/1998 (Α' 195), ως εκάστοτε ισχύει.

Προσφυγαί κατά των πράξεων ή παραλείψεων των οργάνων της Υ.ΔΟΜ., αίτινες εκδίδονται κατ' εφαρμογήν της νομοθεσίας περί αυθαιρέτων και κατά των πορισμάτων των Ελεγκτών Δομήσεως ασκούνται ενώπιον του αρμοδίου Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥΠΟΘΑ) της οικείας Περιφερειακής Ενότητας μόνον διά λόγους νομιμότητος εντός τριάντα ημερών διά καταθέσεως της προσφυγής εις το πρωτόκολλον της Υπηρεσίας Δομήσεως. Διά το παραδεκτόν της προσφυγής απαιτείται η καταβολή παράβολου ύψους πενήντα (50) ευρώ. Εάν η προσφυγή γίνῃ δεκτή, το παράβολον επιστρέφεται. Τα ποσά των παραβόλων αποτελούν έσοδον του Κρατικού Προϋπολογισμού.

III.

IV. Το ΚΕ.Σ.Ε.Α. έχει την αρμοδιότητα εκδόσεως:

A) συμφώνου γνώμης επί των αρχιτεκτονικών μελετών προ της υποβολής αιτήσεως διά την έκδοσιν της εγκρίσεως δομήσεως υπό της Δ.Ο.Κ.Κ. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενεργείας και Κλιματικής Αλλαγής διά τας κατασκευάς της ανωτέρω παραγράφου ΙΑ.

B) συμφώνου γνώμης επί των μελετών του αγιογραφικού, ξυλογλυπτικού, μαρμαρογλυπτικού και εν γένει διακόσμου πάντων των

Ιερών Ναών και Ιερών Μονών προ της εκδόσεως της «καλλιτεχνικής αδείας» υπό της Υ.ΔΟΜ..

Το ΚΕ.Σ.Ε.Α. δύναται να αναπέμπει την ελεγχόμενη μελέτην προς βελτίωσιν ή ανασύνταξιν ή να ζητή διευκρινίσεις υπό του ενδιαφερόμενου ή του εξουσιοδοτημένου μηχανικού του προφορικός ή εγγράφως.

Εις περίπτωσιν οριστικής εκδόσεως αρνητικής συμφώνου γνώμης του ΚΕ.Σ.Ε.Α. κατά τας ως άνω περιπτώσεις κωλύεται η πρόοδος της διαδικασίας αδειοδοτήσεως διά τα αποφασίζοντα όργανα.

Εις περιπτώσεις κατασκευών, εχουσών τεχνικάς ιδιαιτερότητες το ΚΕ.Σ.Ε.Α. δύναται να ζητεί και τον έλεγchon ετέρων μελετών του φακέλου της αδείας εχουσών κατά την κρίσιν του ΚΕ.Σ.Ε.Α. τεχνικήν συνάφειαν προς την ελεγχόμενη αρχιτεκτονικήν μελέτην, εφ' όσον είναι αναγκαία η εκτίμησις των διά την πληρεστέρα αξιολόγησιν της αρχιτεκτονικής μελέτης.

Γ) εισηγήσεως προς τον αρμόδιον Υπουργόν διά την έκδοσιν Αποφάσεως χορηγήσεως κατά παρέκκλισιν όρων δομήσεως κατ' άρθρον 2 παρ. 2 περ. ΙΒ του ν. 4030/2011.»

10. Παράρτημα ΙΙΙ

Άδειοδότησις επί εκκλησιαστικῶν ακινήτων, τά όποία στεροῦνται τίτλου ιδιοκτησίας

Εις περιπτώσεις κατασκευής ή έπισκευής κατασκευών επί ακινήτων, τά όποια ανήκουν σέ εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/1977 (Έκκλησία της Ελλάδος, Ι. Μητροπόλεις, Ένορίαί, Ι. Μοναί, Ίδρύματα, Προσκυνήματα κ.λπ.), όμως δέν σώζονται οί τίτλοι ιδιοκτησίας επ' όνόματι του νομικού προσώπου, ό νομοθέτης πλέον διηύρυνε την ύπάρχουσαν (δυνάμει τών διατάξεων του αναγκαστικού νόμου 2200/1940, νόμου 3800/1957 καί νόμου 590/1977) δυνατότητα συντάξεως συμβολαιογραφικού έγγραφου αποδεικτικού της κυριότητος, της «συμβολαιογραφικής πράξεως συναινέσεως»¹ ή πράξεως τακτοποιήσεως της κυριότητος.

1. Ο όρος «συναινέσεως» χρησιμοποιείται εις την διάταξιν του άρθρου 7 του ν. 3800/1957, διότι προέβλεπε ότι ό τρίτος, φερόμενος ως ιδιοκτήτης του ακινήτου, έπρεπε νά «συναινέση» ενώπιον του συμβολαιογράφου υπέρ της κυριότητος του Ίερού Ναού εις τό ακίνητον. Νύν, πλέον, ειδικώς μετά την ρητήν πρόβλεψιν του ν. 4178/2013 ότι δύναται καί ό ίδιος ό νόμιμος εκπρόσωπος νά συντάσση την δήλωσιν, προτιμότερος είναι ό όρος «πράξη τακτοποιήσεως κυριότητος του ν. 3800/1957 ή ά.ν. 2200/1940 κ.λπ.», αναλόγως προς την διάταξιν ή όποία χρησιμοποιείται. Άλλωστε, διά τόν λόγον αυτόν εις την αντίστοιχον διάταξιν της Υ.ΔΟΜ. της Έκκλησίας της Κρήτης χρησιμοποιείται πλέον ό όρος «συμβολαιογραφική πράξη» (άρθρον 12 παρ. 12 περ. Β του ν. 4258/2014, ΦΕΚ Α' 94/14.4.2014).

Γιά τήν πράξη αὐτή ὁ νομοθέτης εἰσάγει δύο ἀναγκαῖες καινοτομίες : 1) ἐπιτρέπεται νά συντάσσεται ἐνώπιον συμβολαιογράφου καί ἀπό τόν νόμιμο ἐκπρόσωπο τοῦ ἰδιοκτῆτου νομικοῦ προσώπου (π.χ. ἀπό τόν Μητροπολίτη, τό Ἑγουμενοσυμβούλιο, τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο ἢ τό Δ.Σ. γιά ἀκίνητα Μητροπόλεων, Μονῶν καί Ἐνοριῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων-Προσκυνημάτων ἀντιστοίχως), 2) ἐπιτρέπεται νά ἐφαρμοσθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ ἀρθρου 88 τοῦ ἀναγκαστικοῦ νόμου 2200/1940, 7 τοῦ νόμου 3800/1957 ἢ 62 τοῦ ν. 590/1977 γιά τήν σύνταξη τοῦ ἀποδεικτικοῦ τῆς κυριότητος συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου καί προκειμένου περί ἀκινήτων τῶν Ἱερῶν Μονῶν, οἱ ὁποῖες μέχρι σήμερα ἐξαίρουνταν ἀπό τίς ἀνωτέρω διατάξεις.

Ἐποσημειοῦται ὡς αὐτονόητον ὅτι τά παραπάνω συμβολαιογραφικά ἔγγραφα ἔχουν μόνον ἀποδεικτικήν δύναμιν (ἀποδεικνύουν τήν ὑπάρχουσαν κυριότητα, διά τήν ὁποῖαν ἀπλῶς ἔχουν χαθῆ ἢ δέν σώζονται τίτλοι ἰδιοκτησίας, ὁποτεδήποτε καί ἐάν συνετάχθησαν, ἢ ὑφίσταται πρωτότυπος τρόπος κτήσεως π.χ. χρησικτησία) καί ὄχι συστατική δύναμιν. Δέν ἐπιτρέπεται, συνεπῶς, νά συντάσσωνται ὥστε νά ἰδρῦσουν μὴ ὑπάρχον δικαίωμα κυριότητος καί, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐάν συνετάχθησαν, δέν ἔχουν νομικήν ἰσχύν, εἰς περιπτώσεις, κατά τὰς ὁποίας προκύπτει βάσει προϋπαρχόντων καί ἐγκύρων τίτλων ἰδιοκτησίας ὅτι τρίτος εἶναι ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἐπιμάχου ἀκινήτου.

Ὁ νόμος (ἀρθρον 2 παρ. 2 περίπτωσις ΙΓ ν. 4030/2011) ὀρίζει ὅτι: «Για τὴν κατασκευὴ ἢ ἐπισκευὴ τῶν οἰκοδομῶν τῆς περιπτώσεως Β', ἀντὶ τοῦ τίτλου ἰδιοκτησίας, οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑποχρεοῦνται νὰ προσκομίσουν, προκειμένης τῆς ἐκδόσεως ἐγκρίσεως καὶ ἀδείας δόμησεως, στὴν αρμόδια Ὑπηρεσία τὰ ἀκόλουθα δικαιολογητικά ἐγγράφα».

Ἡ διάταξις ἀντιμετωπίζει τὸ πρόβλημα τῆς ἀποδείξεως κυριότητος ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικόν νομικόν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ζητεῖ τὴν ἐκδοσὴν ἐγκρίσεως δομήσεως καὶ ἀδείας δομήσεως, ὅπως καὶ ἐγκρίσεως ἐργασιῶν μικρῆς κλίμακος (π.χ. ἄδειαν ἀνεγέρσεως ἢ ἐπισκευῆς Ἱ. Ναοῦ, κτιρίου Μονῆς, ἄδειαν διὰ περιφραξίν ἀκινήτου τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἢ τοῦ συγκροτήματος τῆς Ἱ. Μονῆς, ἄδειαν ἐργασιῶν μικρῆς κλίμακος δι' ἐξωτερικοὺς χρωματισμοὺς ἢ σκαλωσιάς κ.λπ.).

Ἡ ἀνωτέρω φράσις («ἀντὶ τοῦ τίτλου ἰδιοκτησίας, οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑποχρεοῦνται νὰ προσκομίσουν») ἐννοεῖ ὅτι οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑποχρεοῦνται ὄχι πάντοτε, ἀκόμα δηλαδὴ καὶ ἐάν ὑφίσταται τίτλος, ἀλλὰ εἰς περιπτώσιν ἐλλείψεως τίτλου, νὰ προσκομίσουν τὰ, ἀντὶ τοῦ ἐλλείποντος τίτλου, προβλεπόμενα δικαιολογητικά, τὰ ὁποῖα εἶναι :

1) «Πιστοποιητικὸ ἀπὸ τὸ αρμόδιο ὑποθηκοφυλακεῖο περί μὴ διεκδικήσεως τοῦ ἀκινήτου ἀπὸ τὸ Δημόσιο ἢ Ο.Τ.Α.»

Τὸ πιστοποιητικόν ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑποθηκοφυλακεῖου τῆς περιοχῆς τοῦ ἀκινήτου καὶ βεβαιώνει ὅτι εἰς τὰ βιβλία διεκδικήσεων τοῦ Ὑποθηκοφυλακεῖου δέν ἔχει ἀσκηθῆ ἀγωγή ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἢ Ὄργανισμοῦ Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως εἰς βάρος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου, διὰ τὸ ἀκίνητον διὰ τὸ ὁποῖον ζητεῖται ἡ ἄδεια ὑπὸ τῆς Ὑ.Δ.Ο.Μ.

2) «Συμβολαιογραφική πράξη συναινέσεως, που συντάσσεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256) ή 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42) ή 62 του ν. 590/1977 (Α' 146), υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου και συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα. Πράξη συναίνεσης κατά τις ανωτέρω διατάξεις συντάσσεται και για ακίνητα Ιερών Μονών.»

Η διάταξις αναφέρει ότι τόσο αι Ί. Μητροπόλεις όσο και αι Ένορμια και αι Ί. Μοναί δύνανται, κατ' εφαρμογήν τών άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256) ή 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42) ή 62 του ν. 590/1977 (Α' 146) και διά τά ακίνητά των διά τά όποια στεροϋνται τίτλου ιδιοκτησίας, νά συντάξουν διά του νόμιμου εκπροσώπου των συμβολαιογραφικάς πράξεις «συναινέσεως» ή «τακτοποιήσεως» τής κυριότητος μέ τοπογραφικόν διάγραμμα, όπου θά δηλωνηται εις τήν συμβολαιογραφικήν πράξιν ότι συντρέχουν τά αναγκαία στοιχεία εκείνης εκ τών τριών ανωτέρω διατάξεων, βάσει τής όποίας συντάσσεται ή συμβολαιογραφική πράξις. Οι ενδιαφερόμενοι, δηλαδή, δύνανται νά επιλέγουν τήν διάταξιν εκείνην εκ τών ανωτέρω τριών διατάξεων, τής όποίας αι προϋποθέσεις καλύπτουν τό ακίνητόν των.

Διάκρισις περιπτώσεων

ι. Άρθρον 88 του α.ν. 2200/1940

Εις περίπτωσιν συντάξεως συμβολαιογραφικής πράξεως κατά τό άρθρον 88 του αναγκαστικού νόμου 2200/1940 («Περί Ίερών Ναών και Έφημεριών», ΦΕΚ Α' 43), ή εν λόγω διάταξις προβλέπει ότι :

«Ακίνητα κτήματα, αστικά και αγροτικά, πάσης φύσεως και κατηγορίας ή τά έξ εκποιήσεως αυτών χρεώγραφα, διαχειριζόμενα επί τουρκοκρατίας ή ένετοκρατίας και επ' εξής υπό τών Μητροπολιτών ή Έπισκόπων ή υπό τών εις τάς Μητροπόλεις ή Έπισκοπάς επί τουρκοκρατίας ή ένετοκρατίας ανηκόντων Μητροπολιτικών Ναών, ένοριακών ή μή, είτε επί σκοπώ απολήψεως ή συμπληρώσεως του μισθοϋ τών Μητροπολιτών ή Έπισκόπων, είτε προς επισκευάς τών Μητροπολιτικών οικημάτων ή και προς τάς ανάγκας τών εις αυτάς υπαγομένων κατά τά ανωτέρω Ίερών Ναών, ανήκουσιν αυτοδικαίως και άνευ πάσεως άλλης διατυπώσεως εις τήν Μητρόπολιν, ως νομικόν πρόσωπον, όπερ διαχειρίζεται ταϋτα προς συντήρησιν τών Μητροπόλεων ή τών εις τάς Μητροπόλεις υπαγομένων Μητροπολιτικών ή Ευκτηριών οίκων τών Μητροπολιτών ή Έπισκόπων ή προς ενίσχυσιν Φιλανθρωπικών Ίδρυμάτων.

Επί τή βάσει δηλώσεως του οικείου Μητροπολίτου ενώπιον του αρμοδίου Υποθηκοφύλακος ή ως άνω περιουσία μεταγράφεται επ' όνόματι του Νομικού προσώπου τής Μητροπόλεως. Η μεταγραφή αυτή απαλλάσσεται

παντός δημοσίου ή δημοτικού ή και κοινοτικού άμέσου ή έμμέσου φόρου και δικαιώματος οίουδήποτε.»

Έπομένως, ή συντασσομένη συμβολαιογραφική πράξις κατά τό άρθρον 88 του ν. 2200/1940 πρέπει νά βεβαιώνη τήν συνδρομήν των άνωτέρω προϋποθέσεων, δηλαδή νά άφορα εις :

α) «*Ακίνητα κτήματα, άστικά και άγροτικά, πάσης φύσεως...*»

Η διάταξις άφορα λοιπόν εις παντός είδους ακίνητα, πλήν των δασικών εκτάσεων και των δασών.

β) «*... διαχειριζόμενα επί τουρκοκρατίας ή ένετοκρατίας και έφ' έξής...*»

Η διάταξις διέπει πών ακίνητον τό όποιον διαχειρίζονται ή διεχειρίζοντο τά κατωτέρω υπό στοιχείον γ' πρόσωπα κατά τήν περίοδο της τουρκοκρατίας ή ένετοκρατίας και έφ' έξής. Τό χρονικόν σημείον έναρξεως της διαχειρίσεως τοποθετείται εις τήν τουρκοκρατίαν ή ένετοκρατίαν και όσον αύτη ή περίοδος διήρκεσεν έν έκάστη περιοχή του Έλληνικού Κράτους —σημαντική παράμετρος για τά εκκλησιαστικά ακίνητα των Νέων Χωρών. Ο όρος «*... και έφ' έξής*» υποδηλώνει τήν αναγκαιότητα συνεχείας εις τήν διαχείρισιν του ακινήτου και όπωσδήποτε προϋποτίθεται ότι δέν έμεσολάβησε γεγονός διακοπτικόν της διαχειρίσεως και θεμελιωτικόν κατά νόμον του δικαιώματος κυριότητος ιδιώτου². Του νόμου μή διακρίνοντος, ή διάταξις εφαρμόζεται διά πών ακίνητον τό όποιον ανήκε εις τήν διαχείρισιν Έρωυ Ναού της Μητροπολιτικής έπαρχίας, είτε ούτος εύρίσκεται έν λατρευτική χρήσει είτε πλέον όχι, κατά τό χρονικόν σημείον εφαρμογής της διατάξεως και συντάξεως της δηλώσεως υπό του συμβολαιογράφου.

γ) «*... υπό των Μητροπολιτών ή Έπισκόπων ή υπό των εις τάς Μητροπόλεις ή Έπισκοπάς επί τουρκοκρατίας ή ένετοκρατίας ανηκόντων Μητροπολιτικών Ναών, ένοριακών ή μή...*»

Η διάταξις διέπει πών ακίνητον τό όποιον από της περιόδου της τουρκοκρατίας ή ένετοκρατίας και έντεϋθεν υπήρξεν άντικείμενον διαχειρίσεως (δηλ. νομής και κατοχής) είτε υπό Μητροπολιτών και Έπισκόπων είτε υπό Μητροπολιτικών Ι. Ναών ανηκόντων εις Έρώς Μητροπόλεις ή Έπισκοπάς κατά τήν περίοδον της ένετοκρατίας ή τουρκοκρατίας, είτε είναι ένοριακοί είτε όχι. Συνεπώς, κατά τό γράμμα της ή διάταξις καταλαμβάνει τά ακίνητα τά όποια

2. Κτήσις κυριότητος υπό ιδιώτου λόγω χρησικτησίας επί μοναστηριακού ακινήτου επιτρέπεται μόνον έφ' όσον είχε συμπληρωθή 40ετής νομή έως και της 11.09.1915 (βλ. αντί πολλών τίς ΑΠ 14/1994, ΝοΒ 1996, 34, ΑΠ 724/1983, ΝοΒ 31, 1409). Διά τά ακίνητα, όμως, των Ι. Μητροπόλεων, Ι. Ναών και λοιπών εκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ., απαγόρευσις χρησικτησίας προεβλήθη τό πρώτον εις τόν Κανονισμόν 1/1969 (άρθρον 4 παρ. 3, ΦΕΚ Α' 158/16.8.1969) και άργότερον εις τόν Καταστατικόν Χάρτην (άρθρον 63 παρ. 2 του ν. 590/1977, ΦΕΚ Α' 146/31.5.1977). Πέραν της προϋποθέσεως νά μήν έθεμελιώθη κυριότης υπέρ ιδιώτου λόγω χρησικτησίας, όπου αύτή επιτρέπεται, γενική προϋπόθεσις πάντως είναι νά μήν έμεσολάβησε χρονικόν κενόν εις τήν διαχείρισιν του ακινήτου, τοιοϋτον ώστε νά επιτρέψη εις τό Δημόσιον νά συναγάγει ότι πρόκειται περί εγκαταλειφθέντος ακινήτου και εκδώση πρωτόκολλον καταλήψεώς του (μετά τήν πάροδον 10ετίας, από της εκδόσεως του όποίου αποκτή κυριότητα τό Δημόσιον, βλ. άρθρον 34 παρ. 2-8 του ά.ν. 1539/1938 «περί προστασίας των δημοσίων κτημάτων»). Τό άρθρον 4 του ν. 3127/2003 επέτρεψε τήν χρησικτησίαν εις ακίνητον του Δημοσίου, αλλά μόνον διά τά ακίνητα έντός σχεδίου πόλεως οικισμού ό όποιος προϋφίσταται του έτους 1923 και έντός οικισμού κάτω των 2.000 κατοίκων, και υπό στενάς προϋποθέσεις.

ἐξεμίσθωνον, ἐκαλλιέργουν, ἐν γένει ἐξεμεταλλεύοντο, περιέφρασσον, ἐφύλασσον κ.λπ.: α) οἱ Μητροπολίται, β) οἱ Ἐπίσκοποι (προφανῶς ὁ νομοθέτης ἐξαρκεῖται καί εἰς τήν διαχείρισιν ἢ ὁποῖα ἐγένετο ὄχι ἀπ' εὐθείας ὑπό τοῦ Μητροπολίτου ἢ τοῦ Ἐπισκόπου ὡς φυσικῶν προσώπων, ἀλλ' ἀκόμη καί ἐάν ἐγένετο ὑπό ἐτέρων προσώπων -κληρικῶν ἢ λαϊκῶν-, ἐφ' ὅσον ἐνήργουν κατ' ἐντολήν του), γ) οἱ Ἐνοριακοί Ἱ. Ναοί ἐκάστης Ἱ. Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς, εἰς τοὺς ὁποῖους συγκαταριθμοῦνται τὰ παρεκκλήσια (οἱ κείμενοι ἐντός πόλεως ἢ οἰκισμοῦ Ἱ. Ναοί) καί τὰ ἐξωκλήσια (οἱ κείμενοι ἐκτός πόλεως ἢ οἰκισμοῦ Ἱ. Ναοί), δ) οἱ μὴ Ἐνοριακοί Ἱ. Ναοί, δηλ. οἱ Προσκυνηματικοί, οἱ ἰδιόκτητοι, οἱ Κοιμητηριακοί. Προφανῶς, ἡ γενικὴ διατύπωσις («...ἐνοριακῶν ἢ μὴ») ἐπιτρέπει τήν συναγωγήν τοῦ συμπεράσματος ὅτι θεωρητικῶς καλύπτονται καί τὰ ἀκίνητα τὰ ὁποῖα ἀνήκουν σέ πρώην μοναστηριακούς Ἱ. Ναούς, ἐφ' ὅσον π.χ. λόγω ἐρημώσεως τῆς Ἱ. Μονῆς κατὰ τήν ἐπίμαχον χρονικὴν περίοδον (ἐνετοκρατίας ἢ τουρκοκρατίας) εἶχον καταστῆ Μητροπολιτικοί.

Ἐπιπλέον, κατὰ ῥητὴν πρόβλεψιν τῆς διατάξεως τοῦ ν. 4178/2013 (= περίπτωσις ΙΓ τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἀρθρου 2 του ν. 4030/2011), ἡ ἀνωτέρω διάταξις τοῦ ἀ.ν. 2200/1940 ἐφαρμόζεται καί εἰς τὰ ἀκίνητα τὰ ὁποῖα διαχειρίζονται Ἱεραὶ Μοναί: «Πράξη συναίνεσης κατὰ τις ἀνωτέρω διατάξεις συντάσσεται καὶ γιὰ ἀκίνητα Ἱερῶν Μονῶν»

δ) «...εἴτε ἐπὶ σκοπῶ ἀπολήψεως ἢ συμπληρώσεως τοῦ μισθοῦ τῶν Μητροπολιτῶν ἢ Ἐπισκόπων εἴτε πρὸς ἐπισκευὰς τῶν Μητροπολιτικῶν οἰκημάτων ἢ καί πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν εἰς αὐτάς ὑπαγομένων κατὰ τὰ ἀνωτέρω Ἱερῶν Ναῶν...»

Περιγράφεται ὑπό τοῦ νομοθέτου μία σειρά ἐκκλησιαστικῆς φύσεως σκοπῶν, τοὺς ὁποῖους ἢ διαχειρίσις τῶν ἐν λόγῳ ἀκινήτων ἔδει ὅπως ἐξυπηρετῆ, ὥστε νά τύχη ἐφαρμογῆς ἢ διάταξις. Καθίσταται φανερόν ὅτι ἡ γενικόλογος διατύπωσις «...ἢ καί πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν εἰς αὐτάς ὑπαγομένων κατὰ τὰ ἀνωτέρω Ἱερῶν Ναῶν» περικλείει παντός εἶδους σκοπὸν σχετικόν πρὸς τὰς ἀνάγκας λειτουργίας Ἱεροῦ Ναοῦ τινος (συντήρησιν, ἀγιογράφισιν, ἄσκησιν φιλανθρωπικοῦ ἔργου κ.λπ.).

Ἀσφαλῶς, ἐπειδὴ πλέον ἢ ἀνωτέρω διάταξις τοῦ ἀ.ν. 2200/1940 ἐφαρμόζεται καί εἰς τὰ ἀκίνητα τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ἐπόμενον εἶναι ὅτι ὁ ἀνωτέρω σκοπός, ὁ ὁποῖος προβλέπεται διὰ τὰ μητροπολιτικά ἀκίνητα, δέν ἀπαιτεῖται νά συντρέχη διὰ τὰ μοναστηριακά ἀκίνητα.

Ἡ συμβολαιογραφικὴ δήλωσις:

α) περιγράφει τὸ μητροπολιτικόν ἢ μοναστηριακόν ἀκίνητον, τὸ ὁποῖον ἀπεικονίζεται εἰς τοπογραφικόν διάγραμμα, ὅπερ ἐπισυνάπτεται εἰς τὸ συμβόλαιον,

β) βεβαιοῖ διὰ δηλώσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ὅτι τὸ περιγραφέν «ἀστικὸ καί ἀγροτικὸ πάσης φύσεως» ἀκίνητον διεχειρίζοντο «ἐπὶ τουρκοκρατίας ἢ ἐνετοκρατίας καί ἐφ' ἐξῆς» οἱ προκάτοχοι τοῦ Μητροπολίτου, Ἐπίσκοποι ἢ Ἱερός Ναός τῆς Μητροπολιτικῆς του ἐπαρχίας ἢ Ἱερά Μονή (π.χ. ὑπάρχουσα ἢ διαλυθεῖσα ἢ ἐρημωθεῖσα ἢ μετόχιον Μονῆς ἢ καί Ἱ. Ναός) καί

τά έσοδά του διετίθεντο διά τούς σκοπούς τής Μητροπόλεως ή Έπισκοπής ή Μητροπολιτικού Ναού ή Μονής.

Φρόνιμον είναι, εάν ό νόμιμος εκπρόσωπος ό όποιος προβαίνει εις τήν συμβολαιογραφικήν δήλωσιν έχει καί στοιχεία τά όποια αποδεικνύουν τήν άσκησιν νομής υπό τοῦ νομικοῦ προσώπου ή υπό τών δικαιοπαρόχων του, επί τουρκοκρατίας ή καί αργότερον, νά μνημονεύονται εις τό κείμενον τής συμβολαιογραφικής δηλώσεως καί νά επισυνάπτονται ως αποδεικτικά τής δηλώσεώς του.

Η έννομος συνέπεια τής διατάξεως είναι ότι όσα άκίνητα συγκεντρώνουν τάς ως άνω περιγραφόμενας ιδιότητες (υπό στοιχεία α, β, γ και δ) άνήκουν κατά κυριότητα αυτοδικαίως εις τάς Ίεράς Μητροπόλεις (ή εις τάς Ίεράς Μονάς, βλ. περίπτωσιν ΙΓ΄ της παραγράφου 2 τοῦ άρθρου 2 του ν. 4030/2011 - άρκοῦν ως πρός αὐτάς αἱ προϋποθέσεις τών άνωτέρω στοιχείων α, β, γ) καί ό νομοθέτης άναγνωρίζει τήν κυριότητα τών Μητροπόλεων (καί τών Ίερών Μονών) επί τών άκινήτων των :

ε) «...άνήκουσιν αυτοδικαίως καί άνευ πάσεως άλλης διατυπώσεως εις τήν Μητρόπολιν ως νομικόν πρόσωπον όπερ διαχειρίζεται ταῦτα πρός συντήρησιν τών Μητροπόλεων ή τών εις τάς Μητροπόλεις ύπαγομένων Μητροπολιτικῶν ή Εὐκτηρίων οἰκων τών Μητροπολιτῶν ή Έπισκόπων ή πρός ένίσχυσιν Φιλανθρωπικῶν Ίδρυμάτων.»

Η καινοτομία τής διατάξεως είναι ότι ό επιχώριος Μητροπολίτης ή ό νόμιμος εκπρόσωπος τής Ίεράς Μονής (δυνάμει πλέον της επεκτάσεως ύπέρ των Ίερών Μονών κατά τό άρθρον 2 παρ. 2 περ. ΙΓ΄ τοῦ ν. 4030/2011) δύναται νά δημιουργήση μονομερῶς τίτλον αποδεικτικόν τής ιδιοκτησίας επί τοῦ εκκλησιαστικοῦ άκινήτου, δηλαδή μέ δήλωσίν του, ή όποία περιβάλλεται τόν συμβολαιογραφικόν τύπον. Έπιπλέον, ή διάταξις τοῦ ά.ν. 2200/1940 προβλέπει έν σχέσει πρός τόν τρόπον συντάξεως τής δηλώσεως ένώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καί τής ύποβολής της πρός μεταγραφήν :

στ) «Επί τῆ βάσει δηλώσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ένώπιον τοῦ άρμοδίου Υποθηκοφύλακος ή ως άνω περιουσία μεταγράφεται ἐπ' όνόματι τοῦ Νομικοῦ προσώπου τής Μητροπόλεως. Η μεταγραφή αὐτή άπαλλάσσεται παντός δημοσίου ή δημοτικοῦ ή καί κοινοτικοῦ άμέσου ή έμμέσου φόρου καί δικαιώματος οἰουδήποτε.»

Δέν πρόκειται περί μεταβιβαστικῆς δικαιοπραξίας, συνεπῶς δέν όφείλεται διά τήν σύνταξίν της φόρος μεταβιβάσεως άκινήτου, καί διά τήν μεταγραφήν της οἰοσδήποτε φόρος ή δικαίωμα.

ii. Άρθρον 7 τοῦ ν. 3800/1957

Κατά τό άρθρον 7 τοῦ ν. 3800/1957 («Περί τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως τών περί προστασίας καί διοικήσεως τών δημοσίων κτημάτων κειμένων διατάξεων, ως καί τών διεπουσῶν τόν έν Δωδεκανήσω Όργανισμόν», ΦΕΚ Α΄ 256) :

«1. Κτήματα τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τελοῦντα ὑπό τὴν νομὴν καὶ κατοχὴν τούτων ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ὑφίσταται νόμιμος τίτλος τῆς μεταβιβάσεως ταύτης, λόγω ἀδυναμίας κτήσεως τοιούτου κατὰ τὸ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὑφιστάμενον καθεστῶς, θεωροῦνται ὡς περιελθόντα κατὰ πλήρες δικαίωμα κυριότητος εἰς τοὺς ναοὺς τούτους ἀπὸ τῆς κτήσεώς των.

Ἡ τυπικὴ αὕτη τακτοποίησις τοῦ δικαιώματος κυριότητος ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ προηγουμένου ἔδαφίου, συντελεῖται διὰ μεταγραφῆς εἰς τὰ βιβλία τῶν μεταγραφῶν τοῦ ἐγγράφου τῆς συναινέσεως τοῦ ἐμφανιζομένου ὡς κυρίου τῶν κτημάτων ἢ τῶν εἰδικῶν ἢ καθολικῶν διαδόχων τούτου, συντασσόμενου ἐνώπιον συμβολαιογράφου. Αἱ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος πράξεις, συντασσόμεναι ἐπὶ παγίου τέλους χαρτοσήμου, δὲν συνεπάγονται ὑποχρέωσιν καταβολῆς φόρου μεταβιβάσεως.»

Ἡ διάταξις ἀφορᾷ :

α) «1. Κτήματα τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ...».

Ἡ νεωτέρα ρύθμισις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ ν. 3800/1957 δὲν καλύπτεται θεματικῶς ὑπὸ τῆς παλαιότερας τοῦ ἄρθρου 88 τοῦ ἀ.ν. 2200/1940, διότι ἀφορᾷ εἰς παντός εἶδους κτήματα, κατὰ συνέπειαν ὄχι μόνον εἰς ἀγροτικά ἢ ἀστικά, ἀλλὰ καὶ εἰς δάση καὶ δασικὰς ἐκτάσεις. Ἐπιπλέον ἀφορᾷ εἰς κτήματα ἰδιοκτησίας τῶν Ἱερῶν Ναῶν ὁποιοῦδήποτε εἶδους (μητροπολιτικῶν, ἐνοριακῶν, παρεκκλησιῶν, ἐξωκκλησιῶν, μοναστηριακῶν, κοιμητηριακῶν κ.λπ.) καὶ κατὰ ρητὴν πλέον διεύρυνσιν τῆς διατάξεως τῆς περιπτώσεως ΙΓ τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 2 του ν. 4030/2011, ἢ ἀνωτέρω διάταξις τοῦ ν. 3800/1957 ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ ἀκίνητα τὰ ὁποῖα διαχειρίζονται Ἱεραὶ Μοναί : «Πράξη συναίνεσης κατὰ τις ἀνωτέρω διατάξεις συντάσσεται καὶ γιὰ ἀκίνητα Ἱερῶν Μονῶν».

β) «...τελοῦντα ὑπό τὴν νομὴν καὶ κατοχὴν τούτων ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους...».

Τὸ χρονικὸν σημεῖον ἐνάρξεως τῆς νομῆς καὶ κατοχῆς διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως δὲν ἐντοπίζεται εἰς τὴν τουρκοκρατίαν ἢ ἐνετοκρατίαν, ὅπως ἀναφέρει τὸ ἄρθρον 88 ἀ.ν. 2200/1940, ἀλλὰ ἀργότερον, εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἀφ' οὗ ἡ διάταξις δὲν περιορίζει τὸ κατὰ τόπον πεδῖον ἐφαρμογῆς τῆς εἰς τὴν Παλαιάν Ἑλλάδα, ἢ ἡμερομηνία αὕτη ποικίλλει ἀναλόγως πρὸς τὴν περιοχὴν ὅπου κεῖται τὸ ἀκίνητον (εἰδικῶς διὰ τὰς Νέας Χώρας).

γ) «... καὶ διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ὑφίστανται νόμιμος τίτλος τῆς μεταβιβάσεως ταύτης, λόγω ἀδυναμίας κτήσεως τοιούτου κατὰ τὸ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὑφιστάμενον καθεστῶς, ...».

Ἡ ρύθμισις ἀρκεῖται εἰς τὸ πραγματικὸν γεγονὸς ὅτι γίνεται ἐπὶ κλησις τῆς νομικῆς ἀδυναμίας κτήσεως τίτλου πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς περιοχῆς.

Ἡ αιτιολογική έκθεσις τοῦ νόμου ἐξηγεῖ ὅτι: «*Ἐπί τουρκοκρατίας αἱ ἐκκλησῖαι δέν ἐπετρέπετο ν' ἀγοράσωσιν ἀκίνητα, δι' ὃν λόγον καί ἠγοράζοντο ταῦτα ἐπ' ὀνόματι διαφόρων χριστιανῶν. Οὕτω καί ἡ ἐκκλησία Ἀχειροποιήτος καί λοιπαί ἐν Θεσσαλονίκη ἐκκλησῖαι ἠγόρασαν πολλά ἀστικά ἀκίνητα ἐπ' ὀνόματι διαφόρων χριστιανῶν. Ἐκτοτε ὅμως, δηλ. ἀπό τῆς ἐξαγορᾶς των, τὰ κτήματα αὐτά τελοῦν ὑπό τήν νομήν καί κατοχήν τῆς ἐκκλησίας, οὐδ' ἐπί στιγμῆν δέ οἱ φερόμενοι ὡς ἰδιοκτῆται εἶχον τήν νομήν, πολλοί μάλιστα οὔτε κἄν γνωρίζουν τοῦτο. Ἐπιβάλλεται, ὅθεν, ὅπως γίνῃ ἀναγνώρισις τῆς κυριότητος εἰς τήν ἐκκλησίαν καί ἡ τοιαύτη μεταβίβασις καί μεταγραφή νά εἶναι ἀτελής, ἐφ' ὅσον δέν πρόκειται περί κατ' οὐσίαν ἀγοραπωλησίας. Περὶ τούτων προβλέπει ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου 7.*» (Κώδιξ Νομικοῦ Βήματος 1957, 698).

δ) «*...θεωροῦνται ὡς περιελθόντα κατὰ πλήρες δικαίωμα κυριότητος εἰς τοὺς ναοὺς τούτους ἀπό τῆς κτήσεώς των.*»

Καί ἡ ἀνωτέρω διάταξις ἀναγνωρίζει τήν κυριότητα ἐπί ἀκινήτων εἰς Ἱεροῦς Ναοὺς καί —δυνάμει τῆς ἐπεκτάσεως ἡ ὁποία προεβλέφθη εἰς τό ἄρθρον 2 παρ. 2 περ. ΙΓ τοῦ ν. 4030/2011 (προσετέθη διὰ τοῦ ἄρθρου 53 παρ. 1 τοῦ ν. 4178/2013)— καί ὑπέρ τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ἀκόμα καί ἐάν πρόκειται δι' ἀκίνητον, ἐπί τοῦ ὁποίου προβάλλει κυριότητα τό Δημόσιον. Ἐπιπροσθέτως, καί διὰ τῆς παρούσης διατάξεως, εἰσάγεται ἐξαιρετικόν δίκαιον ἐν σχέσει πρὸς τό γενικόν κανόνα τῆς χρησικτησίας, διότι δέν ἀπαιτεῖται ἡ ἀπόδειξις 30ετοῦς νομῆς, ἡ ὁποία συνεπληρώθη τό ἀργότερον ἕως καί τῆς 11.09.1915. Ἀρκεῖ ὅτι ἀπό τῆς ἀπελευθερώσεως (τό ἀργότερον) τῆς οἰκείας περιοχῆς τό ἀκίνητον νέμεται καί κατέχει Ἱερός Ναός ὁποιοῦδήποτε εἴδους.

ε) «*Ἡ τυπική αὕτη τακτοποιήσις τοῦ δικαιώματος κυριότητος ἐπί τῶν κτημάτων τοῦ προηγουμένου ἔδαφιου συντελεῖται διὰ μεταγραφῆς εἰς τὰ βιβλία τῶν μεταγραφῶν τοῦ ἐγγράφου τῆς συναινέσεως τοῦ ἐμφανιζομένου ὡς κυρίου τῶν κτημάτων ἢ τῶν εἰδικῶν ἢ καθολικῶν διαδόχων τούτου, συντασσομένου ἐνώπιον συμβολαιογράφου. Αἱ διὰ τήν ἐφαρμογήν τοῦ παρόντος πράξεις, συντασσόμεναι ἐπί παγίου τέλους χαρτοσήμου, δέν συνεπάγονται ὑποχρέωσιν καταβολῆς φόρου μεταβιβάσεως.*» Κατά τήν ἀνωτέρω διάταξιν, ἔπρεπε εἰς τόν συμβολαιογράφον νά ἐμφανίζεται ὄχι ὁ Μητροπολίτης ἢ ὁ νόμιμος ἐκπρόσωπος τοῦ Ἱ. Ναοῦ, ἀλλά ὁ τρίτος, ὁ ὁποῖος ἦτο, κατὰ τοὺς τίτλους ἰδιοκτησίας, ὁ (τυπικῶς) ἐμφανιζόμενος ἕως σήμερον ὡς κύριος τοῦ ἀκινήτου καί ἀναγνωρίζει τόν Ἱ. Ναόν ὡς κύριον. Πλέον, κατὰ τήν νέαν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 2 περ. ΙΓ τοῦ ν. 4030/2011, ὅπως προσετέθη διὰ τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ ν. 4178/2013, εἰς τόν συμβολαιογράφον δύναται νά ἐμφανισθῇ ὁ νόμιμος ἐκπρόσωπος τῆς Ἑνορίας ἢ τοῦ Ναοῦ ἢ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ὁ νόμος 4178/2013 ἐπιβάλλει πλέον (ἄρθρο 2 παρ. 2 περ. ΙΓ τοῦ ν. 4030/2011) ἡ συμβολαιογραφική πράξις νά συνοδεύηται ὑπό συνημμένου τοπογραφικοῦ διαγράμματος.

iii. Άρθρον 62 του ν. 590/1977

Κατά τό άρθρον 62 του ν. 590/1977 («Περί του Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος, ΦΕΚ Α' 146) προβλέπεται ότι :

«1. Εκκλησιαστικά κτίρια, προοριζόμενα διά την εγκατάστασιν γραφείων Μητροπόλεων ή Ενοριών ή διά κατοικίαν Αρχιερέων ή Εφημερίων και ανεγερθέντα ή αποκτηθέντα δι' εισφορών Μονών και Ναών ή εξ εράνων ή ειδικών φορολογιών, φερόμενα δε επ' ονόματι Φυσικών ή Νομικών Προσώπων, πλην του Δημοσίου, μεταβιβάζονται υποχρεωτικώς εις το ποιούμενον χρήσιν Νομικόν Πρόσωπον της Μητροπόλεως ή Ενορίας, δι' απλής ενώπιον συμβολαιογράφου δηλώσεως, συντασσομένης και μεταγραφομένης ατελώς. Τα αυτά ισχύουν και διά τα κτίρια της Ιεράς Συνόδου, των λοιπών αυτοτελών Συνοδικών Υπηρεσιών και της Αρχιεπισκοπής Αθηνών.»

Ἡ διάταξις ἔχει στενώτερον πεδίων ἐφαρμογῆς ἐν σχέσει πρός τάς προηγουμένας δύο διατάξεις καί ἀφορᾷ εἰδικῶς εἰς κτίρια Μητροπόλεων, Ἐνοριῶν καί (μετά τόν ν. 4178/2013) καί Ἱ. Μονῶν, προοριζόμενα διά τήν ἐξυπηρέτησιν ἐκκλησιαστικῶν σκοπῶν, τά ὅποια φέρονται ὡς ἀνήκοντα εἰς τρίτους, πλήν τοῦ Δημοσίου, δηλοῦνται ἐνώπιον συμβολαιογράφου μετά συνημμένου τοπογραφικοῦ διαγράμματος καί μεταγράφονται ἀτελῶς. Ὁ νόμος 4178/2013 ἐπιβάλλει πλέον (ἄρθρον 2 παρ. 2 περ. ΙΓ' τοῦ ν. 4030/2011) ἡ συμβολαιογραφική πράξις νά συνοδεύηται ὑπό συνημμένου τοπογραφικοῦ διαγράμματος.

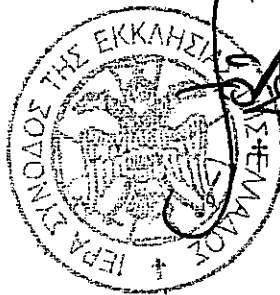
γ) «Προκειμένου για υφιστάμενα κτίρια, υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, στην οποία δηλώνεται ο χρόνος ανέγερσης τους».

Εἰς περιπτώσεις αἰτήσεων δι' ἄδειαν ἐπεκτάσεων, ἐπισκευῶν κ.λπ. ἐπί ὑφισταμένων κτιρίων, πέραν τῶν ἀνωτέρω δικαιολογητικῶν, ἀπαιτεῖται καί ἡ ὑποβολή ὑπευθύνου δηλώσεως τοῦ αἰτοῦντος τήν ἄδειαν διά τόν χρόνον ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω, μετά καί τήν νέαν διάταξιν τοῦ άρθρου 47 παρ. 3β τοῦ ν. 590/1977 (προσετέθη διά τοῦ άρθρου 68 παρ. 1 ὑποπαρ. 8 τοῦ ν. 4235/2014) θεσπίζεται καί τέταρτον εἶδος συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου διά τήν καταγραφήν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, τό ὅποιον ὀνομάζεται «ἐκθεση ἀπογραφῆς» καί τοῦ ὁποίου ἡ σύνταξη ἐπιτρέπεται ὑπό διαφορετικῆς καί ἐν μέρει εὐρύτερας προϋποθέσεις ἐκείνων τῶν παραπάνω διατάξεων (7 ν. 3800/1957, 88 ἀ.ν. 2200/1940 καί 62 ν. 590/1977) καί περιγράφονται εἰς τό άρθρον 47 παρ. 3β. τοῦ ν. 590/1977. Περὶ αὐτοῦ ἀκολουθεῖ ἕτερον Ἐγκύκλιον Σημείωμα, τό ὅποιον καί διεξέρχεται συνολικῶς τό ζήτημα τῆς δημιουργίας συμβολαιογραφικῶν τίτλων ἀποδεικτικῶν τῆς ἰδιοκτησίας ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων.

Ἐντολή τῆς Ἱεράς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ὁ Διαυλείας Γαβριήλ

ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΙΤΛΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Α. Είναι γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των ακινήτων Ιερών Μονών της Εκκλησίας Κρήτης κατέχονται και νέμονται διανοία κυρίου υπό των Ιερών Μονών από μακρού χρόνου, δίχως να υφίστανται νόμιμοι τίτλοι ιδιοκτησίας, καθώς προ της απελευθέρωσης της Κρήτης από τους Οθωμανούς, και σύμφωνα με το οθωμανικό δίκαιο, δεν υφίστατο δικαίωμα κτήσεως ακίνητης περιουσίας από τις Ιερές Μονές.

Για την θεραπεία του ως άνω ζητήματος δύναται να αξιοποιηθεί η παρ. 1 του άρθρου 7 του Ν. 3800/1957 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως τῶν περί προστασίας καὶ διοικήσεως τῶν δημοσίων κτημάτων κειμένων διατάξεων, ὡς καὶ τῶν διεπουσῶν τὸν ἐν Δωδεκανήσῳ Ὄργανισμόν», (ΦΕΚ Α' 256), σύμφωνα με την οποία:

«Κτήματα των Ιερών Ναών της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος, τελούντα υπό την νομὴν και κατοχὴν τούτων ἀπὸ της ἀπελευθέρωσης του Ελληνικού Κράτους και διὰ τα οποία δεν υφίστανται νόμιμος τίτλος της μεταβιβάσεως ταύτης, λόγω αδυναμίας κτήσεως τοιούτου κατὰ το ἐπὶ Τουρκοκρατίας υφιστάμενον καθεστῶς, θεωρούνται ὡς περιελθόντα κατὰ πλήρες δικαίωμα κυριότητος εἰς τους ναούς τούτους ἀπὸ της κτήσεώς των. Η τυπικὴ αὐτὴ τακτοποίησις του δικαιώματος κυριότητος ἐπὶ των κτημάτων του προηγουμένου εδαφίου, συντελείται διὰ μεταγγραφῆς εἰς τα βιβλία των μεταγραφῶν του εγγράφου της συναινέσεως του εμφανιζομένου ὡς κυρίου των κτημάτων ἢ των ειδικῶν ἢ καθολικῶν διαδόχων τούτου, συντασσομένου ἐνώπιον

συμβολαιογράφου. Αι διά την εφαρμογήν του παρόντος πράξεις, συντασσόμεναι επί παγίου τέλους χαρτοσήμου, δεν συνεπάγονται υποχρέωσιν καταβολής φόρου μεταβιβάσεως».

Κρίνεται απολύτως αναγκαίο όπως άπασες οι Ιερές Μονές εξετάσουν ως τάχιστα την δυνατότητα αξιοποιήσεως της ως άνω διάταξης, για την δημιουργία νόμιμων τίτλων για τα ακίνητα που νέμονται πριν ακόμη από την απελευθέρωση της Κρήτης από τον οθωμανικό ζυγό, προς τακτοποίηση και διαφύλαξη της περιουσίας τους.

Β. Οι προϋποθέσεις για την αξιοποίηση της ως άνω διάταξης είναι οι ακόλουθες:

α) Να αφορά «Κτήματα τῶν Ιερῶν Ναῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ...»

Παρότι η διάταξη αναφέρεται σε κτήματα Ιερῶν Ναῶν της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος, πρέπει να γίνει δεκτό ότι αναφέρεται εν γένει στην Ορθόδοξη Ἐκκλησία στην ελληνική επικράτεια, και όχι στενά στο νομικό πρόσωπο της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος. Διαφορετική ερμηνεία θα αντέβαινε στην αρχή της ισότητας, αφού θα έθετε σε δυσχερέστερη θέση τα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα της Ορθόδοξης Ἐκκλησίας εντός του Ελληνικού Κράτους, όπως την Ἐκκλησία Κρήτης, τις Μητροπόλεις των Δωδεκανήσων και τις Ιερές Μονές του Αγίου Ὁρους.

Άλλωστε, ο νομοθέτης, στην παρ. 12 του άρθρου 12 του Ν. 4258/2014, που αφορά την χορήγηση αδειών δόμησης στην Ἐκκλησία Κρήτης, κάνει ρητή αναφορά στο άρθρο 7 του Ν. 3800/1957 ως εναλλακτική διαδικασία απόκτησης τίτλου κυριότητας επί ακινήτων

που νέμονται Ιεροί Ναοί και Ιερές Μονές της Εκκλησίας Κρήτης και των Μητροπόλεων των Δωδεκανήσων.

Αφορά κτήματα που ανήκουν σε Ιερούς Ναούς κάθε είδους, ήτοι Ενοριακούς, Μητροπολιτικούς, Παρρεκλήσια ή Εξωκκλήσια, Μοναστηριακούς, Κοιμητηριακούς κ.λπ.

β) «...τελοῦνται ὑπό τήν νομήν καί κατοχήν τούτων ἀπό τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους...»

Η έναρξη της νομής και κατοχής των ακινήτων για την εφαρμογή της διάταξης εντοπίζεται στην απελευθέρωση του Ελληνικού Κράτους. Για την Κρήτη, ως ημερομηνία απελευθέρωσης θα πρέπει να ορισθεί ως η 01/12/1913, καθώς η Κρητική Πολιτεία, η οποία προηγήθηκε ως κρατική οντότητα της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα, ήταν μεν αυτόνομο κράτος, επί του οποίου όμως διετηρείτο η επικυριαρχία του Σουλτάνου. Η ένταξη της Κρήτης στο Ελληνικό Κράτος αποφασίσθηκε με τη Συνθήκη του Λονδίνου της 30/05/1913 και έλαβε χώρα με την τελετή ύψωσης της ελληνικής σημαίας στο φρούριο Φιρκά των Χανίων, την 01/12/1913.

γ) «... καί διά τά ὅποια δέν ὑφίστανται νόμιμος τίτλος τῆς μεταβιβάσεως ταύτης, λόγω ἀδυναμίας κτήσεως τοιούτου κατά τό ἐπί Τουρκοκρατίας ὑφιστάμενον καθεστώς, ...»

Ως αιτιολογία για την έλλειψη νόμιμων τίτλων ιδιοκτησίας, αναφέρεται στην διάταξη η αδυναμία δημιουργίας τούτων προ της απελευθέρωσης, λόγω της απουσίας σχετικής πρόβλεψης στο οθωμανικό δίκαιο.

δ) «...θεωροῦνται ὡς περιελθόντα κατά πλήρες δικαίωμα κυριότητος εἰς τούς ναούς τούτους ἀπό τῆς κτήσεώς των.»

Η διάταξη αναγνωρίζει την κυριότητα επί ακινήτων Ιερών Ναών κάθε είδους, αλλά και Ιερών Μονών. Εισάγεται δε εξαιρετικό δίκαιο σε σχέση με τον γενικό κανόνα της χρησικτησίας, καθώς αρκεί το πραγματικό γεγονός της νομής του ακινήτου από Ιερό Ναό ή Ιερά Μονή από την απελευθέρωση της Κρήτης (το αργότερο) έως σήμερα.

ε) «*Η τυπική αυτή τακτοποίησης του δικαιώματος κυριότητας επί των κτημάτων του προηγούμενου έδαφίου, συντελείται διά μεταγραφής εις τὰ βιβλία των μεταγραφών του έγγραφου της συναινέσεως του εμφανιζομένου ως κυρίου των κτημάτων ή των ειδικών ή καθολικών διαδόχων τούτου, συντασσομένου ενώπιον συμβολαιογράφου. Αί διά τήν εφαρμογήν του παρόντος πράξεις, συντασσόμεναι επί παγίου τέλους χαρτοσήμου, δέν συνεπάγονται ύποχρέωσιν καταβολής φόρου μεταβιβάσεως.*»

Στη δήλωση ενώπιον Συμβολαιογράφου προβαίνει τρίτος εμφανιζόμενος έως σήμερα ως κύριος του ακινήτου (ή καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοί του), ο οποίος δηλώνει την συναίνεσή του σχετικά με την κυριότητα του Ιερού Ναού ή της Ιεράς Μονής και αναγνωρίζει τούτον ως κύριο. Σύμφωνα με την νέα ρύθμιση που εισήγαγε η παρ. 12 του άρθρου 12 του Ν. 4258/2014, στην συμβολαιογραφική δήλωση δύναται να προβεί και ο νόμιμος εκπρόσωπος του Ιερού Ναού ή της Ιεράς Μονής. Η δήλωση πρέπει να συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα του ακινήτου.

Γ. Περίπτωση σύνταξης συμβολαιογραφικής πράξης απογραφής κατά την περ. β' της παρ. 8 του άρθρου 131 του ν. 4149/1961

Πέραν των ανωτέρω, στην περ. β' της παρ. 8 του άρθρου 131 του ν. 4149/1961, όπως αυτό τροποποιήθηκε διά του άρθρου 19 του ν.

4301/2014, θεσπίζεται, για τα νομικά πρόσωπα των νεοϊδρυομένων ενοριών της Εκκλησίας Κρήτης, η υποχρέωση σύνταξης απογραφής των ακινήτων που περιέχονται σε αυτά, ως οιονεί καθολικοί διάδοχοι των ενοριών εκ των οποίων απεσπάσθησαν.

Προϋπόθεση για την μεταγραφή της έκθεσης απογραφής αποτελεί η προηγούμενη έγκριση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου και η περιαφή του συμβολαιογραφικού τύπου.

Οι ανωτέρω εκθέσεις απογραφής δεν αποτελούν μεταβιβαστικές εμπραγμάτων δικαιωμάτων πράξεις, συντάσσονται και καταχωρίζονται χωρίς φόρους, εισφορές, αμοιβές, δικαιώματα και τέλη.

Τέλος, κατά ρητή επιταγή του νόμου τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ιερών Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή ερημωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεις Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της Εκκλησίας της Κρήτης ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω.

Συνεπώς υφίσταται ακόμη μία δυνατότητα δημιουργίας τίτλων ιδιοκτησίας από τις Ιερές Μονές, όταν περιέρχεται σε αυτές ακίνητη περιουσία, προερχόμενη από την διάλυση, συγχώνευση ή ανασύσταση Ιεράς Μονής ή από την προσάρτηση Ιερών Ναών σε αυτές, ή από την μετατροπή Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή.

Ο νομικός σύμβουλος του Οργανισμού Διοικήσεως
Μοναστηριακής Περιουσίας Νομού Ηρακλείου

Εμμανουήλ Χ. Ανδρουλακάκης

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νοσι: Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 5992
Ἀριθμ.
Διεκπ. 2744

Ἀθήνησι 1^η Δεκεμβρίου 2014

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν,
τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ
τὰς Συνοδικὰς Ἱ. Μονὰς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

**Θέμα : «Ἀπόδειξη συστάσεως παλαιῶν Μονῶν καὶ Ἐνοριῶν, στε-
ρουμένων Φ.Ε.Κ. ιδρύσεως κατὰ τὸ ἄρθρο 25 τοῦ Ν. 4301/ 2014»**

Κατὰ τὴν νέα διάταξη τοῦ ἄρθρου 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014 (ΦΕΚ Α΄ 223/7.10.2014) ἐπιτρέπεται, σὲ περίπτωση ἐλλείψεως διατάγματος ἰδρυτικοῦ Ἐνορίας ἢ Ἱερᾶς Μονῆς ἢ Ἑσυχαστηρίου (μέμορφή ἰδρύματος), νὰ ἀποδειχθεῖ ἡ νόμιμη ὑπόστασή τους ὡς νομικῶν προσώπων μέ διαπιστωτικὴ πράξη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν σχετικῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου. Κατὰ τὸ ἄρθρο 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014 προβλέπεται ὅτι :

«1. Ἡ σύσταση παλαιῶν Ἱερῶν Μονῶν (Ν.Π.Δ.Δ. ἢ Ν.Π.Ι.Δ. - ησυχαστηρίων) καὶ Ἐνοριῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ οποίες ἰδρύθησαν πρὶν τὴν έναρξη ἰσχύος τοῦ ν. 590/1977 καὶ κατὰ τὸ χρόνο ἰδρύσεως των οποίων δὲν δημοσιεύθηκε διάταγμα ἰδρυτικὸ ἢ ἐγκριτικὸ τῆς ἰδρυτικῆς πράξης στὴν Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἀποδεικνύεται με διαπιστωτικὴ πράξη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτη, ἡ οποία δημοσιεύεται στὴν Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ καθορίζει: α) τὴν ἐπωνυμία (τῆς Μονῆς ἢ τοῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῆς Ἐνορίας ἀντίστοιχα), β) τὴν ἐδρα τους, γ) τὴν Ἱερά Μητρόπολη, στὴν πνευματικὴ δικαιοδοσία τῆς οποίας τώρα υπάγονται, δ) τὸ χρόνο ἰδρύσεώς τους, ἀναφερομένων ὁπωσδήποτε στο σῶμα τῆς, των ἀποδεικτικῶν στοιχείων (ἐγγράφα δημόσιων ἢ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, μοναστηριακὸ τυπικὸ κ.λπ.), ἀπὸ τα οποία

συνάγεται ο χρόνος ίδρυσής τους. Κατά τα λοιπά, ισχύουν και για αυτά τα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα οι διατάξεις του ν. 590/1977 (Α' 146), καθώς και των άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256), 2 παρ. 2 περίπτωση ΙΓ' του ν. 4030/2011 (Α' 249), 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42) για τη σύνταξη πράξεων τακτοποίησης και εκθέσεων απογραφής δικαιωμάτων τους από τα ίδια ή τους διαδόχους τους».

Ἡ ἀνωτέρω διάταξη ἀφορᾶ σέ Ἐνορίες, Μονές ἢ Ἡσυχαστήρια, πού, μέ βάση τά ὑπάρχοντα στοιχεῖα λειτουργίας τους, ἔχουν συσταθεῖ πρὶν ἀπό τήν ἔναρξη ἰσχύος τοῦ Ν. 590/1977, δηλαδή πρὶν τήν 31.5.1977, καί γιά τήν σύστασή τους δέν εἶχε ἐκδοθεῖ σχετικό (προεδρικό ἢ βασιλικό) διάταγμα, τό ὁποῖο συνέστησε τήν Ἐνορία ἢ τήν Μονή ἢ ἐνέκρινε τήν ἰδρυτική πράξη, προκειμένου περὶ Ἡσυχαστηρίων μέ μορφή Ἰδρύματος (τά ὁποῖα δηλαδή δέν ἔχουν μορφή σωματείου ἢ ἀστικής μὴ κερδοσκοπικῆς ἐταιρείας, ἀλλά ἀποτελοῦν ὁμάδα περιουσίας δωρηθεῖσα ἐν ζωῇ ἢ καταλειφθεῖσα μέ διαθήκη, μέ σκοπό τήν ἴδρυση Ἡσυχαστηρίου).

Ἡ διαδικασία ἀναγνωρίσεώς τους προϋποθέτει ὑποβολή σχετικῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου πρὸς τήν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο, ἡ ὁποία πρέπει νά περιέχει κατ' ἐλάχιστον τά ἀκόλουθα στοιχεῖα :

α) τήν ἐπωνυμία τῆς Μονῆς - Ἡσυχαστηρίου ἢ τοῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ. Σέ περίπτωση μεταβολῆς τῆς ἐπωνυμίας, θά ἀναφέρεται καί ἡ ἀρχική ἐπωνυμία, ὑπό τήν ὁποία ἐκκίνησε ἡ λειτουργία, ἀλλά καί ἡ τρέχουσα.

β) τήν ἔδρα τους,

γ) τήν Ἱερά Μητρόπολη, στήν πνευματική δικαιοδοσία τῆς ὁποίας τώρα ὑπάγονται,

δ) τόν χρόνο ἰδρύσεώς τους, καί νά ἀναφέρη τά ἀποδεικτικά στοιχεῖα (π.χ. ἔγγραφα δημόσιων ἢ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, μοναστηριακό τυπικό κ.λπ.), ἀπό τά ὁποῖα συνάγεται ὁ χρόνος ἰδρύσεώς τους.

Ἀκολούθως, ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος ἀποδέχεται τήν εἰσηγήση τοῦ ἀρμοδίου Μητροπολίτου, δημοσιεύει τήν διαπιστωτική ἀπόφασή Της, ἡ ὁποία περιέχει τά ἀνωτέρω ἀναγκαῖα κατά νόμον στοιχεῖα (ἐπωνυμία, ἔδρα, Ἱ. Μητρόπολη, χρόνο ἰδρύσεως) καί κατ' αὐτόν τόν τρόπο ἀναγνωρίζεται ἀναδρομικά ἡ νόμιμη ὑπόσταση καί λειτουργία τῶν νομικῶν αὐτῶν προσώπων.

Ἡ προαναφερθεῖσα διαδικασία ἀναγνωρίσεως τῆς ὑποστάσεως τῶν νομικῶν αὐτῶν προσώπων δέν ὑπόκειται σέ κάποια προθεσμία ἐκ τοῦ νόμου, ἀποτελεῖ πάγια ρύθμιση καί ἀφορᾶ στά προϋπάρχοντα τῆς 31.5.1977 καί παλαιότερα, χωρίς χρονικό περιορισμό, νομικά πρόσωπα Ἐνοριῶν, Μονῶν καί Ἡσυχαστηρίων.

Ἡ διάταξη τοῦ ἀρθροῦ 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014 προβλέπει ἐπίσης ὅτι γιά τά ἐμπράγματα δικαιώματα ἐπί ἀκινήτων τῶν ἀνα-

γνωριζόμενων ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων μποροῦν νά ἐφαρμοζονται «οἱ διατάξεις τοῦ ν. 590/1977 (Α΄ 146), καθὼς καὶ τῶν ἀρθρῶν 7 τοῦ ν. 3800/1957 (Α΄ 256), 2 παρ. 2 περίπτωση ΙΓ΄ τοῦ ν. 4030/2011 (Α΄ 249), 88 τοῦ α.ν. 2200/1940 (Α΄ 42) γιὰ τὴ σύνταξη πράξεων τακτοποίησης καὶ εκθέσεων απογραφῆς δικαιωμάτων τους ἀπὸ τὰ ἴδια ἢ τους διαδόχους τους».

Ἐπομένως, ἐπιτρέπεται, προκειμένου νά συνταχθεῖ διαπιστωτική πράξη κυριότητας γιὰ ὅσα ἀκίνητα νέμονται τὰ νομικά αὐτὰ πρόσωπα, χωρὶς νά κατέχουν νόμιμο τίτλο ἰδιοκτησίας, ἢ ἐπίκληση τῶν διατάξεων α) τοῦ ἀρθροῦ 47 παρ. 3.β τοῦ Ν. 590/1977, ὥστε νά καταρτισθεῖ συμβολαιογραφικὴ ἔκθεση ἀπογραφῆς τῆς ἀκίνητης περιουσίας τους, γιὰ ἀκίνητα πού νέμονται ἀνεξαρτήτως χρόνου ἐνάρξεως τῆς νομῆς, ἢ β) τῶν ἀρθρῶν 7 τοῦ Ν. 3800/1957, 88 Α.Ν. 2200/1940, γιὰ τὴν σύνταξη συμβολαιογραφικῆς πράξεως τακτοποίησης τῆς κυριότητας γιὰ ἀκίνητα πού νέμονται ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Στὸν συμβολαιογράφο πρέπει νά προσκομίζεται τοπογραφικὸ διάγραμμα τῆς ἀκίνητης περιουσίας, καθὼς καὶ πιστοποιητικὸ τοῦ ἀρμόδιου Ὑποθηκοφυλακείου γιὰ τὴ μὴ διεκδίκηση τῆς περιουσίας ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ Δημόσιο (βλ. ἀρθρο 2 παρ. 2 περ. ΙΓ΄ τοῦ Ν. 4030/2011, ὅπως προσετέθη μὲ τὸ ἀρθρο 53 τοῦ ν. 4178/2013). Οἱ σχετικὲς συμβολαιογραφικὲς πράξεις δὲν θεωροῦνται πράξεις μεταβιβαστικῆς ἐμπραγμάτων δικαιωμάτων, ἐπομένως κατὰ τὴν σύνταξή τους δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ὑποβολὴ δηλώσεως φόρου μεταβιβάσεως κυριότητας, πιστοποιητικὸ ἐνεργειακῆς ἀποδόσεως γιὰ τυχόν κτίρια ἢ πιστοποιητικὸ μηχανικοῦ περὶ μὴ ὑπάρξεως αὐθαιρέτων κατασκευῶν, ἀλλὰ εἶναι διαπιστωτικὲς πράξεις κυριότητας πού ἀναγνωρίζουν ὑπάρχοντα ἐμπράγματα δικαιώματα. Ἐπιπλέον, οἱ ἐν λόγῳ πράξεις μεταγράφονται ἀτελῶς στὸ ἀρμόδιο Ὑποθηκοφυλακεῖο (ἀρθρα 47 παρ. 3.β Ν. 590/1977, 7 Ν. 3800/1957, 88 Α.Ν. 2200/1940).

Σέ περίπτωση πού τὰ νομικά αὐτὰ πρόσωπα ἔχουν παύσει νά λειτουργοῦν πλέον ἢ ἔχουν παύσει νά εἶναι οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν σχετικῶν ἀκινήτων, τίς συμβολαιογραφικὲς πράξεις δικαιοῦνται νά συντάξουν ἐπ' ὀνόματί τους τὰ διάδοχα νομικά πρόσωπα, ὅπως ἀναφέρει ἡ διάταξη τοῦ ἀρθροῦ 25 παρ. 1. Ἡ ρύθμιση αὐτὴ πρέπει νά διαβάζεται σέ συνδυασμὸ μὲ τὸ ἀρθρο 39 παρ. 3 (ὅπως τροποποιήθηκε ἀπὸ τὸ ἀρθρο 51 παρ. 2 τοῦ Ν. 4301/2014 κατὰ τὸ ὁποῖο διάδοχοι τῶν διαλελυμένων Μονῶν εἶναι οἱ Μητροπόλεις ἢ οἱ ἀντιστοιχῆς Μονές σέ περίπτωση ἀνασυστάσεως ἢ μετατροπῆς τους σέ μετόχια ἄλλων Μονῶν) καὶ τὸ ἀρθρο 47 παρ. 3.β τοῦ Ν. 590/1977 (ὅπως τροποποιήθηκε ἀπὸ τὸ ἀρθρο 51 παρ. 4 τοῦ Ν. 4301/2014), πού προβλέπει ἀνάλογη ρύθμιση σέ περίπτωση τῆς ὁποτεδήποτε ἔως σήμερα καταργήσεως ἢ ἀποσπάσεως ἐδαφικοῦ τμήματος Ἐπισκοπῶν, Μητροπόλεων, τέως χριστιανικῶν κοινοτήτων, Ἐνοριῶν, ὅποτε ὀρίζει ὅτι οἱ ὑφιστάμενες σήμερα Μητροπόλεις ἢ Ἐνορίες εἶναι οἱ οἰονεὶ καθολικοὶ διάδοχοι τῶν ἐμπραγμάτων δικαιωμάτων

τους. Συνεπώς, τὰ νομικά αὐτὰ πρόσωπα, ὡς διάδοχοι δικαιωμάτων, μποροῦν νά συντάξουν, ἀντί τῶν καταργηθέντων νομικῶν προσώπων, συμβολαιογραφικές πράξεις τακτοποιήσεως κυριότη-
 τας, ἀναφέροντας ὅμως στό κείμενο τῶν συμβολαιογραφικῶν πρά-
 ξεων τό πλήρες ἱστορικό ἀπό τό ὁποῖο προκύπτουν οἱ νόμιμες
 προϋποθέσεις καθολικῆς διαδοχῆς κατά τὰ ἄρθρα 39 παρ. 3 καί 47
 παρ. 3β τοῦ Ν. 590/1977. Οἱ συμβολαιογραφικές πράξεις δέν προϋ-
 ποθέτουν ἔγκριση τῆς Δ.Ι.Σ., ἐκτός ἐάν πρόκειται γιά πράξεις πού
 συντάσσονται σέ περίπτωση διαδοχῆς Μητροπόλεως ἐπί τοῦ
 κανονικοῦ ἐδάφους ἄλλης Μητροπόλεως ἢ προγενέστερης
 Ἐπισκοπῆς (ἄρθρο 47 παρ. 3β Ν. 590/1977).

Εντολή τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ὁ Μεθώνης Κλήμης

Ὁ Μεθώνης Κλήμης

8

χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τις ανάγκες της Υ.ΔΟΜ.Κ.Δ. και του Σ.Ε.Α.Κ.Δ.

7. Για τις συνεδριάσεις του Σ.Ε.Α.Κ.Δ. καταβάλλεται αποζημίωση στα μέλη του Σ.Ε.Α.Κ.Δ. ανά συνεδρίαση, το ύψος της οποίας καθορίζεται με απόφαση της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας της Κρήτης.

Άρθρο 16 **Σφραγίδες**

Το Σ.Ε.Α.Κ.Δ. έχει κυκλική σφραγίδα που αναγράφει περιμετρικά και σε επάλληλους κύκλους τα εξής: «ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ», «ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ», «ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ - ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ», ενώ η Υ.ΔΟΜ.Κ.Δ. έχει κυκλική σφραγίδα που αναγράφει περιμετρικά και σε επάλληλους κύκλους τα εξής: «ΟΙΚΟΥ-ΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ», «ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ», «ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΟΜΗΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ - ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ». Οι δύο παραπάνω σφραγίδες έχουν στο κέντρο τους παράσταση πρωτοχριστιανικού σταυρού.

Άρθρο 17 **Μεταβατικές ρυθμίσεις**

1. Από την έναρξη της ισχύος του παρόντος Κανονισμού, καταργείται κάθε άλλη προϋπάρχουσα διάταξη που αφορά και εξετάζει θέματα που συμπεριλαμβάνονται σ' αυτόν και έχουν σχέση με τα Νομικά Πρόσωπα τα οποία υπάγονται στην κανονική δικαιοδοσία της Εκκλησίας της Κρήτης, των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας της Πάτμου.

2. Οι άδειες που εκδόθηκαν με όλους τους προγενέστερους Νόμους που αφορούν τα Νομικά Πρόσωπα τα οποία υπάγονται στην δικαιοδοσία της Εκκλησίας της Κρήτης, των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου και μέχρι τη δημοσίευση του άρθρου 12 του Ν. 4258/2014 (Φ.Ε.Κ. 94/Α'/14.4.2014), θεωρούνται νόμιμες και τα ανεγερθέντα με αυτές κτίρια νομίμως υφιστάμενα.

3. Οι φάκελοι που έχουν υποβληθεί στις Ιερές Μητροπόλεις της Εκκλησίας της Κρήτης, τις Ιερές Μητροπόλεις Δωδεκανήσου και την Πατριαρχική Εξαρχία της Πάτμου μέχρι τη δημοσίευση του άρθρου 12 του Ν. 4258/2014 (Φ.Ε.Κ. 94/Α'/14.4.2014), επιστρέφονται για να υποβληθούν ξανά με τις διατάξεις του παρόντος.

4. Τα εκκλησιαστικά ακίνητα, επί των οποίων έχουν εκδοθεί τίτλοι κυριότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7 του Ν. 3800/1957 (Φ.Ε.Κ. Α' /256/19.12.1957) και 88 του Α.Ν. 2200/1940 (Φ.Ε.Κ. Α' /42/1-2-1940), θεωρούνται και αναγνωρίζονται ως ανέκαθεν ανήκοντα στα οικεία εκκλησιαστικά πρόσωπα.

Πράξεις τακτοποίησης κυριότητας – εκθέσεις απογραφής (Συγκεντρωτικός Πίνακας-Περιπτωσιολογία)

2η Έκδοση : 30.6.2016

*Σημ.: Οι συμβολαιογραφικές πράξεις τακτοποίησης κυριότητας και οι εκθέσεις απογραφής δεν συνιστούν μη υπάρχουσα κυριότητα και αποτελούν αποδεικτικούς και όχι συστατικούς τίτλους κυριότητας. Επομένως σε αυτές μνημονεύεται ως σιτία κτήσης, είτε α) ο υπάρχων τίτλος επ' ονόματι του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου (π.χ. οθωμανικό χοτζέτι ή φιρμάνι, νοταριακό ή συμβολαιογραφικό έγγραφο δωρεάς ή αγοραπωλησίας, προεδρικό διάταγμα διαχωρισμού μοναστηριακής περιουσίας ή οι Πίνακες της Σύμβασης Εκκλησίας - Πολιτείας της 18.9.1952 κ.λπ.) ή επ' ονόματι τρίτου (π.χ. άτυπου δωρητή της περιουσίας) είτε β) η τακτική ή έκτακτη χρησικτησία είτε γ) άλλη νόμιμη αιτία, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό με τα παραπάνω (π.χ. άρθρο 39 παρ. 3 εδαφ. β ν. 590/1977, 4 παρ. 1 ν. 3127/2003).

Θ.Δ. Παπαγεωργίου

Είδος ακινήτου	Πού ανήκει το ακίνητο	Ποιος υπογράφει την συμβολαιογραφική δήλωση	Είδος συμβολαιογραφικού εγγράφου
<p>Κτήματα (κάθε μορφής, δάση, δασικές εκτάσεις, αστικά, αγροτικά ακίνητα) που νέμονται Ιεροί Ναοί από την απελευθέρωση του Ελληνικού Κράτους θεωρούνται ως ανήκοντα στους Ιερούς Ναούς από της κτήσεώς τους, εάν στερούνται τίτλου λόγω νομικής</p>	<p>Στην οικεία Ενορία, που ανήκει ο Ναός (Ενοριακός, Παρεκκλήσιο, Εξωκκλήσιο)</p>	<p>Υπογράφει ο φερόμενος ως κύριος τρίτος ή ο καθολικός ή ειδικός διάδοχός του (π.χ. κληρονόμος, αγοραστής), εάν σώζονται τίτλοι, που φέρουν ως ιδιοκτήτη τον τρίτο</p> <p>ή</p> <p>Υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ενορίας μετά από έγκριση της απόφασης</p>	<p>Δήλωση άρθρου 7 ν. 3800/1957 (πράξη τακτοποίησης κυριότητας)*</p> <p>*[σε παλαιότερα συμβολαιογραφικά έγγραφα ονομαζόταν «πράξη συναίνεσης», διότι έπρεπε να εμφανισθεί ο φερόμενος ως ιδιοκτήτης τρίτος να συναινέσει υπέρ της κυριότητας του</p>

<p>αδυναμίας κατά το επί τουρκοκρατίας υφιστάμενο καθεστώς (δεν αναγνώριζε νομική προσωπικότητα στους Ναούς)</p>		<p>του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου από το Μητροπολιτικό Συμβούλιο.</p> <p>* Το άρθρο 2 παρ. 2 περ. ΙΓ ν. 4030/2011 (προστέθηκε με το άρθρο 53 ν. 4178/2013) επιβεβαιώνει ότι υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ενορίας.</p>	<p>εκκλησιαστικού νομικού προσώπου –το άρθρο 7 ν. 3800/1957 χρησιμοποιεί τον όρο «τυπική τακτοποίησης δικαιώματος κυριότητας», που είναι καταλληλότερος μετά και τον ν. 4178/2013, που επέτρεψε ρητώς την σύνταξη και από τον νόμιμο εκπρόσωπο]</p>
<p>Κτήματα (κάθε μορφής, δάση, δασικές εκτάσεις, αστικά, αγροτικά ακίνητα) που νέμονται Ιερές Μονές από την απελευθέρωση του Ελληνικού Κράτους θεωρούνται ως ανήκοντα στις Ιερές Μονές από της κτήσεώς τους, εάν στερούνται τίτλου λόγω νομικής αδυναμίας κατά το επί τουρκοκρατίας υφιστάμενο καθεστώς (δεν αναγνώριζε νομική προσωπικότητα στις Μονές)</p>	<p>Στην Ι. Μονή*</p> <p>*Το άρθρο 2 παρ. 2 περ. ΙΓ ν. 4030/2011 (προστέθηκε με το άρθρο 53 ν. 4178/2013) επεξέτεινε την εφαρμογή του άρθρου 7 ν. 3800/1957 και στα ακίνητα, που νέμονται Μονές.</p>	<p>Υπογράφει ο φερόμενος ως κύριος τρίτος ή ο καθολικός ή ειδικός διάδοχός του (π.χ. κληρονόμος, αγοραστής), εάν σώζονται τίτλοι, που φέρουν ως ιδιοκτήτη τον τρίτον</p> <p>ή</p> <p>Υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ι. Μονής</p> <p>* Μετά το άρθρο 2 παρ. 2 περ. ΙΓ ν. 4030/2011 (προστέθηκε με το άρθρο 53 ν. 4178/2013) μπορεί να υπογράψει και ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ιεράς Μονής.</p>	<p>Δήλωση άρθρου 7 ν. 3800/1957 (πράξη τακτοποίησης κυριότητας)*</p> <p>*[σε παλαιότερα συμβολαιογραφικά έγγραφα ονομαζόταν «πράξη συναίνεσης», διότι έπρεπε να εμφανισθεί ο φερόμενος ως ιδιοκτήτης τρίτος να συναινέσει υπέρ της κυριότητας του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου –το άρθρο 7 ν. 3800/1957 χρησιμοποιεί τον όρο «τυπική τακτοποίησης δικαιώματος κυριότητας», που είναι καταλληλότερος μετά και τον ν. 4178/2013, που επέτρεψε ρητώς την σύνταξη και από τον νόμιμο εκπρόσωπο]</p>

<p>Αστικό ή αγροτικό ακίνητο, το οποίο νέμεται <u>από την Τουρκοκρατία ή Ενετοκρατία Μητρόπολη ή Επισκοπή ή Μητροπολιτικοί Ναοί</u> (Ενοριακοί ή μη), με σκοπό ή την συμπλήρωση του μισθού του Μητροπολίτου/Επισκόπου ή τις επισκευές των μητροπολιτικών οικημάτων ή για τις ανάγκες των Ιερών Ναών</p>	<p>Στην οικεία Ι. Μητρόπολη</p>	<p>* Από τα άρθρα 88 α.ν. 2200/1940 και 2 παρ. 2 περ. ΙΓ ν. 4030/2011 (προστέθηκε με το άρθρο 53 ν. 4178/2013) συνάγεται ότι υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ιεράς Μητρόπολης, δηλαδή ο επιχώριος Μητροπολίτης (29 παρ. 1 ν. 590/1977)</p>	<p>Δήλωση άρθρου 88 α.ν. 2200/1940</p>
<p>Αστικό ή αγροτικό ακίνητο, το οποίο νέμεται <u>από την Τουρκοκρατία ή Ενετοκρατία Ιερά Μονή</u> για τις ανάγκες της</p>	<p>Στην Ιερά Μονή*</p> <p>*Το άρθρο 2 παρ. 2 περ. ΙΓ ν. 4030/2011 (προστέθηκε με το άρθρο 53 ν. 4178/2013) επεξέτεινε την εφαρμογή του άρθρου 88 α.ν. 2200/1940 και στα ακίνητα, που νέμονται Μονές.</p>	<p>Υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ι. Μονής.</p> <p>* Από τα άρθρα 88 α.ν. 2200/1940 και 2 παρ. 2 περ. ΙΓ ν. 4030/2011 (προστέθηκε με το άρθρο 53 ν. 4178/2013) συνάγεται ότι υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ι. Μονής.</p>	<p>Δήλωση άρθρου 88 α.ν. 2200/1940</p>
<p>Εκκλησιαστικά κτίρια, προοριζόμενα για την εγκατάσταση γραφείων Μητροπόλεων ή Ενοριών ή για</p>	<p>Στην οικεία Ι.Μητρόπολη ή Ενορία <u>ή Ι.Μονή*</u></p> <p>*Το άρθρο 2 παρ. 2 περ. ΙΓ ν.</p>	<p>Υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος της Μητρόπολης ή της Ενορίας (μετά από έγκριση της απόφασης του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου από το Μητροπολιτικό</p>	<p>Δήλωση άρθρου 62 ν. 590/1977</p>

<p>κατοικία Αρχιερέων ή Εφημερίων και ανεγερθέντα ή αποκτηθέντα δι' εισφορών Μονών και Ναών ή εξ εράνων ή ειδικών φορολογιών, φερόμενα δε επ' ονόματι Φυσικών ή Νομικών Προσώπων, πλην του Δημοσίου, μεταβιβάζονται υποχρεωτικώς στο ποιούμενο χρήση Νομικό Πρόσωπο της Μητροπόλεως ή Ενορίας ή Μονής, δι' απλής ενώπιον συμβολαιογράφου δηλώσεως, συντασσομένης και μεταγραφομένης ατελώς. Τα αυτά ισχύουν και για τα κτίρια της Ιεράς Συνόδου, των λοιπών αυτοτελών Συνοδικών Υπηρεσιών και της Αρχιεπισκοπής Αθηνών.</p>	<p>4030/2011 (προστέθηκε με το άρθρο 53 ν. 4178/2013) επεξέτεινε την εφαρμογή του άρθρου 88 α.ν. 2200/1940 και στα ακίνητα, που νέμονται Μονές.</p>	<p>Συμβούλιο) ή της Ι. Μονής. * Το άρθρο 2 παρ. 2 περ. ΙΓ ν. 4030/2011 (προστέθηκε με το άρθρο 53 ν. 4178/2013) επιβεβαιώνει ότι υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου.</p>	
<p>Μητρόπολη οιονεί «καθολικός διάδοχος» των ακινήτων, που ανήκαν σε παλαιά Επισκοπή της εδαφικής της περιφέρειας</p>	<p>Στην Ι.Μητρόπολη *άρθρο 47 παρ. 3β εδαφ. α ν. 590/1977 : «Στην περίπτωση της οποτεδήποτε σύστασης νέων Ιερών Μητροπόλεων ή Ενοριών, εκκλησιαστικά ακίνητα Μητροπόλεων, Ενοριών, παλαιών Επισκοπών ή τέως ορθοδόξων χριστιανικών κοινοτήτων, που</p>	<p>Ο επιχώριος Μητροπολίτης μετά από έγκριση της Δ.Ι.Σ.</p>	<p>Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. α' ν. 590/1977</p>

	<p>υπάγονται πλέον στην εδαφική περιφέρεια των νέων Μητροπόλεων ή Ενοριών, περιέρχονται κατά κυριότητα σε αυτές από τη σύστασή τους ως οιοινεί καθολικούς διαδόχους, χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή αντάλλαγμα».</p>		
<p>Μητρόπολη οιοινεί «καθολικός διάδοχος» ακινήτων, που ανήκαν σε τέως Ορθόδοξη Χριστιανική Κοινότητα της εδαφικής της περιφέρειας και αποτελούσαν «εκκλησιαστική περιουσία» της τέως Ορθόδοξης Κοινότητας</p>	<p>Στην Ι.Μητρόπολη</p> <p>*άρθρο 47 παρ. 3β εδαφ. α ν. 590/1977 :</p> <p>«Στην περίπτωση της οποτεδήποτε σύστασης νέων <i>Ιερών Μητροπόλεων ή Ενοριών, εκκλησιαστικά ακίνητα Μητροπόλεων, Ενοριών, παλαιών Επισκοπών ή τέως ορθοδόξων χριστιανικών κοινοτήτων, που υπάγονται πλέον στην εδαφική περιφέρεια των νέων Μητροπόλεων ή Ενοριών, περιέρχονται κατά κυριότητα σε αυτές από τη σύστασή τους ως οιοινεί καθολικούς διαδόχους, χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή αντάλλαγμα».</i></p>	<p>Ο επιχώριος Μητροπολίτης μετά από έγκριση της Δ.Ι.Σ.</p>	<p>Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. α' ν. 590/1977</p>

	<p>**Κατά το άρθρο 3 παρ. 1 ν. 2508/1920 οι περιουσίες των τ έως Ορθόδοξων Χριστιανικών Κοινοτήτων διακρίθηκαν, πλην άλλων, σε : α) «σχολικές», β) «ενοριακές» (περιουσίες εν ενεργεία Ιερών Ναών των οποίων οι πρόσοδοι διετίθεντο υπέρ των δαπανών και αναγκών των Ι. Ναών), γ) «εκκλησιαστικές» (όσες εκκλησιαστικές περιουσίες απέδιδαν έσοδα υπέρ γενικότερων εκκλησιαστικών σκοπών, καθώς και τα κοινοτικά και εκκλησιαστικά ακίνητα που χρησιμοποιούνταν για τέτοιους σκοπούς π.χ. Μητροπολιτικά μέγαρα, ιερατικές σχολές κ.λπ.), δ) «ευαγείς» και ε) «κοινοτικές».</p>		
<p>Ενορία οιονεί «καθολικός διάδοχος» ακινήτων της εδαφικής της περιφέρειας, που ανήκαν σε καταργηθείσα ή συγχωνευθείσα Ενορία ή σε Ενορία από την οποία αποσπάσθηκε</p>	<p>Στην νέα Ενορία</p> <p>*άρθρο 47 παρ. 3.β εδαφ. α ν. 590/1977 :</p> <p>«Στην περίπτωση της οποτεδήποτε σύστασης νέων Ιερών Μητροπόλεων ή Ενοριών, εκκλησιαστικά ακίνητα Μητροπόλεων, Ενοριών, παλαιών</p>	<p>Υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ενορίας μετά από έγκριση της απόφασης του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου από το Μητροπολιτικό Συμβούλιο.</p>	<p>Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. α' ν. 590/1977</p>

	<p>Επισκοπών ή τέως ορθοδόξων χριστιανικών κοινοτήτων, που υπάγονται πλέον στην εδαφική περιφέρεια των νέων Μητροπόλεων ή Ενοριών, περιέρχονται κατά κυριότητα σε αυτές από τη σύστασή τους ως οιονεί καθολικούς διαδόχους, χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή αντάλλαγμα».</p>		
<p>Ενορία οιονεί «καθολικός διάδοχος» ακινήτων, που ανήκαν σε τέως Ορθόδοξη Χριστιανική Κοινότητα της εδαφικής της περιφέρειας και αποτελούσαν «ενοριακή περιουσία» της Ορθόδοξης Κοινότητας</p>	<p>Στην Ενορία</p> <p>*άρθρο 47 παρ. 3β εδαφ. α ν. 590/1977 :</p> <p><i>«Στην περίπτωση της οποτεδήποτε σύστασης νέων Ιερών Μητροπόλεων ή Ενοριών, εκκλησιαστικά ακίνητα Μητροπόλεων, Ενοριών, παλαιών Επισκοπών ή τέως ορθοδόξων χριστιανικών κοινοτήτων, που υπάγονται πλέον στην εδαφική περιφέρεια των νέων Μητροπόλεων ή Ενοριών, περιέρχονται κατά κυριότητα σε αυτές από τη σύστασή τους ως οιονεί καθολικούς διαδόχους, χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή</i></p>	<p>Υπογράφει ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ενορίας μετά από έγκριση της απόφασης του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου από το Μητροπολιτικό Συμβούλιο.</p>	<p>Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. α' ν. 590/1977</p>

	<p>αντάλλαγμα».</p> <p>**Κατά το άρθρο 3 παρ. 1 ν. 2508/1920 οι περιουσίες των τ έως Ορθόδοξων Χριστιανικών Κοινοτήτων διακρίθηκαν, πλην άλλων, σε : α) «σχολικές», β) «ενοριακές» (περιουσίες εν ενεργεία Ιερών Ναών των οποίων οι πρόσοδοι διετίθεντο υπέρ των δαπανών και αναγκών των Ι. Ναών), γ) «εκκλησιαστικές» (όσες εκκλησιαστικές περιουσίες απέδιδαν έσοδα υπέρ γενικότερων εκκλησιαστικών σκοπών, καθώς και τα κοινοτικά και εκκλησιαστικά ακίνητα που χρησιμοποιούνταν για τέτοιους σκοπούς π.χ. Μητροπολιτικά μέγαρα, ιερατικές σχολές κ.λπ.), δ) «ευαγείς» και ε) «κοινοτικές».</p>		
<p>Μητρόπολη οιονεί «καθολικός διάδοχος» των ακινήτων της εδαφικής της περιφέρειας, που ανήκαν σε καταργηθείσα ή συγχωνευθείσα Μητρόπολη ή Μητρόπολη από το έδαφος της οποίας αποσπάσθηκε</p>	<p>Στην Ι. Μητρόπολη</p> <p>*άρθρο 47 παρ. 3β εδαφ. α ν. 590/1977 :</p> <p>«Στην περίπτωση της οποτεδήποτε σύστασης νέων Ιερών Μητροπόλεων ή Ενοριών, εκκλησιαστικά ακίνητα</p>	<p>Ο επιχώριος Μητροπολίτης μετά από έγκριση της Δ.Ι.Σ.</p>	<p>Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. α' ν. 590/1977</p>

	<i>Μητροπόλεων, Ενοριών, παλαιών Επισκοπών ή τέως ορθόδοξων χριστιανικών κοινοτήτων, που υπάγονται πλέον στην εδαφική περιφέρεια των νέων Μητροπόλεων ή Ενοριών, περιέρχονται κατά κυριότητα σε αυτές από τη σύστασή τους ως οιοινεί καθολικούς διαδόχους, χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή αντάλλαγμα».</i>		
Μητρόπολη οιοινεί «καθολικός διάδοχος» της περιουσίας διαλελυμένης Μονής	Στην Ι. Μητρόπολη * άρθρο 39 παρ. 3 εδαφ. β ν. 590/1977 : «Ναοί και περιουσίες διαλελυμένων ή διαλυομένων Μονών παραμένουν στην κυριότητα του νομικού προσώπου της οικείας Ιεράς Μητροπόλεως ή περιέρχονται αυτοδίκαια, σε περίπτωση συγχωνεύσεώς τους με άλλη Μονή, στην κυρία Μονή ή, σε περίπτωση ανασυστάσεως, στην ανασυνιστώμενη Μονή»	Ο επιχώριος Μητροπολίτης (χωρίς έγκριση της Δ.Ι.Σ.)	Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. δ' ν. 590/1977 (:« Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ιερών Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή ερημωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεως Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα του άρθρου 1 παράγραφος 4 ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω »)
Μονή οιοινεί «καθολικός διάδοχος» της περιουσίας	Στην Ι. Μονή	Ο επιχώριος Μητροπολίτης (χωρίς έγκριση της Δ.Ι.Σ.)	Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. δ' ν. 590/1977

<p>Μονής, η οποία συγχωνεύθηκε σε αυτήν ως μετόχιό της</p>	<p>* άρθρο 39 παρ. 3 εδαφ. β ν. 590/1977 : «Ναοί και περιουσίες διαλελυμένων ή διαλυομένων Μονών παραμένουν στην κυριότητα του νομικού προσώπου της οικείας Ιεράς Μητροπόλεως ή περιέρχονται αυτοδίκαια, σε περίπτωση συγχωνεύσεώς τους με άλλη Μονή, στην κυρία Μονή ή, σε περίπτωση ανασυστάσεως, στην ανασυνιστώμενη Μονή»</p>		<p>(:«Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ιερών Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή ερημωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεως Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα του άρθρου 1 παράγραφος 4 ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω»)</p>
<p>Ανασυσταθείσα Μονή οιονεί «καθολικός διάδοχος» της περιουσίας της διαλυθείσας Μονής</p>	<p>Στην ανασυσταθείσα Ι. Μονή</p> <p>* άρθρο 39 παρ. 3 εδαφ. β ν. 590/1977 : «Ναοί και περιουσίες διαλελυμένων ή διαλυομένων Μονών παραμένουν στην κυριότητα του νομικού προσώπου της οικείας Ιεράς Μητροπόλεως ή περιέρχονται αυτοδίκαια, σε περίπτωση συγχωνεύσεώς τους με άλλη Μονή, στην κυρία Μονή ή, σε περίπτωση ανασυστάσεως, στην ανασυνιστώμενη Μονή»</p>	<p>Ο επιχώριος Μητροπολίτης (χωρίς έγκριση της Δ.Ι.Σ.)</p>	<p>Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. δ' ν. 590/1977 (:«Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ιερών Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή ερημωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεως Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα του άρθρου 1 παράγραφος 4 ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω»)</p>

<p>Μονή ιονεΐ «καθολικός διάδοχος» ως προς την περιουσία μετοχίου, το οποίο προσαρτήθηκε σε αυτήν και αποτελούσε περιουσία ήδη διαλελυμένης Μονής (δεν διαλύθηκε δηλ. λόγω συγχώνευσης, αλλά παλαιότερα) ή ερημωθείσας Μονής</p>	<p>Στην Ι. Μονή</p>	<p>Ο επιχώριος Μητροπολίτης (χωρίς έγκριση της Δ.Ι.Σ.)</p> <p>ή</p> <p>Ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ι. Μονής*</p> <p>*[κατά το άρθρο 25 παρ. 1 εδαφ. β ν. 4301/2014 για Μονές που ιδρύθηκαν προ του 31.5.1977 έκθεση απογραφής μπορεί να συντάξει η Μονή ή το διάδοχο νομικό πρόσωπο (Μονή, προς την οποία συγχωνεύθηκε η διαλελυμένη) • η διάταξη μπορεί να εφαρμοσθεί και στις διαλελυμένες Μονές που συγχωνεύθηκαν, βλ. κατωτέρω]</p> <p>[Συμπλήρωση : 30.6.2016]</p>	<p>Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. δ' ν. 590/1977 («Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ιερών Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή ερημωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεως Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα του άρθρου 1 παράγραφος 4 ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω»)</p>
<p>Νομικό Πρόσωπο του άρθρου 1 παρ. 4 ν. 590/1977 (Εκκλησία Ελλάδος, Μητρόπολη, Ενορία, Μονή, εκκλ. Ίδρυμα, Ιερό Προσκύνημα. Αποστολική Διακονία, Διορθόδοξο Κέντρο) ιονεΐ «καθολικός διάδοχος» της περιουσίας Ι. Ναού, ο οποίος προσαρτήθηκε στον νομικό αυτό πρόσωπο</p>	<p>Στο Νομικό Πρόσωπο, στο οποίο προσαρτήθηκε ο Ι. Ναός</p>	<p>Ο επιχώριος Μητροπολίτης (χωρίς έγκριση της Δ.Ι.Σ.)</p>	<p>Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. δ' ν. 590/1977 («Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ιερών Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή ερημωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεως Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα του άρθρου 1 παράγραφος 4 ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας</p>

			και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω»)
Ιερά Μονή οιονεί «καθολικός διάδοχος» της περιουσίας Ιερού Ναού οποιαδήποτε μορφής, που μετατράπηκε σε Ι. Ναό της Ι. Μονής (Καθολικό ή Παρεκκλήσιο)	Στην Ι. Μονή	Ο επιχώριος Μητροπολίτης (χωρίς έγκριση της Δ.Ι.Σ.)	Έκθεση απογραφής άρθρου 47 παρ. 3.β εδαφ. δ' ν. 590/1977 (:«Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ιερών Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή ερημωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεως Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα του άρθρου 1 παράγραφος 4 ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω»)
Ενορία συσταθείσα πριν την 31.5.1977 (με βασιλικό ή προεδρικό διάταγμα ή χωρίς βασιλικό ή προεδρικό διάταγμα, αλλά αναγνωρίσθηκε με διαπιστωτική πράξη της Δ.Ι.Σ.)	Η Ενορία ή το διάδοχό της νομικό πρόσωπο (π.χ. εάν έχει μεσολαβήσει συγχώνευση Ενοριών ή προσάρτηση του Ναού σε άλλο νομικό πρόσωπο λ.χ. σε εκκλ. Ίδρυμα ή Προσκύνημα)	Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο της Ενορίας μετά από έγκριση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου ή το διάδοχο νομικό πρόσωπο σε περίπτωση διαδοχής*. *Ειδικά στην περίπτωση που μεσολάβησε διαδοχή με κάποια από τις μορφές του εδαφίου δ του άρθρου 47 παρ. 3.β του ν. 590/1977 την έκθεση απογραφής μπορεί διαζευκτικά (εκτός του νομίμου εκπροσώπου της Ενορίας) να υπογράψει και ο επιχώριος Μητροπολίτης	Έκθεση απογραφής άρθρου 25 παρ. 1 εδαφ. β ν. 4301/2014 («Κατά τα λοιπά, ισχύουν και για αυτά τα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα οι διατάξεις του ν. 590/1977 (Α'146), καθώς και των άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α'256), 2 παρ. 2 περίπτωση ΙΓ' του ν. 4030/2011 (Α'249), 88 του α.ν. 2200/1940 (Α'42) για τη σύνταξη πράξεων τακτοποίησης και εκθέσεων απογραφής δικαιωμάτων τους <u>από τα ίδια ή τους διαδόχους τους</u> ») σε

			συνδυασμό με το άρθρο 47 παρ. 3.β ν. 590/1977
Μονή συσταθείσα πριν την 31.5.1977 (με βασιλικό ή προεδρικό διάταγμα ή χωρίς βασιλικό ή προεδρικό διάταγμα, αλλά αναγνωρίσθηκε με διαπιστωτική πράξη της Δ.Ι.Σ.)	Η Ι. Μονή ή το διάδοχό της νομικό πρόσωπο (π.χ. εάν διαλύθηκε η Μονή, οπότε η περιουσία της ανήκει στην Ι. Μητρόπολη ή εάν έχει μεσολαβήσει συγχώνευση ως μετοχίου σε άλλη Μονή ή προσάρτηση της περιουσίας της Μονής σε άλλο νομικό πρόσωπο λ.χ. σε εκκλ. Ίδρυμα ή Προσκύνημα)	Η Ι. Μονή ή το διάδοχό της νομικό πρόσωπο (σε περίπτωση διαδοχής π.χ. συγχώνευση, διάλυση*) *Ειδικά στην περίπτωση που μεσολάβησε διαδοχή με κάποια από τις μορφές του εδαφίου δ του άρθρου 47 παρ. 3.β του ν. 590/1977 (π.χ. «συγχώνευσης, διάλυσης ή ανασύστασης» της Μονής ή προσάρτηση Ναού διαλελυμένης Μονής ως μετόχιο σε άλλη Μονή ή άλλο νομικό πρόσωπο του άρθρου 1 παρ. 4 ν. 590/1977) ισχύει <u>παράλληλα και</u> η διάταξη του άρθρου 47 παρ. 3β εδαφ. δ του ν. 590/1977, που προβλέπει ως αρμόδιο τον Μητροπολίτη.	Έκθεση απογραφής άρθρου 25 παρ. 1 εδαφ. β ν. 4301/2014 («Κατά τα λοιπά, ισχύουν και για αυτά τα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα οι διατάξεις του ν. 590/1977 (Α' 146), καθώς και των άρθρων 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256), 2 παρ. 2 περίπτωση ΙΓ' του ν. 4030/2011 (Α' 249), 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42) για τη σύνταξη πράξεων τακτοποίησης και εκθέσεων απογραφής δικαιωμάτων τους από τα ίδια ή τους διαδόχους τους») σε συνδυασμό με το άρθρο 47 παρ. 3.β ν. 590/1977.